

Ἡ ΠΡΟΣΦΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΕΠΑΝΑΦΕΡΩΝ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1909 ΜΕΧΡΙΣ ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΥ 1910

ΥΠΟ Γ. ΑΣΠΡΕΑ

Υ

Ἐπιλείπεται, ἐν τούτοις, ἡ διευθέτησις δῶο εἰσέτι ζητημάτων, ἅτινα μετὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν συμφωνίαν τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν τῆς μεΐζονος καὶ τῆς ἐλάσσονος ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, δὲν ἐνεφανίζοντο οὐτὲ δυσχερῆ οὐτε διςπέλυτα. Τὸ ἐν τούτων, τὸ καὶ πρότερον, ἦτο ἡ συγκατάθεσις τοῦ Στέμματος ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς συγκλήσεως τῆς Ἀναθεωρητικῆς Συνελεύσεως καὶ τὸ ἕτερον ἡ ἐκλογή τοῦ προσώπου, εἰς ὃ ἤθελεν ἀνατεθῆ ἡ νέα Κυβέρνησις.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφεώρα τὸ Στέμμα ἡ συγκατάθεσις αὐτοῦ ἐπιστεύετο βεβαία μετὰ τὴν ὁμογνωμίαν τοῦ Γ. Θεοτόκη. Αὐτὸς οὗτος ὁ ἐκ Κερκυρας πολιτικὸς ἀνὴρ εἶχε δηλώσει πρὸς τὸν Ἐλ. Βενιζέλον, ὅτι ὄφειλον νὰ ζητήσουν τὴν ἐκ πεφορσμένην γνώμην τοῦ Στέμματος ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ ὅτι αὐτὸς οὗτος ἤθελε φροντίσει νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὸ Στέμμα τὰς σκέψεις του. Εἶχεν ὁμοίως ἐν τῷ μεταξύ πραγματοποιηθῆ παρέμβασίς τις πολιτικῶν γνώμῶν πρὸς τὸ Στέμμα ἐναντίον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως παρὰ προσώπου, ὅπερ εἶχε μὲν ἀποσυρθῆ τῆς ἐνεργουῦ πολιτικῆς, ἤσκει δὲ γόητρον, διότι οὐδὲν εἶχε νὰ ὑποστηρίξῃ κομματικὰ ἢ προσωπικὰ συμφέροντα.

Τὸ πρόσωπον τοῦτο ἦτο ὁ Στέφ. Σουλούδης, ὅστις διετύπωσε τὴν γνώμην, ὅτι τὸ Στέμμα ὄφειλε νὰ ἀντιταχθῆ κατὰ τῆς συγκλήσεως Ἐθνοσυνελεύσεως, μόνον δὲ ἐνώπιον ὑπεριάτης ἀνάγκης, νὰ παράσχη τὴν συγκατάθεσίν του, ἐξασφαλίζον κατὰ τὸ δυνατὸν ὄριον τοὺς περιερισμῶς τῆς Συνελεύσεως ἐντὸς τῶν ἀναθεωρητέων ἀρθρῶν, ἅτινα ὄφειλον νὰ διαχαραχθοῦν ἐπακριβῶς ἐκ τῶν προτέρων.

ΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΕΜΜΑΤΟΣ

Ἡ ἐπιτευχθεῖσα ὁμογνωμία τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν καὶ τοῦ «Συνδέσμου» ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν ἀντιλήψεων τοῦ Στέμματος. Ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος συνέντευξις ἐπραγματοποιήθη τότε μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πλειοψηφίας Γ. Θεοτόκη καὶ τοῦ Γεωργίου Α', ἀποτελέσμα τῆς ὁποίας ἦτο ὁ σαφὴς διακανονισμὸς ὀριστικῶν καὶ ἀμετακλήτων ἀποφάσεων, αἷτινες ἐγένοντο ἀποδεχταὶ ὅφ' ὅλων τῶν δυνάμεων ἐν ὁμογνωμίᾳ.

Α') Ἡ Συνέλευσις θὰ ἐκαλεῖτο ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ, θὰ ἀπετελεῖτο δὲ ὑπὸ τοῦ διπλασίου ἀριθμοῦ τῶν κατὰ τὸ πολι-

τικῶν κληγομένων βουλευτῶν.

Β) Θὰ ἐπελαμβάνετο τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν μὴ θεμελιωδῶν ἀρθρῶν τοῦ Συντάγματος καὶ συγκεκριμένως ἐκεῖνων, ἅτινα ἤθελεν ἐκ τῶν προτέρων καθορίσει ἡ νέα Κυβέρνησις διὰ τῆς ψήφου τῆς Βουλῆς.

Γ') Ἡ κυβέρνησις Κ. Π. Μαυρομιχάλη θὰ ἀπῆρχετο παράτα τῆς ἀρχῆς, ἡ δὲ νέα κυβέρνησις κηρύττουσα ἀμέσως τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Δ'. τακτικῆς Συνόδου θὰ συνεκάλει τὴν ἐπομένην τὴν Βουλὴν εἰς Β'. ἑκτακτον Σύνοδον, ὅπως κατὰ ταύτην ψηφισθῆ ἡ πρότασις περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν μὴ θεμελιωδῶν ἀρθρῶν τοῦ Συντάγματος.

Δ') Ὁ στρατιωτικὸς «Σύνδεσμος» θὰ διελύετο, ἀφ' ἧς ἤθελε ψηφισθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἡ πρότασις περὶ ἀναθεωρήσεως καὶ κυρωθῆ αὕτη διὰ διαγγέλματος τοῦ Βασιλέως.

Ε') Ἡ ἐπιτευχθεῖσα ὁμογνωμία ὄφειλε νὰ κυρωθῆ διὰ Συμβουλίου τοῦ Στέμματος.

Ὁ μόνος ἀντιγνωμῆσαι εἰς τὰς ἀποφάσεις ταύτας ἦτο ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀποχώρησις καθίστατο ἐπιβεβλημένη ὡς ἐκ τῆς δυνάμεως τῶν πραγμάτων. Μόλις δὲ λαβὼν γνῶσιν τῆς ἐπιτευχθείσης ὁμογνωμίας ὁ Κ. Π. Μαυρομιχάλης, ἐσπευσε νὰ ὑποβάλῃ τὴν πρωτὴν τῆς ἐπομένης τὴν παραίτησίν του εἰς τὸ Στέμμα.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΕΜΜΑΤΟΣ

Τὴν ἐπομένην ὁ ὑπασιπότης τῆς διηρησίας τοῦ Στέμματος Α. Πάλλης ἐκάλει κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὰ Ἀνάκτορα, εἰς συμβούλιον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Γεωργίου Α', τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς μεΐζονος καὶ τῆς ἐλάσσονος ἐν τῷ κοινοβουλίῳ Γ. Θεοτόκην καὶ Δημ. Ράλλην, τὸν πρῶτον πρωθυπουργὸν Ἀλέξ. Ζαΐμην, τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς Ἀλέξ. Ρώμαν, τὸν Στέφ. Δραγοῦμην, καὶ τὸν πρόεδρον τῆς ὑποκράτου Κυβερνήσεως Κ. Π. Μαυρομιχάλην.

Τὸ Συμβούλιον τοῦτο τοῦ Στέμματος διῆρξε τὸ πρῶτον ἐν τῇ πολιτικῇ ἱστορίᾳ τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος, τὸ πραγματοποιηθὲν μετὰ τὰ περιπετειώδη γεγονότα τῆς μεγάλης Ἀνατολικῆς κρίσεως τοῦ 1878. Ἡ σπουδαιότης τοῦ συμβουλίου ἐν τῇ ἱστορικῇ ἀπόψει τῶν γεγονότων βεβαίως ὄφειλε νὰ κριθῆ ὡς ἡσσονος σημασίας, διότι ἐκ τοῦ συμβουλίου δὲν ἐξηρτάτο ἡ λήψις ἀποφάσεων, ἀλλ' ἡ ἐπικύρωσις

προειλημμένων αποφάσεων τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν αὐτοῦ, διότι τόσο τὸ Στέμμα ὅσον καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου εἶχον προσέλθει ἐν αὐτῷ μὲ ἀπόψεις γνωστώδες ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἀντιλήψεις σαφῶς καθωρισμέναις.

Ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρξαν βραχέια αἶ ἐν τῷ Συμβουλίῳ συζητήσεις διότι καὶ οἱ δημογινωμόντες ὅσον καὶ οἱ ἀντιγινωμόντες ὑπεστήριζον τὰς πεποιθήσεις καὶ τὰς γνώμας των, τοῦτο δὲ διότι ἡ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ ἐπρόκειτο νὰ συγκληθῆται οὐχί

ὅπῃ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὄρων τοῦ 107 ἄρθρου (*) τοῦ Συντάγματος, ἀλλ' οὔτε καθίστατο δυνατὴ ἡ πιστὴ ἐτήρησις τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρου ἐκείνου, ὅπῃ τὴν πιστὴν ἐξαιρητικῶν γεγονότων, αἵτινα ἐπέδωκαν τὴν σύγκλησιν αὐτῆς.

Ὁ Γεώργιος Α' κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τοῦ Συμβουλίου, ἀνεκοίνωσαν εἰς τὰ μέλη, οἱ ἡ πρόσκλησις των ὠφείλετο εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Στέμματος ὅπως γνωρίσῃ τὴν γνῶμην αὐτῶν ἐπὶ τῆς δημοκρατικῆς καταστάσεως καὶ τὰς πεποιθήσεις των ἐπὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῆ διευθετήσεις τῆς κρίσεως καὶ ἀποκατασταθῆ ἡ πολιτικὴ ὁμαλότης.

ΑΙ ΓΝΩΜΑΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Ἐπὶ τοῦ οὗτω σαφῶς τεθέντος ὅπῃ κρίσις ζητήματος, ὠμίλησαν ἀλληλοδιαδόχως ἄπαντες οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοί. Ὁ Γ. Θεοτόκης, ὁ Δ. Ράλλης καὶ ὁ Στέφ. Δραγούμης, ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῆς συγκλήσεως τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς. Ὁ Ἀλέξ. Ζαζιμῆς ἐκηρύχθη μὲν καὶ οὗτος ὑπὲρ τῆς ἀναθεωρητικῆς κατ' ἀρχὴν, ἐξέφρασαν, ὅμως, τὴν εὐχὴν ὅπως τηρηθῶν οἱ ὅροι τοῦ 107ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, Διερωτήσαν θεμελιωδῶς οἱ Κ. Π. Μαυρομαχάλης καὶ Ἀλ. Ρώμας.

Τὸ Στέμμα ἀπέκλινε τότε ὑπὲρ τῆς γνώμης τῆς πλειοψηφίας, διευτύπησε δὲ τὴν ἐρώτησιν ἐὰν ἐκρίνετο σύμφωνον ὅπως σχηματισθῆ κυβερνήσις ὑπὸ τῶν δημογινωμόντων, ἢ καὶ εὐρύτερου πολιτικοῦ συνασπισμοῦ, ὅπῃ τὴν ἔκτασιν τῆς ἀκουστικῆς, ἀλλ' ἡ πρότασις αὕτη ἀπερρίφθη παρ' ἑλῶν ὡς πολιτικῶς ἐπιβλαβής, καὶ τὸ συμβούλιον ἐλύθη ὑπὸ τὴν προφανῆ ἀπόφασιν τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ὄρων τῆς προηγηθείσης ἐμπιστευτικῆς συμφωνίας.

ΟΙ ΔΥΟ ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΙ

Ἐν τῷ μεταξύ τὴν προηγηθεῖσαν ἡμέραν (15 Ἰανουαρίου) τὸ συμβούλιον τοῦ «Συνδέσμου» εἶχε συνέλθει εἰς συνεδρίασιν καὶ ἀπ' ἐνὸς μὲν ἀπεδέχθη τοὺς ὄρους τῆς ἐπιτευχθείσης συμφωνίας ἀπ' ἑτέρου δὲ ἐξέλεξε κατόπιν μυστικῆς ψηφοφορίας νέον πρωθυπουργόν.

Δύο ἦσαν οἱ πολιτικοί, οἱ ὅποιοι διημφισβήτησαν τὴν πρωθυπουργίαν ἐν τῇ περιστάσει ἐκείνῃ οὐχὶ διὰ προσωπικῶν ἐνεργειῶν, ἀλλὰ κατ' ἀντίθεσιν ἀντιλήψεων τῶν μελῶν τοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου, ὁ Στέφ. Δραγούμης καὶ ὁ Στέφ. Σκουλούδης. Ἀμφότεροι παλαιοὶ πολιτευταί, ἐκ Μακεδονίας καταγόμενος ὁ πρῶτος καὶ ἐκ Κων/πόλεως ὁ δεύτερος.

Τόσον ὁ Δραγούμης ὅσον καὶ ὁ Σκουλούδης, εἶχον ἀρχίσει πολιτευόμενοι ἀπὸ τῆς δευτέρας δεκαετηρίδος τῆς Βασιλείας τοῦ Γεωργίου Α' εἰς τὰς τάξεις τοῦ Τρικομματικοῦ κόμματος, ἀναδειχθέντες ταχέως ἐπιλεκτοὶ καὶ πιστοὶ μετ' ἀφριστώσεως καὶ εὐλικρινείας εἰς τὴν σφιγτρῶν δικονομικότητα τοῦ ἀρχηγῶ των. Ἀμφότεροι εἶχον ἀναδειχθῆ ὑπουργοὶ καὶ πολῦτιμοι συνεργάται τῶν πολιτικῶν ἀγῶνων ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ ἀρχηγῶ των εἶχον διεκδικήσει τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἀπορρινωθέντος κόμματος. Μετὰ τὴν παράγισιν τῆς ἐκλογῆς ὡς ἀρχηγῶ τοῦ Γ. Θεοτόκη, ἐνῶ δὲ αἱ γνώμαι τῶν μελῶν τῆς ἐνεργῶς πολιτικῆς, ὁ δὲ Δραγούμης ἐξηκολούθησε πολιτευόμενος ὡς μόνος, ἀντιτιθέμενος πάντοτε κατὰ τοῦ Θεοτόκη.

Ἡ ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ ΔΡΑΓΟΥΜΗ

Ὁ Στρ. Σύνδεσμος οὐδένα ἄλλον πλὴν τῶν δύο ἐκείνων ἀνδρῶν εὗρε καταλλήλον, ὅπως ἐμπιστευθῆ τὴν διαχείρισιν τῶν ὑπὸ πραγματοποιήσιν πολιτικῶν ἀποφάσεων, ἐνῶ δὲ αἱ γνώμαι τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἀπέκλινον πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Σ. Σκουλούδη, γινώμαι ἐκφραζόμεναι μετὰ παρρησίας καὶ ἀνευ δισταγμῶν, τὰς τρεῖς τελευταίας πρὸ τῶν ἐκλογῶν ἡμέρας ἐπῆλθε μεταστροφή ἀντιλήψεων καὶ κατὰ τὴν γενομένην ἀπόρρητον ψηφοφορίαν τῆς ἐσπέρας τῆς 15ης Ἰανουαρίου, ἐξελέγη διὰ τῶν τριῶν τετάρτων πλείου τῶν ψήφων ὁ Στ. Δραγούμης.

Ἡ μεταστροφή αὕτη ὠφείλετο εἰς τὰς προσωπικὰς ἐνεργείας τοῦ Ἐλ. Βενιζέλου, ὅστις διὰ τοῦ κύρους ὅπερ ἤρξατο ἀσκῶν ἐπὶ τῶν ἀντιλήψεων τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, ἐπέδρασε ὡς συμπεριωτέρων τὴν ἀνάθεσιν τῆς πρωθυπουργίας εἰς τὸν Στ. Δραγούμην καὶ ὁπερὶ τρεῖς τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Στ. Σκουλούδης θὰ ἀπετέλει πολῦτιμον ἐν τῇ Κυβερνήσει, συνεργάτην τοῦ πρώτου.

Ἐκ τῶν αὐτογράφων ἐπιστολῶν τοῦ Ἐλ. Βενιζέλου, τῶν εὐρεθεισῶν εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ν. Ζορμπᾶ, γίνεται κατάδηλον, ὅτι ὁ Ἐλ. Βενιζέλος ἐπεθύμηε τὴν ἀποκλεισμόν τοῦ Στ. Σκουλούδη ἀπὸ τὴν πρωθυπουργίαν, ἐν μίᾳ δὲ τῶν ἐπιστολῶν, τούτων ἐκτιθεταὶ καὶ ἡ γνώμη τοῦ Ἐλ.

(*) Ἄρθρον 107 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864: «Ἐὰν ἐπιτρέπηται ἡ ἀναθεώρησις ὁλοκλήρου τοῦ Συντάγματος, ὄρισται ὅπως διατάξαι αὐτὸν ἐκ τῶν μὴ θεμελιωδῶν δύνανται νὰ ἀναθεωρηθῶσιν ἄλλ' ἀπὸ πλειοψηφίας τῶν ἐκ τῆς δημοκρατικῆς του καὶ ἀπὸ βεβαιωθῆ προσηκόντως ἡ ἀνάγκη αὕτη. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναθεώρησης θεωρεῖται βεβαία ἐὰν ἡ Βουλὴ κατὰ τὸ ὅριον συνεχῆς βουλευτικῆς περιόδου διὰ τῶν τριῶν τετάρτων τῆς ψήφου τοῦ ὅλου αὐτῶν ἀριθμοῦ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν δι' ἰδίαν πρότασιν ἢ διὰ τῆς ἀναθεωρητικῆς διατάξεως.»

Ἀπορροσθεῖσι τῆς ἀναθεώρησης διαλύεται ἡ ὑπερθεσία Βουλὴ καὶ συγκληθεῖται νέα εὐκρινῶς πρὸς τοῦτο, συγκαμμένη ἐκ διακρίσεως ἀριθμοῦ βουλευτῶν, ἢ τῆς ἀπορρίψεως ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων ἀποφάσεων. [Γ. Α.]

Βενιζέλου περὶ Σ. Σκουλούδη μετὰ παρρησίας καὶ εὐλικρινείας.

Ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς δυσπιστίας ὑπ' ἧς διακτείνεται ὁ Κρῆς πολιτικῶς πρὸς τὸν χαρακτηρητικῶν καὶ τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην τοῦ παλαιάρχου ἐκείνου πολιτικοῦ καὶ εὐκρινῶς πιστεύσει, ὅτι κατεδικάζει ἄνευ κινήσεως τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ συνεπῶς εἶχε σχηματίσει τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἐπανάστασις δὲν ἐπιτοίχετο νὰ ἐμπιστευθῆ εἰς τὸν Στ. Σκουλούδην τὴν πρωθυπουργίαν.

Μεταξὺ Ἐλ. Βενιζέλου καὶ Στ. Σκουλούδη εἶχε πραγματοποιηθῆ ἀπόρρητος συνέντευξις κατὰ τὴν 9ην Ἰανουαρίου ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ δευτέρου, κατὰ τὴν ὁποίαν παρ' ἀμφοτέρων ἐτηρήθη ἄκρα ἐπιφυλάξις, ὅταν δὲ ἀπεχωρίσθησαν ὁ μὲν Σκουλούδης διετέθη φιλοπόπτως πρὸς τὸν Βενιζέλον καὶ ἐκείνος δυσπίστως πρὸς αὐτόν.

Τὴν μεθεπομένην τῆς ἀπόρρητου συνεντεύξεως, ὁ Στ. Σκουλούδης διευτύπησεν εἰς ἀνταποκριτὴν Δουδινεῖαν ἐρημεσίως, ζητήσεως τὴν γνώμην του, ἀμφοβόλως ἐπὶ τῆς ἀνάγκης συγκλήσεως ἔθνοσυνελεύσεως καὶ τὸ γεγονός ἐκείνο ἐκρησάμενος πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἐλ. Βενιζέλου. Ἡ κατωτέρω ἐπιστολὴ του παρέχει τὸ μέτρον τῆς γενολένης ἐναγείας τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ Στ. Σκουλούδη ἐργασίας.

Ἀθῆναι 14 Ἰανουαρίου 1910
Τῷ στρατηγῷ Ν. Ζορμπᾶ ἀρχηγῷ τοῦ «Στρατ. Συνδέσμου»
Κύριε Ἀρχηγέ,

Παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ μοῦ γνωρίσητε, ἂν παραλλήλως πρὸς τὴν πραιτερω συνεννόησιν, δύναμαι νὰ ἀποταθῶ ἐπιστημότερον πλὴν πρὸς τὸν κ. Δραγούμην, διὰ νὰ ἐρωτήσω αὐτόν ἂν δεχθεῖται νὰ ἀναλάβῃ τὴν προεδρίαν τῆς νέας ἑθνοσυνελεύσεως Κυβερνήσεως, ἐν τῷ πνεύματι ὑπὸ τὸ ὅποιον ἀνταλλαβένται αὐτὴν ἡ ἐπανάστασις, καὶ τὸν παρακαλῶ ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει νὰ γνωρίσῃ δι' ἐμού πρὸς τὸν Σύνδεσον τίνας προτιθεῖται ὡς συνεργάτας αὐτοῦ διὰ τὰ πολιτικὰ ὑπουργεῖα. Συγγνώμης δύναμαι, εἰν τὸ ἐγκρίνετε, νὰ ἰδῶ καὶ πάλιν τὸν κ. Σκουλούδην διὰ νὰ μάθω ἂν ἡ αἰτία διαταραχέντος νὰ συμπίπτῃ μετὰ τοῦ κ. Δραγούμη εἰς τὴν συγκροτῆσιν τοῦ αὐτοῦ Κυβερνήσεως, μολοντι μετὰ τὴν χρησικτητικὴν πληροφάνειαν ἢ ὡς ἀνεκοίνωσας, καὶ κατ' ἤν εἰς ἀνταποκριτὴν σπουδαίας ἐρημεσίως ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐδηλώσαν ὅτι εἶνε κατὰ τῆς ἔθνοσυνελεύσεως, δυσκλῶς ἴσως θὰ δύνηθῃ νὰ μετασχη τῆς νέας Κυβερνήσεως.

Μετὰ τιμῆς ἐξαιρέτου
Ἐλευθ. Κ. Βενιζέλος

Παρασκευὴ ὥρα 11 1/2 π. μ.

Ἡ γενομένη τὴν ἐσπέραν τῆς 15ης Ἰανουαρίου ψηφοφορία ἐν τῷ Στρατιωτικῷ Συνδέσμῳ πρὸς ἐκλογὴν τοῦ προέδρου τῆς νέας Κυβερνήσεως περιέβαλε δι' ἐμπιστοσύνης τὸν Στ. Δραγούμην διὰ ψήφων 14, τοῦ Στ. Σκουλούδη λαθόντος 4 ψήφους.

Τὸ πρακτικὸν τῆς συνεδριάσεως ἐκείνης εὐρέθῃ συνιεταιγέγον καὶ ὑπογεγραμμένον εἰς τὰ ἀπόρρητα ἀρχεῖα ὡς ἐστὶν: Συνεδρίασις 15ης Ἰανουαρίου 1910.

Ἐννομενῆς ψηφοφορίας, μετὰ συζήτησιν περὶ τοῦ προσώπου εἰς ὃ δέον νὰ ἀνατεθῆ ἡ προεδρία τῆς σχηματισθησομένης κυβερνήσεως, ἐπήρσαν ὑπὲρ τοῦ Στ. Δραγούμη δέσας καὶ τέσσαρες (14), ὑπὲρ δὲ τοῦ Στ. Σκουλούδη τέσσαρες (4) καὶ εἰς (1) ἠρηγῆθη ψήφον. Ἀντιτίθεται εἰς τὸν Ἐλ. Βενιζέλον νὰ προβῆ εἰς συνεννόησιν μετὰ τοῦ Στ. Δραγούμη, ὅπως προσάβῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸν Στ. Σκουλούδην, καὶ εἰς οὗτον ἐκπροσώπη ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ «Συνδέσμου» νὰ συμπροσέξῃ μετὰ τοῦ Στ. Δραγούμη πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος.

Ἡ ἐντολὴ τῆς τελευταίας παραγράφου δὲν ἐξετελέσθη, διότι ὁ μὲν Ἐλ. Βενιζέλος ἀπέφυγε νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ Στ. Σκουλούδην, ἐπιτροπῇ δὲ ἀξιοματικῶν τοῦ «Συνδέσμου» μεταβῆ παρὰ τῷ Στ. Σκουλούδην καὶ διατυπώσασα τὴν σύστασιν τῆς συνεργασίας, ἤκουσε παρ' αὐτοῦ ἀπάντησιν σκληρὰν καὶ δηκτικὴν καὶ ἀπεσῶρην.
(Ἡ Συνέχεια αὐθιγόν)

Η ΠΡΟΣΦΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΕΠΑΝΑΦΕΡΩΝ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1909 ΜΕΧΡΙΣ ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΥ 1910

ΥΠΟ Γ. ΑΣΠΡΕΑ

VI

Ἐν μέσῳ τῶν ἀπορρήτων αὐτῶν ἀποζησεων καὶ ἀρκετῶν ὑπόπτων καὶ ἀνηρχῶν ἐνεργειῶν εἰς τὸν στόλον καὶ εἰς τὴν χωροφυλακίαν. ὁ Στ. Δραγοῦμης ἐσχισμάτισε κυβερνήσαν τὴν 18ην Ἰανουαρίου, τηρηθέντων κατ' ἐπίφασιν ὁλῶν τῶν τύπων τοῦ πολιτεύματος.

Ἄλλ' ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς 16ης, ὅπότε ἐγένετο τὸ Συμβούλιον τοῦ Στέμματος, μέχρι τῆς νυκτὸς τῆς 18ης, ὅτε συνετελέσθη τὴν 8ην νυκτερινὴν ἢ ὀρθρινὴν τῆς νέας Κυβερνήσεως, ἐσημειώθησαν μυστικὰ τινα γεγονότα καὶ τάσεις λίαν ὑπόπτων προθέσεων.

Τὸ Στέμμα ἐπηρεάσθη ἐκ τῶν συμβάντων ἐκείνων, ἐξωργίσθη δὲ ὁ Σύνδεσμος. Ἡ ἐπιτευχθεῖσα ἠμεγνώμη ἐτέθη ἀπροσδοκῆτως ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν σοβηρωτάτων κινδύνων, ἀλλὰ τὰ συσσωρευθέντα νύφη διελύθησαν τὴν πρωτὴν τῆς 18ης Ἰανουαρίου.

Τὸ Στέμμα ἐκάλεισε τὴν πρωτὰν ἐκείνην τὸν Στέφ. Δραγοῦμην καὶ ἀνέθεσεν αὐτῇ τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας Κυβερνήσεως.

Μεταξὺ Στ. Δραγοῦμη καὶ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Συμβουλίου τοῦ «Συνδέσμου» εἶχε πραγματοποιηθῆ τὴν προηγουμένην πλήρη συμφωνία. Ὁ Στ. Δραγοῦμης κληθεὶς μετέβη εἰς τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σάντα Ρόζα γραφεῖα τῆς μεραρχίας, ὅπου συνεδρίαζε τὸ συμβούλιον, ἐτέθησαν δὲ ἐνώπιον αὐτοῦ σαφῶς κατ' ἄρθρον τὰ ζητήματα ὅν ὄφειλε νὰ δηλώσῃ ὅτι ἀνελάμβανε τὴν ἀπεύθυνον πραγματοποίησιν.

Τὰ σπουδαιότερα τῶν ζητημάτων ἐκείνων ἦσαν :

Α'. Ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰ τελεσθέντα ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς τάσεως ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ στρατείας.

Β'. Ἡ ἀπονομὴ ἀμνηστίας πρὸς τοὺς ἐν προφασίσι διατελοῦντας ἀντεπανστατάς τοῦ Ὀκτωβρίου.

Γ'. Ἡ σύγκλησις τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

Δ'. Ἐκκαθαρίσεις τινὲς ἐν τῇ ὑπαλληλικῇ καὶ δικαστικῇ κλάδῳ.

Ἐπίσης κατὰ τὴν παράδοξον ἐκείνην ἀπὸ πολιτικῆς ἀπόψεως συνεργασία τῆς 17ης Ἰανουαρίου, διεκωνίσθησαν τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας Κυβερνήσεως καὶ ἀρέθη μὲν ὁ νέος πρωθυπουργὸς ἐλευθερος νὰ ἐκλέξῃ τοὺς ὑπουργοὺς τῶν πολιτικῶν ὑπουργείων, ἐπέβλεπε δὲ ὁ Σύνδεσμος τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ διὰ τὰ δύο στρατιωτικὰ ὑπουργεῖα. Καὶ συγκεκρι

μένως διὰ μὲν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, κατόπι γενικῆς συμφωνίας, τὸν Ν. Ζορμπᾶν διὰ δικαστάσεως δὲ καὶ διχογνωμίας ἀνωτέρων πρὸς κατωτέρους τὸν Ἀνδρέαν Μισοῦλην ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ναυτικῶν.

Τὸ Συμβούλιον παρέσχεν ἐπίσης τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι θὰ διελύτο ὁ Σύνδεσμος ἕως τῆς προκηρῆσει τῶν ἐκλογῶν τῆς ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς. Τοῦτο ἐγένετο ἀληθῶς κατ' ἐπίφασιν, ἀλλὰ παρέμεινεν οὐσιαστικῶς καὶ ἀπορρήτως σπουδαῖος πυρὴν τοῦ Συνδέσμου, ὅστις παρακολούθει τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων καὶ ἡ διάλυσις τῆς ὀργανώσεως ἐκείνης ἐπραγματοποιήθη μόνον μετὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς Ἔθνοσυνελεύσεως.

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Τὰς νυκτερινὰς ὥρας τῆς 18ης Ἰανουαρίου ὀρίσθη ἡ κυβερνήσις Στ. Δραγοῦμη συγκροτηθεῖσα ὡς ἑξῆς : Ὁ Στ. Δραγοῦμης ἐκράτησε δι' ἑαυτὸν δύο ὑπουργεῖα, τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ Ν. Ζορμπᾶς ἀνέλαβε τῶν Στρατιωτικῶν. Ὁ Ἀνδ. Μισοῦλης τῶν Ναυτικῶν. Ὁ Δημ. Καλλέργης ὑπηρετῶν ὡς τμηματάρχης τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο. Ὁ βουλευτῆς Αἰγιαλείας Ἀνδ. Παναγιωτόπουλος τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ὁ Γ. Φικιώρης, πολυτεύμενος Λακεδαιμόνος, τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης. Βραδύτερον διορίσθη ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ Ἐπαμ. Πετμεζᾶς, ὑποστράτηγος, καὶ τούτου παραιτηθέντος μετὰ βραχὺ ὁ Ε. Μαυρομάτης.

ΠΡΟΣ ΝΕΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ

Διὰ τῆς ἐπιτευχθείσης διευθετήσεως ἀνεντρέποντο οἱ πόθοι καὶ τὰ σχέδια τῶν φιλοδόξων καὶ φιλοταράχων στοιχείων καὶ ἀπὸ τῆς συγχύσεως καὶ τῆς ἀνομιλίας ὡς καὶ τῆς λίαν ἐπικινδύνου δυνάμεως τῶν τριῶν τελευταίων ἡμερῶν, διευρυνέοντο κατὰστάσεις τάξεως καὶ εὐνομίας τὴν ἀνατροπὴν τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἠδύνατο λέον νὰ ἐπιχειρήσῃ. Φρουροὶ τῆς νέας τάξεως τῶν πραγμάτων ὑφῆθησαν οἱ ἰσχυρότεροι καὶ σπουδαιότεροι δυνάμεις ἐν τῇ πόλει, ὁ δὲ τάραχος καὶ ὁ σάλας ἐφάρτασαν ὑπὸ λίαν ὑποπτικῆν γαλήνην.

Ὅτι δὲ ἡ γαλήνη ἐκείνη ἦτο ἀληθῶς ἰσοπέδος ἀπεδείχθη μετὰ βραχὺ, διότι οἱ ἐπισημνῆται καὶ φιλόδοξοι μετὰ τῶν θερμο

κεφάλων καὶ πεπλανημένων, ὑπέστησαν τὴν ἤτταν καὶ ἀπεδέχθησαν ταύτην κατ' ἀνωτέραν βίαν ὡς ἀπλήν ἀνακωχὴν. Ἐν ἀγαμονῇ δὲ τῶν γεγονότων καὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων, ἤρξαντο ἐνεργεῖν ὡς ἠδὲ μετατρέψου τὴν ὑπὸ κρίσιν ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν εἰς Συντακτικὴν Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ ἐπιδιώξου τὴν ἐνεργεῖαν

τῶν ἀνατροπῶν πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὁποίων ἀπέβλεπον.

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Τὴν μεθεπομένην τῆς ὀρθρινῆς, ἡ νέα Κυβερνήσις ἐδημοσίευσεν δύο Βασιλικὰ Διατάγματα. Διὰ τοῦ πρώτου ἐκηρύσσεται ἡ λήξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Δ' τακτικῆς Συνόδου τῆς 11ῆς περιόδου, διὰ τοῦ δευτέρου δὲ συνεκαλεῖται ἡ Βουλὴ εἰς Β' ἑκτακτον Σύνοδον τὴν 1ην Φεβρουαρίου ὅπως ψηφίσῃ τὴν πρότασιν περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Βουλὴ συνήλθε τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν, τὴν δὲ μεθεπομένην ἐξέλεξε πρόεδρον αὐτῆς τὸν Ν. Τσικμαδὸν παλαιστρικουπικὸν ὑποδειχθέντα ὑπὸ τοῦ Θεοτοκικοῦ κόμματος, ἐκλεγέντα σχεδὸν διὰ πλειψηφίας. Ἐν τῇ μεταξὺ ὁ Ἐλευθ. Βενιζέλος, ὁ μετὰ θερμουργότητος ἐξαιρέτου ἐργασθεὶς ὑπὲρ τῆς πραγματοποίησεως τῆς διευθετήσεως ἐκείνης, εἶχεν ἀπέλθει εἰς τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ πατριδα.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 3ης Φεβρουαρίου ὁ Στ. Δραγοῦμης προέβη εἰς δηλώσεις ἐπὶ τοῦ προγράμματος τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἔργου ὑπερ προέκειτο τῆς ἑκτάκτου ἐκείνης Συνόδου, ἐτόνισε δὲ ὅτι αἱ ἀποφάσεις καὶ αἱ ἀντιλήψεις τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ προέχοντος ζητήματος ἦσαν «... ἡ ἐπιδιώξις τῆς Ἀναθεωρητικῆς Συνελεύσεως, τῆς ὀρισμένης ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 107 τοῦ Συντάγματος πρὸς μεταρρῦθμιν διατάξεων αὐτοῦ μὴ θεμελιωδῶν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως διὰ τῆς ψηφίσεως τῶν περὶ τῶν ἠρησμένων μεταρρῦθμῶν κατασταθῆ κανονικώτερα ἢ λειτουργία τῆς συνταγματικῆς μηχανῆς» Καὶ προσέθεσεν ὅτι ἡ μόνη διέξοδος ἐκ τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως ἦτο ἡ σύγκλησις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐκφράσας τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θὰ δυνήσῃ ἵνα ἐν καιρῷ διὰ τῶν τριῶν τετάκτων αὐτῆς δώσῃ ψήφον ὑπὲρ τῆς συγκλήσεως τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, διότι ἄλλως θὰ ἐθροσθῆμεν ἐν καταστάσει ἄλλῳ διαφερούσῃ τοῦ χάους».

ΤΑ ΠΡΟΣΧΕΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ

Ο Δ. Γούναρης κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 8ης Φεβρουαρίου ἐπηρώτησε τὸν πρωθυπουργὸν κατὰ ποῖον τρόπον ἀπεφάσι- σεν ἵνα ἡ Βουλὴ ἐπιληφθῆ τῆς συζητή- σεως περὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Συνεδρίου, περὶ οὗ ἐπονήσατο λόγον εἰς τὰς κατὰ τὴν συνε- δρίαν τῆς 5ης Φεβρ. δηλώσεις αὐτοῦ ὁ

πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως. Ὁ δὲ Σ Δρα- γούμης ἀπαντῶν ἐδήλωσεν ὅτι: «ὅσον ἔ- νεστι τάχιστα ἀρεῖλομεν τὰ ἐπιληφθῆμεν τῆς προτάσεως ταύτης, ἥτις θέλει ὑποβλη- θῆ καθ' ἃν τρόπον θὰ ὑποδείξουν τὰ πράγ- ματα ὅταν θὰ εἶνε ὄριμον τὸ ζήτημα. Ἡ ἐργασία ἢν ἀρεῖλει ἡ κυβέρνησις νὰ προ- παρασκευάσῃ οὐχὶ ὡς ἴδιαν, ὡς βάζει προ- τάσεως, ἀλλ' ὡς προμελέτην, ἥτις θὰ δι- ευκολύνῃ τὴν μελέτην, ἢν ἔχει τὸ δικαίω- μα πάς τις νὰ ἐναγέρῃ, ἢ ἐργασία αὐτῆ θὰ εἶνε πλήρης ἀφρονῆ ἢ μεθούριον. Εἰ- δικὰ πρόσωπα ἐπεφορτίσθησαν νὰ ἐπεξερ- γασθῶν τὰ διάφορα σκεῖα, καὶ ἐλπίζω, ὅτι αὐριον ἢ μεθούριον τὸ ἔργον τοῦτο θὰ παραδοθῆ διὰ τὴν εὐκολίαν εἰς τοὺς ἡγε- τας τῶν κομμάτων, οἵτινες θ' ἀνακοινώ- σουν εἰς τοὺς φίλους τὰν τὰ περὶ τοῦτου».

Ἡ κυβέρνησις εἶχεν ἀναθεῖσαι εἰς τὸν τότε Γενικὸν Γραμματέα τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης Ν. Χαρίπολον τὴν μελέ- την καὶ σύνταξιν προσχεδίου ἀναθεωρή- σεως τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος Ἐπηκολούθησε μακρὰ συ- ζήτησις ἐξ ἀφορμῆς τῶν δηλώσεων τού- των τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ Στ Δραγού- μη περὶ τοῦ τροποῦ, καθ' ὃν ὄφειλε νὰ τεθῆ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ ζήτημα τῆς ἀναθεωρήσεως, μετέσχον δὲ τάχιστα οἱ πο- λιτευταὶ Δ Γούναρης, Δ Ράλλης, Γ Θεο- τόκης καὶ Ἄθ. Ἐδδαξίης καὶ ἀπερρασίθη ὅπως τὸ προσχέδιον, τὸ συνταχθῆν ἐν τολῆ καὶ ὑποδείξαι τῆς Κυβερνήσεως, ὑπὸ ὄλως ἀνεπίσημον χαρακτῆρα, διανεμηθῆ εἰς τοὺς βουλευτάς, ἵνα κατ' ἀρχὴν λά- βουν γνώσιν τῶν μελετωμένων διαρρυθ- μίσεων.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 12ης Φεβρ. ὁ πρωθυπουργὸς ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Βου- λήν, ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα, ἵνα ἐπιληφθῆ αὕτη τοῦ θέματος, ἐφ' ᾧ κυρίως ἐκλήθη, ἵνα ἀποφανθῆ δηλαδὴ περὶ τῆς συκλή- σεως Ἀναθεωρητικοῦ Συνεδρίου. Προσέ- θηκεν, ὅτι ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία εἶνε ἐτοίμη, καὶ παρεκάλεσεν, ὅπως ἡ Βουλὴ ὄριση μίαν τῶν προσεχῶν συνε- δριῶν αὐτῆς, καθ' ἣν ὄφειλε νὰ συζητη- θῆ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Ἡ Βουλὴ, προτάσει τοῦ Γ. Θεοτόκη, ὤρισεν ὡς ἡμέραν πρὸς συζήτησιν τοῦ ζη- τήματος τὴν 18ην Φεβρ., συγχρόνως δὲ διενεμήθη λιθογράφον φυλλάδιον περιέ- χον τὰ κρινόμενα ὡς ἀναθεωρητέα ἄρ- θρα τοῦ Συντάγματος.

Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον προσχέδιον περὶ ἀναθεωρήσεως τοῦ Συν- τάγματος.

Τὰ δύο μεγάλα πολιτικά κόμματα, τὸ Θεοτοκικὸν καὶ τὸ Ραλλικόν, λαβόντα γνῶσιν τοῦ προσχεδίου, ἐσπευσαν νὰ κα- ταρτίσων εἰδικὰς ἐπιτροπὰς, ἐξ ἐπιλέκτων μελῶν αὐτῶν, εἰς ἃ ἀνέθεσαν τὴν ἐπεξερ-

γασίαν τοῦ προσχεδίου καὶ τὸν ἐπὶ τῆ βί- σαι: τῶν πορισμάτων τῶν ἐπιτροπῶν κα- ταρτίσων τῆς ὀριστικῆς προτάσεως περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων, ἥτις θὰ ὑ- πεβάλλετο εἰς τὴν Βουλὴν.

Καὶ τὸ μὲν Θεοτοκικὸν κόμμα ἀνέθηκε τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τοὺς Δ Γούναρη, Ν Λεβιδίην, Ν Καλογερόπουλον, Δ Βοκοτό- πουλον, Σ Κροκιδᾶν, Α. Μπασιᾶν, Σ Κουμουνοῦδρον καὶ Α. Πονηρόπουλον, τὸ δὲ Ραλλικὸν εἰς τοὺς Χ. Βοζίκην, Ι. Ράλλην, Ι. Τσιριμῶκον, Κ. Ἀγγελοπού- λον, Ν. Στράτον καὶ Γ. Καφαντάρην.

Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Αἱ ἀνωτέρω ἐπιτροπὰι τῶν δύο κομμά- των, συνελθοῦσαι ἀπὸ κοινοῦ τὴν νύκτα τῆς 16ης Φεβρουαρίου ἐν μᾶ τῶν αἰθου- σῶν τῆς Βουλῆς, δὲν ἐβράδυναν νὰ περα- τώσουν τὸ ἔργον των, συμφωνήσασαι δὲ ἐπὶ πάντων τῶν σημείων ἀνέθηκαν εἰς τὸν Δ. Βοκοτόπουλον, ὅπως εἰσηγηθῆ τῆ; περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως προτάσει; ἐν τῇ Βουλῇ.

Κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν (18 Φε- βρουαρίου) ἡ Βουλὴ συναλθοῦσα ἐπέλη- φθη τοῦ ζητήματος τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ πρωθυπουργοῦ Στ. Δραγούμη εἰσηγη- θέντος τοῦ θέματος καὶ κατέσκητος τὴν Βουλὴν ὅπως προβῆ ἀμέσως εἰς τὴν συ- ζήτησιν, «ἵνα τάχιον δοθῆ διέξοδος εἰς τὴν ταταρχημένην χώραν ἡμῶν».

Ἐπηκολούθησεν εὐρεῖα συζήτησις, ἣ; μετέσχον οἱ Κ. Π. Μαυρομηχάλης, Φ Νέγγρη, Γ. Θεοτόκης, Δ Ράλλης, Ἄθ. Ἐδδαξίης, Ι. Τσιριμῶκος, Γ. Κραχι- σκάκης καὶ Ἐμμανουὴλ Ρεπούλης. Ὁ Δ Βοκοτόπουλος ὑπέβαλε τὴν περὶ ἀνα- θεωρήσεως πρότασιν, ὑπογαρχημένην ὑπὸ 17 βουλευτῶν, ἐφ' ἣς ἐξηκολούθησεν ἡ συζήτησις, μετὰ τὴν περάτως τῆς ὀνο- μασίας ἀνεγνώσθη καὶ ἐψηφίσθη κατ' ὀνο- μαστικὴν κλήσιν ἡ πρότασις περὶ ἀναθε- ωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπὶ τῆ βίσει τῆς ὁποίας ὁ Βασιλεὺς θὰ ἐξέδιδε τὸ Β Διάγγελμα, καὶ ὑπὸ τοὺς περιορισμοὺς τῆς ὁποίας ἡ μέλλουσα νὰ συνέλθῃ Ἀνα- θεωρητικὴ Βουλὴ ὄφειλε νὰ περιορίσῃ τὸν κύκλον τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων.

Τὸ ψήφισμα ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 150 κατὰ 11, ἥτις διὰ τῶν τριῶν τατάρ- των τοῦ ἔθλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 107 τοῦ Συντάγματος.

Οἱ ψηφίσαντες ὑπὲρ τῆς ἀναθεωρήσεως 150 βουλευταὶ ἦσαν οἱ ἑξῆς:

- Α. Σλήμαν, Θ. Γκόφας, Α. Παναγιωτόπουλος,
- Σ. Πολυζώης, Γ. Μπαλατζής, Ἐπ. Ἐμπειρο- κοκ, Γ. Πολυγένης, Γ. Καρπετόπουλος, Α. Γα- ρουφαλᾶς, Κ. Καραπάνος, Π. Καραπάνος, Δ. Ράλλης, Σ. Δραγούμης, Γ. Παπαδασκαλοῦ Ν. Λεβιδίης, Φ. Νεγγρη, Ἄλ. Σκουζές, Θ. Ρασι- νας, Θ. Λέκας, Α. Καλλιφρονᾶς, Κ. Ἀγγελο- πούλος, Ν. Στράτος, Κ. Τοπάλης, Α. Καρατά- λης, Ἄλ. Κασσαδέτης, Ν. Γάτος, Γ. Λαγκ- ρᾶς, Ε. Μαυρομάτης, Σπ. Ράγκος, Ἐπ. Δη- λιγιάννης, Π. Ἀλεξάκης, Β. Σκουφᾶν, Ἀρ. Ἀντωνόπουλος, Μ. Φωτιάδης, Μιλ. Λιδωρικῆς, Θ. Παπαϊωάννου, Κ. Παπαμιχαλοπούλος, Ε. Ρε- πούλης, Κ. Ζᾶτος, Γ. Καφαντάρης, Β. Λομ- βάρδος, Ν. Μουζάκης, Ἰω. Κραστενίτης, Ἄνθ.

- Σταφανόπουλος Γ. Παπαγιαννόπουλος, Γρ. Φού- ρας, Ἰ. Σαΐνης, Ἰ. Σταφανόπουλος, Δ. Κασσι- νας, Β. Μαρκεζίνης, Χρ. Ἀμψίης, Γ. Φραντι- ῖος, Π. Ζακίης, Ἄρ. Πατιεζᾶς, Κ. Φλέσ- γας, Ἄπ. Ἀλεξανδρῆς, Δ. Τσιρίπης, Γ. Καραϊσκάκης, Γ. Τσιρίπης, Γ. Ζωγράφος, Ι. Σταφανίδης, Ν. Μπαλάρας, Ἰω. Βογιατζής, Ἄλ. Κοντοσταυλός, Μ. Καυᾶρης, Γ. Θεοτό- κης, Μ. Θεοτόκης, Ἄλκιν. Ζερβός, Ν. Μαρκε- ῖης, Σπ. Ἀγάθος, Σπ. Παλίπτης, Σ. Κροκί- δης, Π. Πετρίδης, Ἄπ. Ζούβουλας, Σ. Δηλε- ράνης, Γ. Μαρκετάς, Τζ. Φωκᾶς, Διον. Βε- κερᾶτος, Ἰερ. Στάης, Ν. Τσοῦχος, Π. Χαν- ῖσοπουλος, Χ. Βοζίκης, Ἄδων. Ρουσόπουλος, Π. Μπαρμπιτσιώτης, Ν. Καρακίτσος, Ἰωάν. Φίλιος, Ἰω. Γαλιανίκτος, Ν. Μουρῆνης, Π. Βλαζαρότης, Π. Φίλιππας, Ν. Τσιάνταφολά- κος, Ἰω. Μπακόπουλος, Στ. Βαρθολομαῖος, Ἰπ. Μανῆτας, Στ. Σακελλαριάδης, Θ. Ζερβός, Ἰω. Ράλλης, Ἰω. Μαλέας, Κ. Τρικοῦτης, Στ. Κουμουνοῦδρος, Γ. Μπούτος, Ν. Νικητόπουλος, Γ. Κουλοῦρης, Ν.κ. Κρίστης, Π. Σουζίνης, Ι. Καναδός, Θ. Φορμακόπουλος, Ἄγγ. Ἀνα- στασίου, Φ. Μισοῦλας, Θ. Μπαλας, Ἐπ. Βελέ- κινίτης, Δ. Κρασιζῆς, Ν. Σιμόπουλος, Δ. Γιούναρης, Γ. Γερουκοστόπουλος, Κ. Εἰκόστη, Κλ. Σπη- κιστόπουλος, Α. Θ. Ροῦφος, Κανακάρης, Ν. Κουρῆς, Π. Σάκης, Μιλ. Καβάλλης, Κ. Κ. Κιλιανίδης, Χρ. Κασσιώτης, Ἰάκωβ Μπού- ρουλης, Στ. Βασιλαδάκης, Ἐπ. Λιδωρικῆς, Ἰω. Κλαμαράς, Δημ. Βοκοτόπουλος, Θ. Μπα- ρμπᾶς, Χρ. Κατσηπέτρος, Γ. Ραβδινός, Σπ. Εωργοπούλος, Ἄλ. Πονηρόπουλος, Ι. Σπέν- ζας, Ν.κ. Γεωργακόπουλος, Ν. Παπαϊωάννου, Κατᾶνος, Ἄθ. Μισοῦλης, Ι. Κουτουριώτης, Ι. Τσιμαδός, Ν. Πλατῆς, Α. Πλατῆς, Ν. Χα- ρίσκος, Ι. Τσιριμῶκος, Ν. Κρίτσος, Ν. Καλο- ἀρόπουλος, Β. Βουδούρης, Σπ. Κριστιώτης, Ἄλ. Κανακῆς καὶ Ἄνθρ. Κατσηκούσιος.

Κατὰ τῆς ἀναθεωρήσεως δὲ ψηφίσαν οἱ Γ. ἐφοπουλάκης, Δ. Τσιτσόρας, Α. Ρώμας, Α. Ἀδάκης, Β. Λασιόπουλος, Χ. Βιτάξιος, Α. Βύτα- ξας, Π. Πρωτοπαπαδάκης, Κ. Μαυρομηχάλης, Ι. Μαυρομηχάλης καὶ Θ. Ἀμπέρτης.

Ἡ Βουλὴ μετὰ ταῦτα ἐξηκολούθησε ἄς συνεδρίαις αὐτῆς, ψηφίσασαι δὲ τὴν ὁμοθετικὴν ἐργασίαν ἐκλήθη διὰ τὴν 17 Μαρτίου εἰς εἰδικὴν συνεδρίαν, καθ' ἣν, συμφωνίως πρὸς τὰ ἀποφασισθέντα, ὁ Βα- σιλεὺς θὰ ἀνεγίνωσκε τὸ Διάγγελμα τὸ κυροῦν τὸ βουλευτικὸν ψήφισμα.

Ἡ συνέχεια αὐριον

81
Εσπερινή 10 Φεβρουαρίου 1928

ΚΑΤΗΓΟΡΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ

Ἡ κοινή γνώμη ὑπεδέχθη μετὰ μειδισμάτων τὴν εἶδησιν, ὅτι ἀπηγγέλθη κατηγορία κατὰ τοῦ γέροντος Εὐταξίου, τοῦ διατελέσαντος πρωθυπουργοῦ κατὰ τὸ τελευταῖον τετραμήμιον τῆς δικτατορίας Παγκαίου. Ἡ δὲ κατηγορία δὲν στρέφεται κατ' αὐτοῦ οὔτε ὡς καταχραστοῦ, οὔτε ὡς παραδάντης τὸν περὶ εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν νόμον, ἀλλ' ὡς ἐνεχομένου δῆθεν εἰς τὴν τελευταίαν συνωμοσίαν τῶν Παγκαλικῶν, καὶ κατηγορεῖται καθ' ἣν στιγμήν ἀπολύονται οἱ κατηγορηθέντες διὰ ταύτην στρατιωτικοί. Τὸ πρᾶγμα ἐξένισε τὴν Κοινήν γνώμην. Νὰ κατηγορηθῆ διὰ συνωμοσίαν εἰς ὑπερεδωμικονταετῆς γέροντος, πολλαχῶς ὑψηροῦ τὸν τόπον καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, φαίνεται ὅχι μόνον ἀπίθανον, ἀλλὰ καὶ τερατώδες.

Ἡ κατηγορία κατ' αὐτοῦ ἐνθυμίζει τὰς ἄλλας κατηγορίας, ἃς ἐπεσώρευεν εἰς τὸ παρελθὸν ὁ Βενιζελισμὸς ἐναντίον ὅλων τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἀντιπάλων, νέων καὶ γερόντων, καὶ ἔσυρεν εἰς τὸ ἐδῶλιον τοῦ κατηγορουμένου ἀσπίλους πολιτικούς, οἷος ὁ Πάλλης, ὁ Δραγούμης, ὁ Ἐσλιν καὶ ἄλλοι, ὅχι δεῦτε ὑπῆρχέ τε βίσιμον κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ νὰ κορσεθῆ τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως καὶ νὰ παρασταθῆ εἰς τοὺς ξένους

ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι δὲν ἐξυπηρέτησαν τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἀλλὰ ξένα καὶ ὑποπτα συμφέροντα. Καὶ ἀπεγγέλλεται ἡδὴ κατηγορία κατὰ τοῦ ἐκ Λοκρίδος γέροντος πολιτευτοῦ, ἐνῶ οὐδεμίαν ἀπηγγέλθη κατηγορία κατὰ τοῦ μεγάλου δικτάτορος τῆς ἐποχῆς 1917 — 1920, τοῦ ἀποστείλαντος εἰς τὰς φυλακὰς καὶ τὴν ἐξορίαν τόσους πατριώτας Ἕλληνας καὶ ἁγίους πολιτικούς, καὶ δὲν ἐκλήθη νὰ δώσῃ λόγον ὁ ἄλλος δικτάτωρ τοῦ 1922 — 1924, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου διεπράχθη τὸ ἀνοσιούργημα τῶν τυφεκισμῶν.

Ζητοῦν νὰ καταδιωχθῆ ὁ δικτάτωρ Παγκαίος καὶ οἱ καταχρασταὶ ὑπουργοὶ του. Ἔστω, ἃς καταδιωχθῶν καὶ ἃς δικασθῶν παρὰ τῶν νομίμων αὐτῶν δικαστῶν καὶ ἃς δώσῃ λόγον τῶν πράξεων των. Ἄλλ' ὅχι δεῦτε καταδίωξε τοὺς Βενιζελικοὺς ἀρχηγούς. Πρὸς τοῦτο ἔδωκαν εἰς αὐτὸν τὸ παράδειγμα αὐτοὶ οἱ διωχθέντες διὰ τῶν ἀπηνῶν διωγμῶν, τῶν φυλακίσεων καὶ τῶν ἀπελάσεων, καθ' ὅλων τῶν πολιτικῶν αὐτῶν ἀντιπάλων. Ἐδωσαν αὐτοῖς λόγον τῶν πράξεων των ἐκείνων; Παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Αἰκαισύνην; Ἐκανοποιήθη ἡ ἐξεγερθεῖσα ἐθνικὴ συνείδησις; Ἄλλως τε ὅλη ἡ βενιζελικὴ δράσις κατὰ τὴν τελευ-

ταίαν δεκαετίαν ἐστηρίχθη εἰς ἐπαναστάσεις καὶ εἰς ἀποπείρας ἐπαναστάσεων. Τίς ἐτιμωρήθη δι' αὐτάς; Καὶ ἐάν τις κατεδικάσθη προσχηματικῶς, ἀφέθη μετ' ὀλίγον ἐλεύθερος.

Καὶ τώρα ζητεῖται νὰ παρασταθῆ ὁ γέρον Εὐταξίας ὡς ἐπαναστάτης? Καλεῖται εἰς ἀπολογίαὶν ὁ δεχθεὶς νὰ ὑψηροῦ τὴν Πατρίδα καθ' ἣν στιγμήν αὐτὴ ἐπάλασε μετὰ ξυφθορίας καὶ ἀφθαρσίας εἰς χεῖρας τοῦ δικτάτορος, τὸν ὁποῖον ἔτρεμον οἱ Βενιζελικοί. Ἄλλ' ἀπὸ πότε ἀπογορεύεται εἰς τοὺς πολιτικούς ἄνδρας ἡ προσπάθεια νὰ σώσῃ τὴν Πατρίδα τῶν εἰς οὐρανὸν ὄραν καὶ εἰς οὐκὸν ποτε στιγμήν ἤθελον κληθῆ πρὸς τοῦτο; Ἡ μήπως μόνον οἱ Βενιζελικοὶ ἀπαγγέλλονται τὸν πατριώτην, οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνας πρέπει μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας νὰ βλέπουν τὴν καταστροφὴν τῆς Πατρίδος; Ἡ κατὰ τοῦ κ. Εὐταξίου κατηγορία δὲν ἔχει λόγον ὑπέρθεως, ἐφόσον ὁ δικτάτωρ εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῆς Αἰκαισύνης. Ἐκ τῆς δίκης αὐτοῦ θὰ διαφωτισθῆ ἡ Κοινή Γνώμη διὰ πολλὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀγνοεῖ καὶ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔλθουν εἰς φῶς, διὰ νὰ γνωσθῆ ποία ὑπῆρξεν ἡ πραγματικὴ δράσις τῶν σημερινῶν κατηγορῶν καὶ κατηγορουμένων.

ΖΗΤΩΣΑΝ

Ἰπῆρχον εἰς ἄλλην, ὄχι πολὺ ἀπομεικχρυσμένην ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος, μὴ λέξις, τῆς ὁποίας ὁ ἦχος ἀντὶ χει εἰς τὴν ὥττ τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας ὡς κατὰ Θεοῦ καὶ ἀνέκκλητος ἀπόφασις καταδίκης. Ἦτο ἡ λέξις: κατὰ χροησις. Ἐκεῖνος, ὁ ὑποῖος ὄχι θὰ κατηγογέλλετο, ὄχι θὰ κατεδικάσθητο, ὄχι θὰ παρεπέμπετο εἰς δίκην καὶ θὰ ἐδικάζετο, ἀλλὰ θὰ ἤγειρε καὶ ἀπλὴν ἔστω ὑπόψιν ὅτι δύναται νὰ προκαλέσῃ ἐπὶ τῶν κινήσεων τοῦ δημοσίου του βίου τὸ ἀγροπικὸν ὄμμα τοῦ Παιδικοῦ Νόμου, ἢ τὸ ἀνθρώπου, τελειωτικῶς χρένος. Καποῖος ὑπουργός, κατὰ τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος, προσερχόμενος ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἐπαρχίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχεται καὶ ὁ κ. Γεώργιος Καφαντάρης, εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ συνδέσται διὰ συγγενείας μὲ ἀνώτερον τελωνειακὸν ὑπάλληλο ἐναντίον τοῦ ὁποίου διετυπώθη ἡ τρομερὰ καὶ φοβερὰ κατηγορία ὅτι ὕψασμα μεταξὺ τῶν ἐδαμολόγησεν ὡς λινομέταξον, ζημιώσας οὕτω τὸ Δημόσιον δὲν γνωρίζομεν πόσας δεκάδας δραχμῶν. Ἀποτέλεσμα: Ὁ ὑπουργός ἐκεῖνος ἔχασεν ἀμέσως τὴν θέσιν του. Καὶ ὁ ὑπάλληλος ἐρριψήθη πρῶτον εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἔπειτα εἰς τοὺς πέντε δρόμους, ὅπου κατέλυσε τὴν ζωὴν του ἐν πενίᾳ καὶ δυστυχίᾳ, δακτυλοδεικτούμενος. Ἦτο ὁ καταχραστής!

Ὅταν, κατὰ τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος, συνέβαινε νὰ φθάσῃ μὲχρι τῶν δικαστηρίων ὑπόθεσις καταχρήσεως, οἱ συνήγοροι τοῦ κατηγορουμένου, γνωρίζοντες ὅτι ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος διὰ τὸν πελάτην των προήρχετο ἀπὸ τὴν ἀδυσώπητον προακτάληψιν, ἧτις ἐκνοιάρχει εἰς τὴν λαϊκὴν συνέδισιν περὶ τῆς πράξεώς του, ἤρχιζον τὴν ἀγόρευσίν των, κατὰ κανόνα, ὡς ἐξῆς περίπτου:

Ἡ πράξις, διὰ τὴν ὁποίαν κατηγοροῦμεθα, εἶνε ὁμολογουμένως φοβερά, εἶνε ἀποτροπαία, εἶνε στίγμα καὶ διὰ τὴν πολιτείαν μας καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν μας, ἀλλά....

τῆς ἀποδεδωμένης εἰς αὐτὸν κατηγορίας.

Ἡ ἐποχὴ αὕτη τῆς ἡθικῆς εὐρωστίας τῆς Ἑλλάδος εἴπομεν ἤδη ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ ἐγγύς, τὸ ἐγγύτατον παρελθόν. Πρὸς νὰ εἰπωμεν ἀκόμη ὅτι ἡ ἐποχὴ αὕτη δὲν ἀνέκυψε αὐτομάτως, ὡς ἐκ θείας συνάρσεως. Τὴν προπαρασκευάσαν αἱ γενεαὶ τῶν Ἑλλήνων, αἱ ὁποῖαι—ἀλλὰ ἐργατικῶς μέλισσαι, ἐπότισαν ἀφθόνως μὲ τὸν ἰδρωτὰ των—ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ αἷμα των—τὸν ἀγροπικὸν ἄγρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνεπτύχθη ἡ ἐθνικὴ μας σταδιοδρομία. Καὶ τὴν ἐκκλιέσασαν διὰ τοῦ τιμίου των παραδείγματος, τῆς γενναίας των πρωτοβουλίας καὶ τῶν «ἀνευ λόγου καὶ ἀνευ κηλίδος» ἀγῶνων των αἱ εὐγενέστατοι ἐκεῖνοι φυσιογνομίαι, αἵτινες ἀπέτελεσαν τὴν πρωτοπορίαν τῆς μέχρι πρῶτος δημοσίας ἡμῶν ζωῆς: Δύο δυναστεῖαι ἐναρτέων καὶ πατριωτῶν Βασιλέων, καὶ πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς ἀπίλου ἀρετῆς τοῦ Π. Καποδίστρια, τοῦ Α. Μαυροκορδάτου, τῶν Τρικοῦπηδων, τοῦ Κομμουνδούρου, τοῦ Σηληιάδη, τοῦ Λόντου, τῶν Δοξαγούμηδων, τοῦ Δεληγιώργη, τοῦ Δεληγιάννη, τοῦ Θεοτόκη...

Αἴφνης ὅμως εἰς τὸ πολιτικὸν λεξικὸν τῆς Ἑλλάδος προσετέθη καὶ εἰς νέος ὄρος. Ὁ ὄρος: βενιζελισμός. Ἐκκοτε ἐπολιτογραφίῃ καὶ κατέστη νόμος παραδειγμαμένος εἰς τὴν ἡθὴν μας, καὶ τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ κοινωνικά, καὶ ἡ ἄλλη ἐκείνη λέξις, ἡ ὁποία ἀπέτελει τὸν φόβον καὶ τὸν τρόμον των παλαιότερων γενεῶν: ἡ κατὰ χροησις!

Δημόσιοι ὑπάλληλοι, στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ, ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι, ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι, αἰρετοὶ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ παντοδύναμοι διευθυνταὶ κοινωνικῶν ὀργανώσεων, ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά των, στηρίζοντες τὸν ἕνα τῶν ποδῶν των εἰς τὸ γὰρφεῖον των καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὰς φυλακάς. Ἐὰν ἡ τσιμπέδα τοῦ Νόμου τοῦς πιάσῃ τοῦς ἐπιπασε. Ἐὰν δὲν τοὺς πιάσῃ ὁμῶς, θὰ εἶνε πάντοτε τὰ μᾶλλον περίοπτα πρόσωπα καὶ

τῆς δημοσίας καὶ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, θὰ λύουν, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, καὶ θὰ δένουν, θὰ ἐκτεμῶνται, θὰ θαυμάζονται καὶ θὰ ἀποτελοῦν τὸ πρότυπον τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἐπιγενομένων γενεῶν. Καὶ ὁ κανὼν εἶνε, ἐννοεῖται, νὰ μὴν τοὺς πιάνη, ἢ τσιμπέδα τοῦ Νόμου. Ἡ, ὅταν κατὰ λάθος τοὺς πιάνη νὰ τοὺς αἰεῖνη πάλιν μετὰ ἐδαμολογίων ὑποκλίσεων συγγνώμης. Τὰ παραδείγματα ἀφθονοῦν. Ἀλλὰ διατὲ νὰ τρέξωμεν μακρὰν διὰ νὰ εὐρωμεν παραδείγματα; Ἐχομεν ἐνώπιόν μας νοπότατον ἀκόμη τὸ τελευταῖον πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν πτώμα τοῦ Παιδικῶς, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἤρχισε νὰ ἐκτελεῖ τὰς υποκλίσεις τῆς συγγνώμης μετὰ ταπεινότητος καὶ Πολιτεία καὶ Κοινωνία. Τὸ πτώμα φέρει τὸ ὄνομα: οἰκογένεια Παναγιωτοπούλου. Δημάρχος τοῦ Παιδικῶς μέρους τῶν τελευταίων δημοτικῶν ἐκλογῶν ὁ πατήρ, Δημάρχος τοῦ Παιδικῶς ἔκτοτε μέρους σήμερον ὁ υἱός. Ἐκλεκτοὶ τοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ τραπεζίται. Τραπεζίται ἀλλὰ καὶ στυλοδάται τῆς Δημοκρατίας. Στυλοδάται τῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ βενιζελισμοῦ. Ἡ ψυχὴ τοῦ βενιζελισμοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐνθεουσιώδεις θαυμασταὶ καὶ πρόθυμοι ξενιστοὶ ὅλων τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἐτῶν διοικητῶν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τοῦ Στρατηγοῦ Ρενιώ μέρους τῶν Σιναγελέων.

Συνέδη ὅμως νὰ τοὺς στυλάθῃ ἡ τσιμπέδα τοῦ Νόμου. Καὶ ἐξεδόθη βούλευμα ὀριστικὸν τοῦ Ἐφετείου, διὰ τοῦ ὁποίου παρεπέμπονται νὰ δικασθῶν καὶ ὁ πατήρ Παναγιωτόπουλος καὶ οἱ δύο υἱοὶ του ἐπὶ ἀπάτη. Τὸ ἀπαντοῦν εἰς τὸ βούλευμα οἱ κατηγορουμένοι; Τὸ ἀπαντᾷ ὀπολιτικῶς ἐκεῖνος κόσμος, σάρκα ἐκ τῶν σαρκῶν τοῦ ὁποίου ἀποτελοῦν οἱ κατηγοροῦμενοι. Ἰδοῦ. Παραλαμβάνομεν ἐπὶ λέξει ἀπὸ τὸ ἐγγύτερον πρὸς τὸν κ. Καφαντάρην προϋνὸν βενιζελικὸν ὄργανον:

«Ἡ κομματικὴ ἐμπάθεια, τὸ πρᾶκτον μῖσος τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους τυφλώνει τὸ πολιτικὸν πά-

θες, εἶρε χθές τὴν εὐκαιρίαν νὰ στρέψῃ λυσσαλέον κατὰ τῆς ἀσπίλου ἐντιμότητος τοῦ κ. Ἀναστασίου Παναγιωτοπούλου καὶ τοῦ λευκοῦ Δημάρχου Πειραιῶς κ. Τάκη Παναγιωτοπούλου. Καὶ οἱ πολῖται, οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν ὑπόδειγμα ἀρετῆς καὶ πρότυπον ἐντιμότητος, κοινωνικοὶ παράγοντες ἐκ τῶν ὀλίγων, οἱ ἄμωμοι ἄνθρωποι τοῦ Πειραιῶς, παρεστάθησαν χθές ἀπὸ τοὺς δούλους τοῦ «κόμματος» ὡς κοινοὶ ἐγκληματίαι, τοὺς ὁποίους ἀνοιχτὴ ἀνέμενον αἱ θύραι τῆς εἰρηκτῆς. Τὸ γεγονός δὲν μᾶς ἐκπλήσσει. Οἱ πράσινοι ἄνθρωποι τοῦ «κόμματος» μᾶς ἔχουν συνηθίσει εἰς χειρότερας ἐκδηλώσεις τῆς νεοτροπίας των. Εἶνε οἱ ἀνίατοι. Ὁ δυσώδης δὲ σίελος, τὸν ὅποιον ἐπεχείρησαν νὰ ἐκτοξεύσουν ἐναντίον τῶν ἐντίμων πολιτῶν τοῦ Πειραιῶς, ἐπιστρέφει εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν πρόσωπα.

Ἡ ἀπάντησις εἶνε, δηλαδὴ, ὅτι οἱ ἐντιμότεροι κ. κ. Παναγιωτοποῦλοι καὶ ὁ κόσμος ἐξ οὗ προέρχονται καὶ τὰ ὄργανα, τὰ ὅποια διερωτηνεύουν τὰς γνώμης του, πτύουν κατὰ πρόσωπον τῆς ἑλληνικῆς δικαιοσύνης τὸ θούλευμά της. Καὶ τὴν ἀπάντησιν συμπληρώνει ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ ὅποιος ἔσπευσε, νὰ ἀποσύρῃ τὰς δηλώσεις του αἱ ὅποια τὸν παρίστανον δικταθειμένον νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν Νόμον, τὸν ἀξιοῦντα τὴν ἄμεσον ἀπόλυσιν τοῦ ἐπὶ κατχορήσει παραπεμφθέντος Δημάρχου. Ποῦτον νόμον νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ κ. Μαρῆς; Νόμος ὑπέρτερος τῆς Ἑλλάδος εἶνε πλέον ἢ «ἀρετὴ» τῶν κ. κ. Παναγιωτοπόλων, ἡ ἀρετὴ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, τὴν ψυχὴν τοῦ ὁποίου ἀποτελοῦν, δηλαδὴ ἡ ἀρετὴ τῆς κλοπῆς καὶ τῆς καταχρήσεως.

Ζήτωσαν, λοιπόν, οἱ Παναγιωτοποῦλοι καὶ ζήτω ὁ Νόμος περὶ ἐμπράκτου μετανοίας.

τήρια των έποχιακών πόλεων είχαν αποδείξει ότι ή μεγάλη πλειοψηφία των Έλλήνων δεν ήθελε τον πόλεμον.

Την έπομένην ευρέθην εις τό επί της οδοϋ Έρμου Ξενοδοχείον «Τουρίστα» όπου διέμενον ο Γούναρης. Τό δωμάτιον τό όποιον του έχρησιμευεν ως γραφείον ήτο γεμάτον από φίλους του. Μεταξύ τούτων ο κ. Σπύρος Μερκούρης πρώην Δήμαρχος Αθηναίων.

Αίφνης ένας δημοσιογράφος—ο κ. Κώστας Καλαμάρας πιστεύω—είσήλθε κοιμιστής έντυπωτικής ειδήσεως: —Κύριε Πρόεδρε, έχομαι από τό υπουργείον των Έξωτερικών με την πληροφορίαν ότι ή Ρουμανία έξήλθεν ώρισμένης της ουδετερότητας: Έτάχθη ύπερ της Αντάντ.

Ο Γούναρης ήκουσε την ειδήσιν κατά τό φαινόμενον άπαθής. Άλλ' ή συνήθης ώχρότης του έπληξήθη.

—Η πρώτη Βαλκανική επιτυχία της Αντάντ, έτόλμησα να παρατηρήσω.

—Ναί, ειπε ξηρώς ο Γούναρης και έθυβήσθη εις σκέψεις.

Έπειτα κύψας έγώ εις τό οϋς του κ. Μερκούρη, ειπα:

—Δέν βλέπω άλλην λύσιν παρά μίαν οικουμενικήν κυβέρνησιν, εις την όποιαν να μετάσχη και ο κ. Βενιζέλος και την λήψιν αναλόγων πατριωτικών αποφάσε-

Ίονέλ Βρατιάνου

ων. Έχομεν έντοπον διαδήλωσιν των έθνών κατά της Γερμανίας.

Ο κ. Σ. Μερκούρης, άκούσας τους «περιέργους» τούτους λόγους μου ειπεν άπευθυνόμενος μεγαλοφώνως εις τον Γούναρην:

—Άκούς, πρόεδρε, τί ειπεν ο Καμπάνης; Οικουμενική Κυβέρνησις Γούναρο-Βενιζελική.

—Και αυτό δεν αποκλείεται, ειπεν ο Γούναρης.

Άλλά δεν έπροσθεσεν ουδέ λέξιν άλλην—και μᾶς άπεχειρέτισε.

Προφανώς δεν ήτο σύμφωνος προς την διατυπωθείσαν σκέψιν: Έκτός άν την έκρινεν άπραγματοποίητον εκ λόγων αντίκειμενικών.

Την έπαύριον όμως όταν του ειπα ότι άν ή έξοδος της Ρουμανίας έγινετο γνωστή έννοριτερον τά άντιβενιζελικά συλλαγήτρια θ' άπετύγγχαναν, μου άπήντησε με τά έξής σχεδόν αίνιγματικά:

—Δέν βλέπω τον λόγον της έξόδου μας εκ της ουδετερότητας και μετά την έξοδον της Ρουμανίας.

Άντιθέτως όμως προς τον Γούναρην έσκέπτετο ο Νικόλαος Στράτος, όστις την έποχην εκείνην άπεσχίετο του άρχηγού του, ώδούμενος από τον διευθυντήν του «Έμπρός» Δημήτριον Καλαποθάκην.

Κατ' αλήθειαν ή Ρουμανία ειχε ταχθή παρά τό πλευρόν των συμμάχων την 13) 26 Αύγουστου κατόπιν μακρών διαπραγματεύσεων, αι όποιαι ειχαν άρχίσει από του 1914—διαπραγματεύσεων αι όποιαι καθώς παρατηρεί ξένος ιστορικός ειχαν πολλάς αναλογίας με τάς Έλληνοανταντικάς: «Η Ρωσία, της όποιας ή έν Πετρούπολει Γαλλική πρεσβεία άπέδεχετο όλα τά έπιχειρήματα, ειχε παραβραδύνει και παρακολύσει την σύναψιν της Ρουμανοανταντικής συμμαχίας. Όταν ευρίσκειτο ένάποιν δυσχειριών — όταν οι Γερμανοί την ήνάγκαζαν εις άπιστοχωρήσεις, έδέχετο ή έξήτει την Ρουμανικήν επέμβασιν. Όταν μία επίθεσις της έπετύγγχανε ή διεσκέλιζε τά Κασπάκια, έπροστίμα ν...»

... διά να μη μοιράση τά κέρδη της νίκης. Με άφέλειαν, ή όποια άφοπλίζει... την άγανάκτησιν, άπέσυρε την έπαύριον τάς ύποσχέσεις τάς όποιας ειχε κάμει την προηγουμένην. Δέν πρέπει άλλως τε να λησμονώμεν ποτέ ότι όλόκληρος ή ανατολική πολιτική του Μεγάλου πολέμου από της Λεμβέργης μέχρι Κωνσταντινουπόλεως ένκριαρχήθη από τό γεγονός της Ρωσίας και από την συμπεριφοράν της Κυβερνήσεως Πετρούπολεως. Η παρατήρησις αυτή ισχύει τόσον διά την Ελλάδα όσον και διά την Ρουμανίαν.

Άς ιδώμεν έν τῷ μεταξύ πῶς ειχεν ή κατάστασις κατά την έποχην εκείνην εις τό Ανατολικόν μετωπον. Άς αναδράμωμεν εις τον Ιούλιον του 1916.

Η Ρωσία ειχεν άποθήσει τους Αύτρογερμανούς εις Λεμβέργην και έσκέπτετο την έπίθεσιν. Ο Μπριάν έξήτει καρά του Βρατιάνου από του 1914 πρωθυπουργού της Ρουμανίας, να χρησιμοποιήση την προς επέμβασιν ευκαιρίαν και ο Ρουμάνος πολιτικός έπειθε και τον Βασιλέα Φερδινάνδον ότι ή στιγμή επέσθη προς επέμβασιν. Συνεφανήθη να ζητηθούν γραπται ύποσχέσεις: Έγγρήσις άκεραιότητος του Ρουμανικού έδαφους και άκόμη έδαφικά άντισταθμίματα. : Ολόκληρος ή Βουκοβίνα, ή Τρανσυλβανία μέχρι του Τισα, τό Βανάτον από Τεμεσβάρ μέχρι Δουνάβεως. Και άκόμη: Υπόσχεσις ότι ή Ρουμανία θα έγινετο δεκτή εις τό συνέδριον της ειρήνης... Η Ρωσική έπίθεσις θα έσυνεχιζέτο και ο Σαροάιν θα έπετίθετο διά να καθήλωση τους Βουλγάρους.

Ο Βασιλεύς Κωνσταντίνος άπνέδυνε προς τον Φερδινάνδον της Ρουμανίας τηλεγράφημα διά του όποιου ηύχετο έπιπαρτήσιν των Ρουμανικών όπλων και ο Φερδινάνδος άπήντα εις τον ίδιον τόνον.

Δημ. Ράλλας

μάτα μετ' όλίγον και ο Σαροάιν αντί να έπιτεθή ύφίστατο έπίθεσιν των Βουλγάρων, οι όποιοι εισέβαλαν ταύτοχρόνως εις τό Ρουμανικόν έδαφος—εις την περιμάχητον Δοβρουτσάν.

Παρ' όλα ταύτα και έν άναμονή καλύτερας τροπής των πραγμάτων, ο κ. Ζαίμης έβολιδοσκόπει τάς Κυβερνήσεις του Λονδίνου και των Παρισίων δι' ένδεχομένην επέμβασιν της Ελλάδος εις τον πόλεμον παρά τό πλευρόν των Συμμάχων. Άλλά... ύπήρχεν ο κ. Γκυγεμέν εις Αθήνας, ο όποιος συνεβούλευσεν εις την Κυβέρνησιν του «έπιφύλαξιν». —Μή ένθαρρύνετε, αλλά ταύτοχρόνως μη άποθαρρύνετε την Ελλάδα, έτηλεγράφη.

Ο πρίγκιψ Γεώργιος και οι πρίγκιπες Νικόλαος και Άνδρέας, περί της άποστολής των όποιων όμιλήσαμεν χθές, ύπεστήριζαν τό διάδημα. Τους ειπαν: —Άς ενεργήση γρήγορα ο Κωνσταντίνος άφίνων κατά μέρος τάς διαπραγματεύσεις.

Και «θα έπροεπε να μην άφήση ο Βασιλεύς να καθή ή περίστασις», παρετήρει ξένος ιστορικός.

Άλλ' ο Κωνσταντίνος ουτε άνευ διαπραγματεύσεων, ουτε άνευ έγγήσεων έσκόπευε να έξέλθη της ουδετερότητας. Άς προστεθή ότι δεν ήνευχετο να του έπιβάλουν οι Σύμμαχοι τον κ. Βενιζέλον...

Τά γεγονότα έν τούτοις έξειλίσσοντο όπως επί κινηματογραφικής οδότης με άπιστευτον— με υλιγγιάδη ραγδαιότητα.

Την 17)30 Αύγουστου 1916 συνετελείτο τό πραξικόπημα των Ε. Ζυμβρακάη και Μαζαράκη εις Θεσσαλονικήν. Ίδου πῶς ιστόρησε τά κατ' αυτό εις τηλεγράφημά του προς τό Γαλλικόν ύπουργείον των Στρατιωτικών ο Σαροάιν:

«Έπαρτοπή κοινής σωτηρίας έσχηματίσθη έν Θεσ)νίκη και έξέδωκε προκήρυξιν φιλανταντικήν ύπερ της Μακεδονίας... Ο συνταγματάρχης Ζυμβρακάκης και ο Μαζαράκης κατέλαβον δημόσια ίδρύματα ύποστηριζόμενοι παρ' όλης της χωροφυλακής Θεσσαλονικής και του πυροβολικού. Ο νομάρχης έδήλωσεν ότι δεν τίθεται εις άντίθεσιν προς την Έπαρτοπήν. Ήσυχία άπόλυτος επί του παρόντος.»

ΑΙ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ ΤΗΣ "ΒΡΑΔΥΝΗΣ,"

ΤΟ ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Είνε γνωστόν, ότι εις ἐκ τῶν κυριωτέρων σκοπῶν τῆς Ἀκαδημίας μας εἶνε καὶ ἡ κατάρτις τοῦ μεγάλου λεξικοῦ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης. Εἰς ποῖον σημεῖον ὁμως εὐρίσκειται ἡ σχετικὴ ἐργασία ; Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο εὐρίσκωμεν εἰς τὸν λόγον τοῦ προέδρου τῆς Ἀκαδημίας καθηγητοῦ κ. Γ. Χατζηδάκη περὶ τῶν σκοπῶν καὶ τοῦ λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, πῶν ὁποῖον ἐξεφώνησεν οὗτος εἰς τὴν τελευταίαν πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς.

Α'.

τὴν χρησιμότητα τῆς περιουλογῆς καὶ μελέτης τῶν στοιχειῶν τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς συνέστησεν εἰς ἡμᾶς πρὸ ἐνός καὶ ἐπέκεινα αἰῶνος ὁ ἀσίδμου Κοραΐς, συμβουλευσας τὰ σταλοῦν δύο νέοι εἰς τὰς διαφόρους Ἑλληνικὰς χώρας, ἵνα συλλέξουν τὸν θησαυρὸν τῆς λαομιμένης γλώσσης. Θέλω δὲ νὰ δεῖξω ὅτι αἱ περὶ ταῦτῃ μελέται ὀφείλου νὰ γίνωνται πάντοτε ἱστορικῶς, ἥτις ὅτι βάσις τούτων ὀφείλει νὰ εἴνε ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ καὶ ὀπὸ ταύτης ἀνάγκη πάντοτε νὰ δομῶμεθα εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν στοιχείων τῆς νέας. εἶπε τὸ ἀξισημιόμεινον ἐπιστὸν «ὄπως χωρὶς τῶν γνώσιν τῆς ἀρχαίας ἐπιχειρεῖ νὰ ἰσχυρῶς συνέλεξε καὶ ἠομήνηυσεν εἰς τὸ ἀπατάται ἢ ἀπατά». Καὶ ἐπιθυμῶν νὰ δεῖξω ἐμπρόκτως τὴν μεγάλην ἐθνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ὀφείλειαν τῶν περὶ τὴν νέαν γλῶσσαν μελετῶν πρῶτον μὲν ἐγκατέσπειρε μεταξὺ τῶν ποικίλων ἐρμηνευτικῶν σημεῖωσεων εἰς τὰς ἑπ' αὐτοῦ παρασκευαζόμενας ἐκδόσεις Ἑλλήνων συγγραφέων πολλὰς σοφὰς παρατηρήσεις περὶ τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης, ὅλας δὲ πλουσιωτέρας εἰς τὰ Προβλεγόμενα καὶ τοὺς Αὐτοσχεδίους Συναχασμοὺς αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτους δὲ ἐξέδωκε μετὰ ἐρμηνευτικῶν σχολίων δύο ποιημάτια τοῦ Πτωχοπροέδρου γεγονομένου κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα, συνέταξε καὶ Γραμματικὴν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς ἐκδοθεῖσαν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, καὶ τὴ μελέτησιν καὶ ἐομνησὴν τὴν νέαν, ἢ περιώνυμα Ἀτακτα αὐτοῦ τῶν πλῆθος λέξεων τῆς Νέας Ἑλληνικῆς, καὶ οὕτως ἔγινεν εἰς τὰς μελέτας ταύτας ἡγεμῶν καὶ ὀδηγὸς ἡμῶν.

Εἶνε λυπηρὸν ὅτι τὸ παράδειγμα τοῦ ἀσίδμου ἀνδρός δὲν εὐφρην ἐν τοῖς εὐθὺς κατόπιν χρόνοις ἀνταξίους μαθητὰς καὶ μιμητὰς. Οἱ ἀμέσως μετ' αὐτὸν ἀρμίσσαντες λόγοι Ἑλλήνες μεταξέφθηντες ἐπὶ τὴν γλῶσσαν τὰ παρατηρούμενα ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν μεταγενεστέρων καὶ μεσαιωνικῶν συγγραφέων σφάλματα, ὀπειλήμεινον ὅτι ἡ γλῶσσα μετὰ τὸν Δημοσθένην ἀπώλεσε τὴν δοκιμότητα αὐτῆς, ἀνεμύθη μετὰ βαρβαρικῶν στοιχείων, ἀπέστη βάρβαρος καὶ ἀναξία

προσοχῆς καὶ μελέτης. Εἰς τὴν πλάνην ταύτην συνετέλεσε καὶ ἡ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ τότε κρατούσα θεωρία περὶ τοῦ δοκίμου μὲν τῆς Ἀττικῆς, ἀδοκίμου δὲ καὶ βαρβάρου τῆς μεταγενετέρας καὶ μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς, ἐνῶ κατ' ἀλήθειαν οὐχὶ ἡ γλῶσσα αὐτῆ, ἀλλὰ τὰ εἰς αὐτὴν γενοσμένα ἤσα, ἀδόκιμα. Μόνος ὁ μοραοῦτης Μαυροσοφίδης ἠθέλησε νὰ συντήρη εἰς ἕν ὄλον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων, μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, διὸ συνέταξε τὸ Δοκίμιον ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης (ἐν Σμύρῃ 1871).

Βεβαίως δὲν ἔλειψαν ὄλος καὶ Ἑλληνες καὶ ἀλλογενεῖς λόγοι οἱ καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους ἔχοντες ἐνδιαφέρον καὶ ἀσχολούμενοι περὶ τὴν Νέαν Ἑλληνικὴν.

Ἄλλὰπ ἀντὶ ταῦτα ἦσαν μικρὰ, μεμονωμένα, ἀπέναντι τοῦ ὄλου, ἄπερ ἔδει νὰ γίνῃ καὶ εἰς τὸ ὀποῖον ἐπεπρόσθετον μεγάλα κολύματα, αἱ πλημμελεῖς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους γλωσσολογικαὶ μέθοδοι, αἱ περὶ τῆς ἀρχαίας προφορᾶς καὶ τῆς καταγωγῆς τῆς Νέας Ἑλληνικῆς ἐσφαλμένα γνώμαι, ἐνεκα τῶν ὀποῖων πλείστοι ἐζητοῦντες καὶ εὐρίσκοντο Αἰολοδωρικὰ ἐν τῇ νέᾳ ἡμῶν γλῶσση στοιχεῖα καὶ πλείστα ἠτυμολογοῦντο καὶ ἠρμηνεύοντο πλημμελῶς καὶ ἀτόπως.

Βραδύτερον μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐσφαλμένων τούτων θεωριῶν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς διδασκαλίας τῶν γλωσσολογικῶν μαθημάτων εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον αἱ περὶ τὴν Νέαν Ἑλληνικὴν μελέτην ἤρχισαν νὰ γίνωνται ἐπιστημονικώτεροι, βάσις αὐτῶν καθαιροῖσθῃ ἡ Ἀττικὴ-Κοινὴ, πᾶσαι δὲ αἱ φθγγ καὶ μορφολογικαὶ κλπ., μεταβολαὶ ἐπεξητήθη καὶ ἐομνηνεύοντο κατὰ τὰς νεωτέρας γλωσσολογικὰς μεθόδους.

Τὰς μελέτας ταύτας καὶ τὴν περιουλογὴν τοῦ θησαυροῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς θέλοντες νὰ ἐνθαρρύνουν ἄνδρες φιλόμοισοι, οἱ ἀειμνηστοὶ Ἄλ. Πασιπάτης, Μάρκος Ρενιέρης, Στέφανος Λαγκασιῆς, Κλων Στέφανος καὶ ἄλλοι συνέστησαν κατὰ τὸ ἔτος 1890 Σύλλογον, ὃν ἀνῴμασαν διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἑλλήνος, ὅστις τὸ πρῶτον περὶ ταῦτα δοκίμως ἠσχολήθη, τοῦ ἀσίδμου Κοραΐ (βρα

Ἄλλ' οἱ προμνημονευθέντες ἀξιωματικοί, αἱ ὀλίγα ἑκατοντάδες πυροβολητῶν καὶ αἱ ὀλίγα ἑκατοντάδες Κρητῶν χωροφυλάκων δὲν ἦσαν ἐπαρκῆς ἐνίσχυσις διὰ τὸν Σαρραῖν ὅστις ἐδικαιολόγει τὴν ἀδράνειάν του ἀναφερόμενος εἰς τὸν κίνδυνον τῶν νῶτων τῆς στρατίας...

Δι' ὃ ταυτοχρόνως ἀπεστέλλετο εἰς τὸν Πειραιᾶ ὁ Νταρτζὶ ντὲ Φουρνὲ μετὰ τὸν στόλον.

Τὸ «προαξικόπημα» τῆς Θεσσαλονικῆς ἐδεικνυεν ἤδη σαφῶς ποίαν κατεύθυνσιν ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ τὸ Βενιζελικὸν κόμμα. Ἄλλ' ἡ κατεύθυνσις αὕτη, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κ. Σαρραῖν, ἦτο ἤδη γνωστὴ ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1916— δὴλα δὴ πρὸ τεσσάρων ὀλων μηνῶν.

«...Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Ρουπέλ εἰδοποιήθη, γράφει οὗτος, ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος ἐπρόκειτο νὰ ἐπιχειρήσῃ χωριστὸν κίνημα. Ὁ ναύαρχος Ρομπεκ δὲν ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς μεταφορᾶς τῶν ὀπᾶδων τοῦ Βενιζέλου εἰς Θεσσαλονικίην. Ἄν αἱ πληροφορίες μου εἴναι ἀκριβεῖς, καὶ αἱ ἐν Παισαῖσις ἀκούσῃ δὲν ἦσαν τε...

λεῖως ὀσμενεῖς πρὸς τὴν ἰδέαν καὶ ὁ κ. Βενιζέλος, φίλος τῆς Συνεννοήσεως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν Θεσσαλονικίην μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν Συμμάχων ἀντιμέτωπος Βασιλέως παραβιάζοντος τὸ Σύνταγμα. Ἦτο νόμιμος ἐπανάστασις, παραδεικτὴ ἀπὸ τὰς Προστάτιδας τῆς Ἑλλάδος Δυνάμεις. Ἡ Ἀγγλία ὁμως ἐπρόφρασε τὸ «βέτο» τῆς. Δὲν ἦτο ὁ Κωνσταντῖνος ταυτοχρόνως γαμβρὸς τοῦ Κάιζερ καὶ ἐξάδελφος τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας.»

Τὴν ἐπομένην φιλοβασιλικὴν ἀντίδρασις ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Θεσσαλονικίην: Διότι ἡ μεγίστη πλειοψηφία τῶν κατοίκων καὶ τὸ μέγιστον μέρος τῆς Φουρῆς (πεζικῶν, ἱππικῶν) δὲν προσεχώρησεν εἰς τὸ κίνημα. Οἱ Βενιζελικοὶ ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβουν τοὺς στρατώνας. Ἀπερῴθησαν. Καὶ ὁ συνταγματάρχης Τρικούτης, ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Γ' Σώματος εἶχε λάβει μετὰ πρὸς κατάπνιξιν τοῦ κινήματος, ὅταν ὁ Σαρραῖν ἐπενέβη: Τὸ κίνημα δὲν ἔπρεπε ν' ἀποτύχῃ διότι ἀπέτελει τὴν ὀστάτην προσπάθειαν τῆς παραδόξου καὶ παραβόλου Γαλλικῆς πολιτικῆς ἐν Ἑλλάδι.

Ἐδοκε λοιπὸν διαταγὴν ὁ Σαρραῖν ὀπως «πρὸς ἀποφυγὴν αἱματοχυσίας» τα βασιλικά στρατεύματα ἀφοπλισθῶν, ὀπως περιορισθῶν οἱ πιστοὶ εἰς τὸν ὀκον των στρατιῶται εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως, ἔστειλε δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς βασιλικὸς ἀξιωματικούς.

Ὄπως ὀποῖοτε τὸ συμπέρασμα εἶνε ὀτι ἐπὶ 7 χιλιάδων ἀνδρῶν οἱ ἐνίσχυσαντες τὴν στρατιάν τῆς Ἀνατολῆς ὀπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῶν δύο συνταγματάρχων ἦσαν 400 χωροφυλάκες καὶ ἄλλοι τῶσοι στρατιῶται — κατὰ τὸ πλείστον ἀνήκοντες εἰς τὴν δύναμιν τοῦ πυροβολικοῦ...

Ταῦτα εἰς τὴν Θεσσαλονικίην. Εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας:

ΑΦΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Ἡ προέλιξις τοῦ Ζαῖου

Ο αειμνηστος κωμικητής ἡμῶν Στέφανος Κοιμανούδης συνέλεξε τὴν ἀπὸ τῆς Ἀλωσεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνον πλασθεύσας νέας λέξεις, διερωθαινούσας τὰς ἐξήκοντα χιλιάδας καὶ τὸ λεξικὸν τοῦτο ἐξέδωκεν ὁ ἄξιός τις αὐτοῦ Πέτρος Κοιμανούδης. Ὑπολείπεται εἰς ἡμᾶς νὰ συμπληρώσωμεν τοῦτο, συντάσσοντες καὶ ἐκδίδοντες τὸ λεξικὸν τῶν ὑπὸ τῶν νεωτέρων καὶ συγχρόνων λογοτεχνῶν πλασθεύσων λέξεων. Ἔργον, ὡσαύτως τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας εἶνε νὰ συντάξῃ καὶ ἐκδώσῃ τὸ λεξικὸν τῶν ἐπιστημονικῶν ὄρων, ἐν τοῖς ὁποῖοις μεγάλη ἐπικρατεῖ ἀταξία καὶ ἀκαταστασία. Πολλὰκις ἔχθμεν δύο ἢ τρεῖς ὄρους διὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἢ ἕνας λέξεις, ἐν ᾧ ἔχομεν γνησίαν καὶ πασιγνώστου Ἑλληνικᾶς. Περὶ τούτων ἔλαβεν ἤδη ἡ Ἀκαδημία φροντίδα. Ἄς ἐληρωθῶμεν νὰ φέρῃ αὐτὸ εἰς πέρας.

Ἐκτός τούτων εἶνε ἀνάγκη νὰ συνταχθῇ καὶ ἐκδοθῇ λεξικὸν τῶν ξένων λέξεων, λατινικῶν ἰταλικῶν, γαλλικῶν, τουρκικῶν, σλαβικῶν, ἀλβανικῶν κλπ. ὅσα ἢ προσωρινῶς ἢ καὶ μόνιμως εἰσέρχονται εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν. Διότι καὶ τούτων ἢ χοῆσις εἶνε τεταμένη τῶν τυχῶν τοῦ πολιτανοῦς ἡμῶν Ἰθνοῦς, καὶ τούτων τὴν ἱστορίαν θὰ μελετήσῃ καὶ θὰ φωτίσῃ ἡ Ἑλληνικὴ Ἀκαδημία.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλο τι θὰ θεωρήσῃ αὐτὴ ὡς ἓν ἐκ τῶν πρωτίστων μελημάτων αὐτῆς. Εἶνε γνωστὸν ὅτι μεγάλη ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῶν ἀναρχία καὶ ἀκαταστασία ἢ μάλλον ἀναρχία εἰς τὴν ὀρθογραφίαν πολλῶν λέξεων καὶ τίπων. Κατηντήσῃμεν νὰ ἔχῃ ἕκαστος τὴν ἰδίαν ὀρθογραφίαν. Ἄρα γὰρ δὲν θὰ ἀφείλεται καὶ ἡ ἡμετέρα Ἀκαδημία κατὰ τὸ παράδειγμα ἄλλων Ἀκαδημιῶν οὐ μόνον τῆς Οὐτικῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ Βαλκανικῶν Κρατῶν νὰ ἐκφέρῃ τὴν περὶ τοῦ σπουδαιότητος τοῦ τούτου ζητήματος γνώμην τῆς ἡμετέρας. Ἄν συνέβαινε τοῦτο, θὰ ἐπετυγχάνοι ἴσως τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τοῦτο εὐκαταία τις ἐνότης καὶ ὁμοιομορφία.

Ἄς μοι ἐπαρρησιάζῃ ἐν τέλει νὰ ἐκφέρω τὰ ἑξῆς: Ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς ἡμετέρας συμφώνως πρὸς τὸν Ὁργανισμὸν τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὑποβάλλεται καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς τὸ Σ. ὑποεργεῖον, λέγεται καὶ ἐπανολαμβάνεται ἀπὸ πέντε ἢ ἑξῆς ἐτῶν, διὰ μέρος τοῦ λεξικοῦ εἶνε ἤδη ἕτοιμον πρὸς τίπωσιν καὶ ὅτι θὰ ἦτο εἰρήνη ἔργον νὰ ἐγίνετο ἀρχὴ τῆς ἐκτυπώσεώς του. Ἡ εὐχὴ αὕτη μόλις ἐπὶ τῆς ὑπαγωγῆς τοῦ φύλου κ. Αἰγινήτου ἠξιώθη προσοχῆς παρὰ τῆς Πολιτείας. Εἶνε δὲ εὐτύχημα ὅτι ὁ καὶ ἐν ἄλλαις πολλοῖς ἀναδειχθεὶς ἑθνικῶς εὐεργέτης κ. Ἐμμ. Μενάνης ἀνέλαβε τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως τοῦ Α' τόμου

τοῦ μεγάλου λεξικοῦ, οὕτως ἢ ἐκτύπωσις θ' ἀρχίσῃ προσεχῶς. Οὕτω δὲ θὰ παραδοθῇ εἰς χοῆσιν τῆς διαθροῦς ἐπιστήμης ὁ πολυτίμητος θεσάυτος τῆς ὁμιλουμένης ἡμῶν γλώσσης καὶ θὰ πληρωθῇ ἡ πεφοικισμένη εὐχὴ καὶ γνώμη τοῦ ἀειδίου Κοιμῆ, ὅτι τὸ πρῶτον καθήκον παντός πολιτισμένου λαοῦ εἶνε ἡ ἐκδοσις τοῦ λεξικοῦ αὐτοῦ.

Γ. ΧΑΤΖΗΑΚΙΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΚΡΙΣΙΝ.,

ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ-ΦΟΥΡΝΕ.—Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΣΗ-
ΜΑΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ ΤΟΥ ΕΛΑΦΡΟΥ ΣΤΟΛΟΥ.—Ο ΤΥΡΠΙΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ "ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ,"
ΕΝ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ ΦΟΥΡΝΕ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗΝ ΔΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙ-
ΝΗΣ.—ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ-ΦΟΥΡΝΕ.—ΕΝ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ ΜΠΕΝΑΖΕ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΙΑΝ ΤΟΥ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΝ ΜΕ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ

Καὶ συνεχίζει ὁ ναύαρχος Φουρνέ:
«Ὁμίλησα ἀκολούθως εἰς τὸν Βασιλέα περὶ τῆς δυσσεύτου στάσεως τῶν περι-
στοιχιζόντων αὐτὸν καὶ τὴν βασιλίαν. Μοῦ ὑπεσχέθη νὰ κάμῃ ὅ,τι ἐχρειάζεται, ὅπως αἱ Σύμμαχοι Δυνάμεις παύσουν νὰ ἔχουν παρόλινα ἐναντίον ὀμίλου, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο ὅτι ἐστενοχώσει καὶ αὐ-
τὸν τὸν ἴδιον. Οὐδεὶς, πράγματι, ἠγνόει ἐν Ἑλλάδι ὅτι, ἂν ὁ Βασιλεὺς ἠγαπήτε προαγματικῶς, ἡ Βασίλισσα Σοφία ἐμ-
σεῖτο(;) διὰ τὴν ὑψηλοφροσύνην τῆς καὶ τὸν παρόχολον χαρακτῆρα καὶ ὅτι ἐξ ἴ-
σου ἀντιδημοτικὴ ἦτο ἡ καρδιά τῆς.
»Ὁ Βασιλεὺς μοῦ ἐξήτησε φυσικὰ νὰ κάμω καὶ ἐγὼ παραχωρήσεις εἰς ἀντί-
λλαγμα τῶν ἰδικῶν του. Ἡ παρουσία τῶν ναυτῶν μας ἐν Ἀθήναις δὲν τοῦ ἦτο εὐ-
χάριστος. Ἐνόμιζεν ὅτι ἡ ἀποχωρησις τῶν θὰ ἦτο μεγάλη ἐπιτυχία «ἠθικῆ» δι-
αὐτόν, ἐπιτυχία ἢ ὅποια θὰ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ ἐξουδετερώσῃ, ἀπέναντι κινήτων τι-
γῶν, τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τοῦ ἐντε-
λῶς νέου του προσανατολισμοῦ.»

Ὅτι ὁ Φουρνέ ὑπεσχέθη εἰς τὸν Βα-

εὐθὺς ὡς τὸ ἡμῶν τῶν Ἑλληνικῶν στρα-
τευμάτων ἀπεσύρετο εἰς τὴν Πελοπόννη-

Σ. Λάμπρος

σον καὶ ν' ἀποσύρῃ καὶ τὸ ἕτερον ἡμῶν ὅταν καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων διήρχετο τὸν Ἴσθμόν.

Ὁ Βασιλεὺς ἐξήτησε τὴν ἄρσιν τοῦ ἐ-
λέγχου ἐπὶ τῶν σιδηροδρόμων, ἀλλ' ὁ Φουρνέ τοῦ ἀπήντησε:

—Τοῦτο εἶνε ἀδύνατον ἐπὶ τοῦ παρόν-
τος, δεδομένου ὅτι ἐνδέχεται νὰ χρησιμο-
ποιηθῇ τὸ Ἰταλικὸν καὶ ἔπειτα τὸ Ἑλ-
ληνικὸν δίκτυον τῶν σιδηροδρόμων διὰ τὴν ἀποστολὴν συμμαχικῶν ἐπισχύσεων εἰς Θεσσαλονικίαν.

Ἡ συζήτησις διεξήχθη ἔπειτα εἰς τό-
νον ἐγκαρδιότητος καὶ ὁ Φουρνέ ἐτηλε-
γράφησεν εἰς τὴν κυβέρνησιν του ὅτι τὸ «ἔργον τῶν Συμμάχων διευκολύνεται» μετὰ τὴν συνομίλιαν ταύτην καὶ τὰς προ-
ηγηθείσας συνομιλίαις Βασιλέως —Μπε-
γαλέ.

Τὴν 14)27 Ὀκτωβρίου τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Πειραιῶς ἐπεσκέπτετο τὸν ναύαρχον καὶ τὴν ἐπομένῃν ὁ Φουρνέ ἀνταπέδιδε τὴν ἐπισκεψὴν καὶ ἐπευφη-
μεῖτο ἀπὸ τὴν βενιζελικὴν πλειοψηφίαν τῆς πόλεως.

Τὴν νύκτι τῆς 15)28 Ὀκτωβρίου τὸ Ἑλληνικὸν πλοῖον «Ἀγγελικὴ» τοῦ

Γιαννουλάτου ἐξεβλήθον ἐκ Πειραιῶς προσέχρυσεν εἰς τορπίλιν καὶ μόλις εὗρε τὸν καιρὸν νὰ ριφθῇ ἐπὶ τῆς νη-

Ἡ Α.Μ. ἡ Βασίλισσα Σοφία

σίδος τῶν Φλεβῶν. Μετὰ μίαν ἢ δύο ἡ-
μέρας ὑψίστατο τὴν αὐτὴν τύχην τὸ ἀ-
τιτύπιον «Κική Ἡσαΐα». Κατὰ τὸν Φουρνέ, αἱ τορπίλαι εἶχαν ἐγκατασπαρῆ εἰς τὸν Σαρωνικὸν ὑπὸ «ἐχθρικοῦ» ὑπο-
βρυχίου, τὸ ὁποῖον πρῶτην φορὰν ἐκα-
μην ἐκεῖ τὴν ἐμφάνισίν του. Βραδύτε-
ρον αἱ ἐμφανίσεις ὑποβρυχίων Γερμανι-
κῶν ἐπικινδύνθησαν.

Ἡ κηδεῖα τῶν θυμάτων, ὅχι ὀλίγων, τὰ ὅποια εἶχον οἱ δύο οὗτοι τορπιλλισμοί,

Ὁ κ. Ν. Πελιτζί

ἔγινεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. Φυσικὰ, οἱ Βενι-

Ν. Καλογερόπουλος

σιλέα νὰ καταγγήσῃ τὰς ἀνὰ τὰς Ἀθή-
νας «περιπολίαις» τῶν Γαλλικῶν ἀποσπα-
σμάτων, νὰ μὴ διατάξῃ τὴν εἰσοδὸν καὶ
νέου θωρηκτοῦ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πει-
ραιῶς, νὰποσύρῃ τὸ ἡμῶν τοῦ κατέχον-
τος τὸ Ζάππειον ἀποσπάσματος ναυτῶν,

Ξελικοί εξεμεταλλεύθησαν την ευκαιρίαν
ώπερ τής υποθέσεώς των: «Ζήτω ή Γαλ-
λία! Κάτω οι δολοφόνοι!» ηρού-
σθησαν επανειλημμένως κατά την
κηδείαν. Άλλά και οι αντιβενιζελι-
κοί δέν έμειναν άδρανείς. Διέδο-
καν ότι τά φέρετρα ήσαν κενά ή
μάλλον ήσαν γεμάτα από πέτρας, ότι τά
σώματα των θυμάτων μεταφέρθησαν
κρυφά εις τό νεκροταφείον των Άθηνών,
όπου κ' ένεταφίσθησαν. Άκόμη διέδω-

Ν. Δημητριάδης

καν ότι οι δύο αυτοί τορπιλισμοί άφεί-
λοντο εις παραπληθείας Γαλλικάς
τορπίλλας εκ των τοποθετημένων γύρω
από τό Κερατόνι παρά την αναμφισβή-
τητον έν προκειμένω μαρτυρίαν του
Φουρνέ...

Άλλ' ή ιστορία ειγεν όπωσδήποτε και
συνέβαιν: Οι πρώτοι του Ροκφέιγ
εύρον ευκαιρίαν να διαδώσουν ότι φα-
τεινά σημεία είχαν γίνει προς τά έχθρι-
κά ύποβρυχία πρό τής έξόδου των δύο
πλοίων, από άνθρώπους κοιμμένους εις
τήν έν Καστέλλα έπανιν Καλλιμασιώτη.
Έγινε συνεπώς νικητηρήν έπίδρομή κατά
τής έπαύσεως—τήν έπίδρομήν επηκολού-
θησεν έθρυνα, αλλά καθ' ή λέγει ο Φουρ-
νέ, δέν εύρέθησαν κοίτη έγγραφα, ούτε
ύποπτα έργαλεία» εκεί...

Έν τώ μεταξύ ή έν Άθήναις Γερμα-
νική πρεσβεία έδιδε προς δημοσίευσιν τό
ακόλουθον ανακρινόμεν:

«Η Γερμανική πρεσβεία, επιθυμούσα
να κατενώσει τās άνησυχίας τής Έλλη-
νικής έμπορικής ναυτιλίας, νομίζει κα-
θήκον να βεβαιώση ότι ουδεμία έπίθεσις
Γερμανικών ύποβρυχιών δύναται να γί-
νη εναντίον Έλληνικών ατμοπλοίων τά
όποια εύρίσκονται έν τάξει προς τās
γνωστάς όδηγίας περί λαθρευπορίου πο-
λέμου, έν σχέσει προς τά συδέτερα κρύ-
τη. Έπί πλέον μόνον τά πλοία άτινα με-
ταφέρουσι επαναστάτας μεταβαίνοντας
να ενισχύσωσι τά στρατεύματα τής Άν-
τάντ θα ήδύναντο δικαίως να προσβλη-
θώσι. Σχετικώς προς τό δυστύχημα τό
έπισυμβάν εις τό Έλληνικόν ατμοπλοίων
«Άγγελική», ή Γερμανική πρεσβεία πι-
στευει ότι δέν πρόκειται περί τορπιλλί-
σεως υπό ύποβρυχίου, και όσον αι συν-

θήκαι υπό τās όποιās έλαβε χώραν τό

Στ. Σκουλεζής

συμβάν, παρέχουσι πāsαν δικαιολόγησιν
εις τήν υπόθεσιν ταύτην.

Ο ναύαρχος Φουρνέ άλλως φρονών
έσκέφθη να ενισχύη τās άνά τό Αιγαί-
ον περιπολίας. Και ίδου διατί άπήρθηνε
μιαν ώραν άρχήτερα προς τήν Έλληνι-

Α. Ράλλης

κήν Κυβέρνησιν διακρίνωσιν δια τής ό-
ποιās εξήτει να χρησιμοποιήσιν τόν υπό
μεσεγγύησιν έλαφρόν στόλον μας και
τόν ναύσταθμον τής Σαλαμίνας:

Τήν πρωίαν τής 22)4 Νοεμβρίου με-
τά προηγουμένην πρόσκλησιν άνήρχον-
το εις τ' Ανάκτορα οι ύπουργοι και συ-
σεκέπτοντο επί τής αξιώσεως του ναύ-
αρχου, άπεφασίσετο δέ ή σύγκλησις συμ-
βούλιον του Στέμματος τό άπόγευμα:
Γού έν λόγω συμβούλιον μετείχον οι
Λάμπρος, Ζαλοκώστας, Γούναρης, Α.
Ράλλης, Α. Ζαΐμης, Σ. Σκουλεζής, Σ.
Δραγονίσης, Ν. Καλογερόπουλος και Ν.
Δημητριάκοπουλος. Εις τήν σύσκεψιν
αυτήν των πολιτικών τής χώρας υπό τήν
προεδρίαν του Βασιλέως συνεζητήοντο

και τά τής συγκρούσεως μεταξύ Βασιλι-
κού και επαναστατικού στρατού έν Αικα-
τερινή... Τήν 24)6 Νοεμβρίου έδιδετο ή
άπάντησις — άνητική δέ. Άλλ' ως δε-
θώς παρατηρεί ο ναύαρχος Φουρνέ ήτο
άρησις όλως τυπική ή λαβανομένη υπ'
όψει των προηγηθεισών συνομιλιών του
Βασιλέως με τόν Μπεναζέ και αυτόν τόν
ίδιον...

Τήν επομένην όπωσδήποτε ή Γαλλι-
κή σημαία ύψοιτο επί των υπό μεσεγ-
γύησιν Έλληνικών πλοίων και καταλαμ-
βάνετο «ένεν δυσκολίας» ο ναύσταθμος.

Ας έλθωμεν τώρα εις τά γεγονότα
τής Αικατερινής περί των όποιων ως εί-
παμεν ήσχολήθη τό Συμβούλιον του
Στέμματος. Γράφει ο Φουρνέ:

«Ο Βασιλεύς έδιδεν έγγυήσεις (...πα-
ρεχόρει τόν στόλον κ.τ.λ.) Τούτο είναι
άναντίρητον. Άλλ' αφής τήν 4 Νο-
εμβρίου έληροφορήθημεν ότι τά στρα-
τεύματα τής Προσωρινής Κυβερνήσεως
προσέβαλαν τήν Αικατερινήν επί των
μεσημβρινών συόρων τής Μακεδονίας...
Οι Βενιζελικοί έπανσαν να είναι απο-
κλειστικώς αντίπαλοι τής Βουλγαρίας.
Έβάδιζαν κατά τής Παλαιάς Ελλάδος.
Μερικοί εξ αυτών διέσπειραν τήν φή-
μην ότι ο άντικειμενικός των σκοπός ή-
σαν αι Άθήναι και ότι θα εισήρχοντο εις
τήν πρωτεύουσιν κάτω από θριαμβευτι-
κάς άφίδας. Άλλά τό πραξικόπημα αυτό
έθετεν αναμφιβόλως εις κίνδυνον τās ύ-
πό διευθέτησιν Έλληνοσυμμαχικάς ύπο-
θέσεις. Αί Δυνάμεις κατά τήν πρόσφα-
τον Διάσκεψιν τής Βουλώνης είχαν άρ-
νηθή ν' αναγνωρίσουν τήν προσωρινήν
Κυβέρνησιν τής Θεσσαλονίκης. Και τό
Βενιζελικόν κόμμα εξήτει να εκδίωξη τά
πράγματα; Είχαν ένδραστήσεις κ.τ.λ.;
Το ήγνούσαν. Άλλά δέν ήδύναντο ούτε
να παίξω, ούτε να φανώμαι ότι παίξω
διπλό παιγνίδι. Έτηλεγράφησα άμέσως
εις τόν Σαρράτ ήστις ύπεσχεθή ν' απο-
καταστήσιν τήν τάξιν... Έτηλεγράφησα
έπίσης προσωπικώς εις τόν κ. Ν. Πολί-
την.

Ο κ. Πολίτης του άπήντησεν ότι...
έπαιαν τά βασιλικά στρατεύματα.

Τήν 27)9 Νοεμβρίου ο Βασιλεύς έ-
θλεπε και πάλιν τόν ναύαρχον Φουρνέ
και συνωμίλουν επί τής έπίδρομής των
Βενιζελικών στρατευμάτων κατά τής
Αικατερινής. Ο Βασιλεύς εξήτει ν' απο-
συσθούην οι Βενιζελικοί εξ Αικατερινής
ύπεσχετο δέ ν' άποσύρη και τά ιδικά του
στρατεύματα τήν επομένην. (Όπερ και
έγινε).

Εξήτησεν άκόμη ο Βασιλεύς όπως μή
έπαμεινουν οι Σύμμαχοι εις τόν πλήρη ά-
φοπλισμόν τής Ελλάδος. Άλλ' ο Φουρ-
νέ ειγεν αντίθετους διαταγάς.

Έπειτα ή συνομιλία έλαβεν άλλον
τόνον.

—Σεις δέν είσθε σάν μερικους άλλ-
λους, ναύαρχε. Σεις είσθε τζέντλεμαν...
Άλλά διατί με μισούν τόσον πολύ εις
τήν Γαλλίαν; Διατί πρό πάντων με μισεί
ο επί των Ναυτικών ύπουργός σας;

—Μεγαλειότατε, άπήντησεν ο ναύα-
ρχος. Μου έπετρέψατε να σας όμιλώ
ως στρατιώτης και όχι ως διπλωμάτης.
Δέν θα ψιμυθιώσω τήν αλήθειαν. Είχα-
τε μιαν συνθήκην με τήν Σερβίαν. Δέν
έξεπληρώσατε τās ύποχρεώσεις σας. Ο
Γαλλικός λαός είναι εύθυς και ήπιοτικός.
Δέν δύναται να λησμονήσιν αυτήν τήν

παρασπονδίαν.

—Οἱ Βούλγαροι, ἀπήντησεν ὁ Βασιλεὺς σὰς ἔκαμαν πολλὰς ἄλλας παρασπονδίας κ' ἐν τούτοις εἶναι τ' ἀγαπημένα σὰς παιδιά. Ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία ἐξακολουθοῦν νὰ διαπραγματεύονται μαζί των καὶ θὰ ἐπιπταν εἰς τὰς ἀγκάλας των ἂν οἱ Βούλγαροι ἔδειχναν σημεῖα μετανοίας...

Ἐπειτα ὁ ναύαρχος εἶπε:

—Γνωρίζει ἡ Μεγαλειότης σας ὅτι τὸ ἐπάγγελμά μου συνίσταται εἰς τὸ νὰ εἶμαι Βενιζελικός. Ὑπὸ τὴν ιδιότητα ταύτην παρέχω ἄσυλον εἰς ὅλους τοὺς ἐναντιοφρονοῦντας πρὸς Ὑμᾶς καὶ δεξιούμαι τοὺς σημαντικώτερους ἐξ αὐτῶν. Ἄν ἠθέλατε νὰ μοῦ ὑποσχεθῆτε ὅτι δὲν θὰ τοὺς ἠμποδίσετε νὰ φύγουν θὰ ἔβανα νὰ προσφεύγω εἰς αὐτὰς τὰς μεθόδους.

Ὁ Βασιλεὺς μοῦ ἔδωκε τὸν λόγον του. Καὶ ὑποσχέθη μάλιστα ὅτι θὰ ἀνακαλέσῃ εἰς τὰς τάξεις ἐν τῷ μέλλοντι τοὺς ἀξιωματικούς οἱ ὁποῖοι θὰ μετέβαινον εἰς Θεσσαλονίκην νὰ πολεμήσουν κατὰ τῶν Βουλγάρων.

—Δὲν πρέπει νὰ πάη χαμένη ἡ πείρα τὴν ὁποίαν ἐν τῷ μεταξὺ θ' ἀποκτήσουν.

Ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ὁ κ. Μπενάζε ἐλανεθὼν ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ ἐπισκεφθεὶς τὸν Βασιλέα εἶχεν ἀναχωρήσει τὴν προηγουμένην τῆς συναντήσεως τοῦ Κωνσταντίνου μετὸν ναύαρχον: Ὅστις εἶχε μάλιστα ἐπιφορτισθῇ νὰ διαδιβάσῃ μακρὸν τοῦ κ. Μπενάζε τηλεγράφημα πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν.

Ἴδου τὸ κείμενον τοῦ σημαντικωτάτου τούτου τηλεγραφήματος:

«Προσελάθησα νὰ εὔρω παρὰ τὰ δυσάρεστα γεγονότα τῆς Αἰκατερίνης ἔδαφος συμφωνίας καὶ διατύπωσιν κλήσεως (sommation) ἐπιτροπύσεως εἰς τὸν Βασιλέα καὶ εἰς τὸν Προϋπουργὸν νὰ καταστήσῃ εὐαπόδεκτον εἰς τὸ βασιλικὸν κόμμα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τῷ ὄντι τὴν μεγάλην πλειοψηφίαν τοῦ ἔθνους, τὸν γενικὸν ἀφοπλισμὸν διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Βασιλεὺς ἐπισημῶς εἶχεν ἀναλάβει ὑποχρέωσιν.

»Δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμεν ὅτι, ἂν εἶναι εὐκόλον εἰς τὰς ναυτικές μας δυνάμεις νὰ καταλάβουν τὸν Ἑλληνικὸν στόλον καὶ τὸν ναύσταθμον, εἶνε περίπου ἀδύνατον, ἄνευ προηγουμένης συμφωνίας νὰ λάβωμεν εἰς τὴν κατοχὴν μας πολεμικὸν ὑλικὸν σημαντικῆς ποσότητος κατεσπαρμένον εἰς διάφορα ἀπόρσιτα μέρη τῆς χώρας. Ἄν δὲν θέλωμεν (εἶναι ἀδύνατον ἄλλωστε) νὰ στείλωμεν εἰς τὰς ὄρεινὰς αὐτὰς περιφερείας πραγματικὸν σῶμα κατοχῆς κ.τ.λ., εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ διατηρήσωμεν φιλικὰς σχέσεις μετὰ τὸν κάτοχον τοῦ πολεμικοῦ ὑλικοῦ, τὸ ὁποῖον θέλομεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν. Διὰ τὸν ὑπέρτερον τούτον σκοπὸν καὶ ἀποκλειστικῶς ἐν τῇ προσθέσει νὰ δώσωμεν εἰς τὴν χώραν μας συμπληρωματικὰ πολεμικά ποσύττια διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς στρατιᾶς Ἀνατολῆς φαίνεται ἀναγκαῖον νὰ δράσωμεν μετὰ μετριοπαθείας καὶ νὰ ἐπιτίγομεν εὐχρινῶς τὴν συμβολὴν τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΙΑΝΗΣ

Ἀῦριον: Ἡ συνέχεια.

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΚΡΙΣΙΝ,,

ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΚΑΙ Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΦΟΥΡΝΕ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ.—Η ΑΠΕΛΑΣΙΣ ΤΩΝ.—ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΤΩΝ Κ. Κ. ΣΠ. ΜΕΡΚΟΥΡΗ, Γ. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ, ΚΑΙ Μ. ΓΟΥΔΑ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΧΟΥ.—ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Κ. Γ. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΓΚΥΓΕΜΕΝ.—ΤΙ ΑΠΗΝΤΗΣΕΝ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ.—ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΕΜΜΑΤΟΣ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ Ν' ΑΝΤΙΤΑΧΘΩΜΕΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΦΟΥΡΝΕ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ.—ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΑΥΑΡΧΟΝ.—ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΡΗΕΙΝ

Το απόγευμα της Κυριακής 6)19 Νομβρίου ο ύπασις της του ναύαρχου Φουρνέ αφήσαν εις τας πρεσβείας των Κεντρικών Δυνάμεων, της Βουλγαρίας και της Τουρκίας επιστολάς του Φουρνέ διά των όποιων οι Μίρμπαχ, Σιλισιου, Παράφω και Γκαίλη έκαλούντο ν' απέλθουν εξ Αθηνών.

Καθ' ά ανεκοίνωσεν έν τούτοις ο Μίρμπαχ προς ένα βουλευτήν, πλην του Γκαίλη ουδεις άλλος των έν λόγω πρεσβευτών έδέχθη ν' ανοίξη τον άπροσδόκητον φάκελλον. Τι τό όφελος;

Προς την έσπέραν της αυτής ημέρας ο Γάλλος αντιπλοίαρχος Ρόν μεταβάς παρά τω τέως δημάρχω κ. Σπ. Μερκούρη τον παρεκάλεσεν όπως μετά του ύπαναύαρχου κ. Μιχαήλ Γουδά και του βουλευτού κ. Γ. Πεσμαζόγλου ανέλθουν επί της «Προβηγκίας», όπου ο ναύαρχος Φουρνέ εταπερρώσαν άνακοίνωσιν προς αυτούς. Ο κ. Σπ. Μερκούρης απήντησεν ότι θέλει μεταβή προς έπισκεψιν του ναύαρχου κατά την όρισθεΐσαν ώραν και ότι θ' ανελάμβανε να είδοποιήση και τους κ.κ. Μ. Γούδα και Γ. Πεσμαζόγλου.

Οί κ.κ. Μ. Γούδας και Γ. Πεσμαζόγλου είδοποιήθητες παρά του κ. Μερκούρη συνεβουλευθήσαν τον Γούναρη επί του πρακτέου: Ο Γούναρης ήτο της γνώμης ότι έπρεπε ν' άποφυγοιν την παράδοξον αυτήν και ιταμην πρόσκλησιν. Αλλ' ο Βασιλεύς Κωνσταντίνος, του όποιου την γνώμην έζήτησεν ο κ. Γ. Πεσμαζόγλου, απεφάνθη ότι, τόσον ο κ. Σ. Μερκούρης όσον και οι κ.κ. Γούδας και Γ. Πεσμαζόγλου έπρεπε να μεταβούν προς συνάντησιν του ναύαρχου.

Βραδύτερον έν τούτοις έγινε εν τόν κ. Γ. Πεσμαζόγλου ή σύστασις να αναβάλλη την μελετωμένην έπισκεψιν μέχρι οδ λάβη άποφάσις τό συναρχώμενον συμβούλιον του Στέμματος.

Είς τό «Τουρίστ», όπου διέμενον ο Γούναρης, έγινε έν τω μεταξύ σύσκε-

Σ. Λάμπρος

ψις των ένδιαφερομένων κατά την όποιαν ο κ. Σ. Μερκούρης έδήλωσεν ότι θα μεταβή παρά τω ναύαρχω συμφώνως προς την ύπόθεσιν την όποιαν είχε δώσει. Ο κ. Γούδας συνεμορφώθη προς την ύπόδειξιν του Γούναρη ως και ο κ. Γ. Πεσμαζόγλου, όστις απέστειλε σχετικώς την άκόλουθον έπιστολήν προς τον

κ. Γκυγεμέν, πρεσβευτήν της Γαλλίας έν Αθήναις:

7 Νοεμβρίου

«Έξοχώτατε,

Μετ' εκπλήξεως έμαθα παρά τρίτον προσώπου ότι ο ναύαρχος Νταρτζ ντν Φουρνέ με καλεί να μεταβώ παρ' αυτόν την ένδεκάτην π. μ. της σήμερον. Μη γνωρίζον, τον έν λόγω ναύαρχον, ος παρακαλώ, παρουσιαζομένης εύκαιρίας, να λάβετε την καλωσίην να του πήτε, ότι θα ήμην λίαν ευτυχής να τον άναμείνω παρ' έμοι όποτεδήποτε ήθελε θελήσει να έλθη κτ.λ. κ.τ.λ.

Γ. Πεσμαζόγλου.

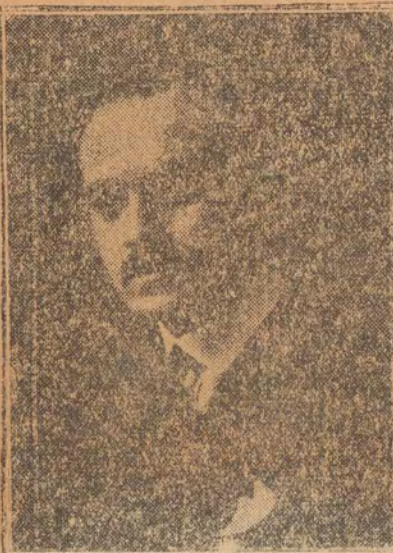
Ο κ. Γκυγεμέν απήντησεν εις τον κ. Γ. Πεσμαζόγλου διά της άκολουθου σημειώσεως επί έπισκεπτηρίου του:

«Ιωάννης Γκυγεμέν, έκτακτος άπεσταλμένος και πληρεξούσιος ύπουργός της Γαλλικής Δημοκρατίας. Μη ών έν γνώσει της ύποθέσεως ήτις προεκάλεσε την έπιστολήν του κυρίου Πεσμαζόγλου, δεν δύναται κατ' ουδένα τρόπον να έπέμβη εις τό ζήτημα τούτο και πιστεύει ότι πρέπει ν' άφήση εις αυτόν την φροντίδα να διαβιβάση άπ' ευθείας εις τον ναύαρχον άρχηγόν του στόλου τας άνακοινώσεις τας όποιας θα νομίση ότι δύναται να του άπευθύνη. Ι. Γκυγεμέν 7)20 Νοεμβρίου 1916»

Περί της συνομιλίας Φουρνέ - Μερκούρη θα ομιλήσωμεν αύριον.

Δευτέρα 7)20 Νοεμβρίου. Την 19ην π. μ. συνηγορει εις τα Άνάκτορα ενω την προσεδίαν του Βασιλέως τό συμβούλιον του Στέμματος. Μετείχον οι Δ. Ράλλης, Δ. Γούναρης, Σ. Δρακούνης, Α. Ζαΐμης, Στ. Σκουλιώτης, Ν. Καλογρόπουλος, Ν. Δημητρακόπουλος, ο πρωθυπουργός Λάμπρος και ο ύπουργός των Έξωτερικών Ζαλοκώστας. Το συμβούλιον άπασχολήθη με την ύπόθεσιν της απελάσεως των πρεσβευτών των Κεντρικών Δυνάμεων και με τό ζήτημα του άφο-

πισμοϋ. Όσον άφορά τό πρώτον, επεκράτησεν ή άποψις ότι δεν πρέπει ν' άγάγωνμεν τά πράγματα εις τά άκρα άκουμενοι εις έντινον διαμαρτυρίαν. Όσον άφορά όμως την παράδοσιν του πολεμικού υλικού κατίσχυσεν ή γνώμη ότι πρέπει ν' αντιτάξωμεν άπόλυτον άνησιν —έν ανάγκη δε και ένοπλιον αντίστασιν...

Ο κ. Γ. Πεσμαζόγλου

Χίνδεμπεουργκ, νυν Πρόεδρος της γερμανικής Δημοκρατίας

Παρητείο εν τῷ μεταξύ ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης κ. Τ. Ἡλιόπουλος τὴν ὁποῖον ἀντικαθίστα ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Τσελλός...

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐδίδοτο πρὸς δημο-

Ν. Καλογερόπουλος

σίεναι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ναυάρχου Φουρνέ πρὸς τοὺς πρεσβετὰς τῶν Κεντρικῶν:

«Κύριε Πρεσβετῆ,

Αἱ τελευταῖαι πράξεις κατασκοπείας τῶν ὁποίων ἔγω ἀποδείξεις καὶ εἰς τὰς ὁποίας προβαίνει τὸ προσωπικὸν τῶν ἐν Ἀθήναις Πρεσβετῶν τῶν ἑθρικῶν πρὸς τὴν Ἀντάντ Δυνάμειον, αἱ ἐνεργεῖαι τοῦ ἀπέναντι τῆς Ἀντάντ, ἡ φανερά συμμετοχὴ του εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ἑθρικῶν ὑποβρυχίων εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ὕδατα, με ὑπερῶσαν νὰ γνωρίσω εἰς τὴν Υ. Ε., ὅτι ἡ παραμονὴ τῆς ἐν Ἑλλάδι δὲν δύναται νὰ παραταθῆ ἐπὶ πλέον.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν ὅθεν νὰ σᾶς ζητήσω ὅπως λάβετε τὰ κατὰλληλα μέτρα ἵνα ἐγκαταλείψετε τὸ Ἑλληνικὸν ἕδαφος

Ὁ κ. Σπ. Μερκούρης

τὴν Τετάρτην 23/9 Νοεμβρίου ὥραν 9ην πρωΐνην μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν ὑμετέραν ἐθνικότητα. Θέτω ἀπὸ τοῦδε κατὰλυμα εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Υ. Ε. καὶ τῆς ἀκολουθίας τῆς ἐπὶ τοῦ «Μαρίμπαντ», ὁμοῦντος εἰς τὸν ὄμον τοῦ Κερασινίου. Λαμβάνω ὡσαύτως ἅπαντα τὰ χρήσιμα μέτρα ὅπως σᾶς ὀδηγήσῃ δι' εἰδικῶν πλοίων καὶ κατὰ τὴν ὑμετέραν προτίμησιν εἰς τὴν Καβάλαν ἢ τὴν Μασσαλίαν, ὅποθεν θὰ σᾶς παρασχεθῶ ἅπαντα αἱ ἐπιχολαίαι καὶ τ' ἀπαιτούμενα διαβατήρια διὰ νὰ φθάσετε εἰς τὰ Ἑλβετικὰ σύνορα.

»Τ' ἀνωτέρω ἰσχύουν δεβαίως δι' ὀλοκλήρου τὴν οἰκογένειαν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς πρεσβείας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι θὰ εὑρεθε εἰς τὸ «Μαρίμπαντ» ὅλας τὰς περαιωθήσεις αἰτίας

σᾶς ἀνήκουν καὶ ὅλην τὴν λόγῳ τῶν περιστάσεων δυνατὴν ἀνεσίαν. Θὰ θέσω εἰς τὴν διάθεσίν σας ἅπαντα τὰ μεταφορικὰ μέσα, τ' ἀναγκαζομένητα ὅπως φθάσετε μέχρι τῆς προκημαίας. Δύο πλοία, ἐν δὴ τὸ προσωπικὸν καὶ ἕτερον διὰ τὰς ἀποσκευὰς θὰ εὐρισκῶνται ἐν ἀναμονῇ εἰς τὴν ἀκτὴν Ἀλκίμων ἀπὸ τῆς ὁδοῦς πρωΐνης τῆς προσεχοῦς Τετάρτης π.μ.

... Ἐν τῷ μεταξύ ἡ «Νέα Ἡμέρα» ἔγραψε:

«Οἱ πρεσβετῆ τῶν Κεντρικῶν Ἀυτοκρατορικῶν ἀποχωρεῖντες τὸν Βασιλέα διεβεβαίωσαν αὐτὸν ὅτι συναισθάνονται πληροῦσιν τὴν πολὺν δύσκολον θέσιν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν καὶ δὲν θὰ λείπον νὰ ἐξιστορήσουν εἰς τὰς Κυβερνήσεις τῶν ἐργαζομένων οὕτω πρὸς ἀσφαλίσιν αὐτῶν δυσθυμίας διὰ τὴν προσδοκίαν ἧτις προσεγγέτω ἐπὶ τοῦ Ἑλληνι-

Φραγκίσκος Ἰωσήφ

κοῦ ἕδαφους εἰς τοὺς ἀντιπρόσωπους τῶν.

Ἐλπίδες μάταιαι: Ὁ Χίνδεμπεουργκ ἦτο κατὰ πάσης ἐπιχειρήσεως με ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κατάσχεσιν τοῦ Βαλκανικοῦ μετώπου τῶν συμμάχων — αὐτῆς τῆς ἀνοικτῆς πληγῆς: Ἐφοβεῖτο ὅτι ἡ στρατιὰ τοῦ Σαρραῖν μεταφερομένη εἰς Γαλίαν θὰ ἐνίσχυεν ὄχι κατ' ἀσημαντὸν μέτρον τὴν Γαλλικὴν ἀμυναν.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ἀγγέλλετο ἐξ ἄλλου ὁ θάνατος τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Ἀυстроουγγαρίας Φραγκίσκου Ἰωσήφ εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν 86 ἐτῶν — ἕνός τῶν πολιτικωτέρων καὶ δυστυχεστέρων ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης: Ἡ ἐξέλιξις τῶν γεγονότων ἀπέδειξεν πόσον ὁ θάνατος ἐκεῖνος συντέλεσεν εἰς τὴν χαλάρωσιν τῶν δεσμῶν Ἀυτροουγγαρίας καὶ Γερμανίας.

Εὐθὺς μετὰ τὸ πέρας τοῦ συμβουλίου τοῦ Στέμματος ὁ ναύαρχος Φουρνέ ἐλάμβανε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν τοῦ πρωθυπουργοῦ Λάμπρου:

8/21 Νοεμβρίου

«Κύριε Ναύαρχε,

Ἐλάβον τὴν ἐπιστολήν σας τῆς 3/16 Νοεμβρίου διὰ τῆς ὁποίας μοῦ ἀνεκοινοῦτε ὅτι συνεπείρ τῆς παραδόσεως τοῦ ὀχηροῦ Ρουβελ καὶ τῆς Καβάλας καὶ πρὸ πάντων τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ ἐθρικομένου ἐκεί πολεμικοῦ ὕλικου, ἐπὶ τῆς κατὰ τῆς ἰσοροπίας σοβαρὰ εἰς ὄφελος τῶν ἑθρῶν τῆς Ἀντάντ καὶ ὅτι πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἰσοροπίας ταύτης ἐλάβατε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως

σας τὴν διαταγὴν νὰ ζητήσητε παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως 16 πεδινὰς πυροβολαρχίας με χιλίας δι' ἕκαστον πυροβόλον ὀβίδας, 16 ὄρειβατικὰς πυροβολαρχίας με χιλίας ἐπίσης δι' ἕκαστον πυροβόλον ὀβίδας, 40 χιλιάδας τυφεκίων μάνλιερ μετὰ 220 φυσίγγιων δι' ἕκαστον τυφεκίον, 140 μυδοαλλιοβόλα μετ' ἀναλόγων φυσίγγιων, τέλος 50 μεταγωγικὰ αὐτοκίνητα.

Ἐπροσθέσατε εἰς ταῦτα ὅτι ἡ Γαλλικὴ Κυβερνήσις θὰ ἦτο διατεθειμένη ὅσον ἀφορὰ τὸ ὕλικὸν τὸ ὁποῖον θὰ παρεδίδοτο εἰς αὐτὴν νὰ παροσῆν δικαίαν ἀ-

Ο κ. Στέφ. Σκουλεούδης

πωζημίωσιν ἢ ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παραδώσῃ εἰς ἀντάλλαγμα, μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐχθροπραξιῶν, παρόμοιον ὕλικόν ἐν τελείᾳ καταστάσει.

»Χωρὶς νὰ θελήσω νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὰς λεπτομερείας τῶν περιστάσεων αἰτίας ὑποχρέωσαν τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴ ἀντιταγῇ ἐνόπλιως εἰς τὴν παρὰ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων κατάληψιν τῶν ἐν λόγῳ φρουριῶν καὶ τὴν κατοχὴν τοῦ ὕλικου τὸ ὁποῖον εὗρισκετο ἐκεῖ, θὰ περιορισθῶ νὰ φέρω εἰς γνῶσιν σας ὅτι ἡ τότε Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἠδύνατο νὰ τηρήσῃ ἄλλην στάσιν χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ τῆς οὐδετερότητος, — ὅτι διεμαρτυρήθη ἐντόνως καὶ ὅτι ἐγκαίρως ἀνεκοίνωσεν εἰς τὰς Κυβερνήσεις τῆς Ἀγγλοῦσας τὸ περιεχόμενον τῶν διαμαρτυριῶν τούτων καὶ τὰς ἐν προκειμένῳ ἀποφύεις τῆς.

»Καί, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰσορροπίαν τῶν δυνάμεων, δύνανται νὰ σᾶς βεβαιώσω, ὅ-

τι αἱ πληροφορίες τὰς ὁποίας ἔχετε ἐν προκειμένῳ δὲν εἶναι ἀκριβεῖς. Ὡς δὲ δύνασθε νὰ πεισθῆτε ἐκ τοῦ συνημμένου πίνακος αἱ στρατιωτικαὶ καὶ ναυτικαὶ ἀρχαὶ τῆς Ἀντάντ ἔχουν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν 191 πυροβόλα διαφόρων διαμετρημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ πλείστα ταχέως βολῆς καὶ προσφάτου τύπου, ἐνῶ τὰ στρατεύματα τῶν Γερμανοβουλγάρων κατακρατοῦν 124, τῶν ὁποίων τὰ πλείστα παλαιοῦ τύπου καὶ μὴ δυνάμενα νὰ χρησιμοποιηθοῦν.

»Μετὰ τὴν διαλλακτικὴν στάσιν τὴν ὁποίαν ἐπέδειξεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπὸ τῆς ἀνόδου τῆς εἰς τὴν Ἑξουσίαν καὶ μετὰ τὰς ἀποδείξεις τὰς ὁποίας σᾶς ἔδωκε, προσπαθοῦσα νὰ κανονίσῃ φιλικῶς τὰ ζητήματα περὶ τῶν ὁποίων διελάμβαναν εἰς διαφόρους περιστάσεις αἱ πρὸς ὑμᾶς ἀπευθυνθεῖσαι ἐπιστολαί, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἐν τῷ

Ο κ. Ἀλεξ. Ζίζης

μέλλοντι, δὲν θὰ ὑπεβάλλοντο εἰς αὐτὴν ἀξιώσεις ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν ἀπαράδεκται.

»Ἐκχωροῦσα ἀληθῶς, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὸ πολεμικόν της ὕλικόν μετὰ ἢ ἀνευ ἀνταλλαγμάτων θὰ παρεβίαζε καταφῶρος τὴν οὐδετερότητα τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀντάντ ἀνεγνώρισε, αἱ δὲ Κεντρικαὶ Αὐτοκρατορίαι, αἰτίνας διεμαρτυρήθησαν ἤδη κατὰ τῆς κατάληψεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, θὰ ἐθεώρουν τοῦτο ὡς ἐχθρικήν ἀπέναντι τῶν προᾶξιν. Καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ Κοινὴ Γνώμη τῆς χώρας, ἣτις ἐκδηλοῦται ἀπαύστως ἐπὶ τῆς παρουσίας ὑποθέσεως, δὲν θὰ ἠνείχετο νὰ ἴδῃ τὴν Ἑλλάδα ἐστερημένην τῶν ὀπλων της, καὶ ἀδυνατοῦσαν νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ Ἰωνικά της συμφέρον-

τα ἂν ἐν τῷ μέλλοντι ἐτίθεντο ταῦτα ἐν κινδύνῳ.

»Διὰ τοὺς λόγους τούτους κύριε Ναύ-

Δημ. Πάλλης

αρχε, εὗρισκομαι ὑποχρεωμένος ν' ἀντιτάξω εἰς τὴν αἰτησίαν σας τῆς 3)16 Νοεμβρίου κατηγορηματικὴν ἀρνήσιν κ.τ.λ. Λάμπρος»

Εὐθὺς ὡς ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν ταύτην ὁ Φουρνὲ εἰδοποίησε τηλεγραφικῶς τὸν ὑπουργόν τῶν Ναυτικῶν τῆς Γαλλίας

Ν. Δημητρασκέπελες

αὐτὸν ναύαρχον Λακά, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην ναυτικῆς ἐπιδείξεως ἢ ἐν ἀνάγκῃ ἀποκλεισμοῦ.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

Ἀὔριον: Ἡ συνέχεια.

Σαρπίγ

λης, οί κ. κ. Βίκτωρ Δούσμανης, Σκοιμπουρδής και Λεβίδης, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὁ Δ. Ράλλης, ὁ Σ. Δραγοῦνης, ὁ Δ. Γούναρης, οί κ. κ. Εὐταξίας, Τριανταφυλλάκος, Βοζίκης, Ν. Λεβίδης, ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς Ραζέλος, ὁ φρουραρχὸς Παπαφλέσσας. Ἀλλὰ... κανεὶς δὲν ἦτο ἥοιχος. Εἶχε γίνῃ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ Μπουσάρι ἀνόμασεν «ἀνεπανόρθωτον» καὶ ὁ κ. Ἐλισσιετ εἶχεν ἀναφωνήσει: On ne peut pas passer l'éponge sur tout cela.

Ὁ Λάμπρος, ἐξ ἄλλου, ἐδῆλωνε: —Τὰ συμφωνηθέντα ἐν τοῖς Ἀνακτόροις μεταξὺ τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν προσβεβητῶν ἀποτελοῦν προσυμφωνίαν, ἣτις πρόκειται νὰ τύχη τῆς τελικῆς ἐγκρίσεως τῶν Κυβερνησέων των, μεθ' ἧν, γνω-

Δ. Γούναρης

στοιχειομένην εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, αὕτη θὰ προβῇ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν 6 ὀρειβατικῶν πυροβολαρχιῶν.

Τὴν 19/2 Δεκεμβρίου ἡμέραν τῶν θλιβερῶν ἐν Ἀθήναις γεγονότων, ὁ ν.

αρχὸς Φουρνὲ ἐλάμβανεν ἐπὶ τῆς «Προβηγκίας» τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν τοῦ κ. Γκαγγεμέν:

«Ναύαρχε, θὰ σᾶς ἤμουν εὐγνωμὸν ἂν μ' ἐκοιτούσατε ἐνημέρον τῶν ἐκ Παρισίων ὁδηγιῶν σας. Θὰ πράξω τὸ αὐτό. Ἀλλὰ μέχρι τῆς στιγμῆς οὐδὲν ἔχω πρὸς ἀνακοίνωσιν.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐτροθιμοποιήθη πολὺ εἰς τὸ νὰ διευκολύνῃ τὴν κατάστασιν κ.τ.λ. Ἀλλ' οἱ ὑπῆκοοί μας εἶνε πολὺ ἀνησυχοὶ καὶ, ὅπως ἤμποτε, ἐπὶ τῇ προῖπει πιθανῶν γεγονότων, πιστεῖον ὅτι θὰ ἐπρεπε νὰ εἰσχερόμεθα τὴν βαθμιαίαν ἀναχώρησίν των. Δὲν θὰ ἤθελα, πρὸς ἀποφυγὴν πανικῶ

Ὁ κ. Β. Δούσμανης

νὰ παρουσιάσωμεν τὰς ἀναχωρήσεις ταύτας ὡς ὀριστικὰς... Ἐλπίζω ὅτι θὰ δυνηθῆτε νὰ δεχθῆτε τοὺς Γάλλους ἐπὶ τοῦ «Μαριεμπαδ» ἢ ἄλλου. Θὰ χρειασθῆ ἐπίσης νὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῶν ἄλλων παροικῶν—ἐν συνόλῳ 1000 ἢ 1200 προσώπων. Τὸ προσωπικὸν τῶν προσβεβητῶν θὰ μείνῃ φυσικὰ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐφ' ὅσον δὲν λάβῃ διαταγὴν ν' ἀπομακρυνθῇ...»

Ὁ Φουρνὲ ἀπήντησε ὅτι προθύμως θὰ ἐδέχετο τοὺς Γάλλους ἐπὶ τοῦ «Μαριεμπαδ», ἐφ' ὅσον θὰ ὑπῆρχεν ἐκεῖ θέσις καὶ ὅτι θὰ διεπραγματεύετο τὴν ναύλωσιν ἄλλων πλοίων καὶ δὴ τοῦ «Βασιλέως Κωνσταντίνου».

Ταυτοχρόνως ἀνέθετεν εἰς τὸν κ. Γκαγγεμέν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Λάμπρον ὅπως

ἀποσύρῃ τὰ ὑπάρχοντα ἐν Πειραιεὶ Ἑλληνικὰ «στρατεύματα».

Τὴν ἑσπέραν τῆς 20 Νοεμβρίου ἐγένεν ἡ κηδεῖα τῶν συμμάχων ναυτῶν ἐν Πειραιεὶ. Τὴν παρηκολούθησαν πολλοὶ Ἀγγλοὶ καὶ Γάλλοι ἀξιωματικοὶ καὶ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν πλοίων. Ὁ ναύαρχος Φουρνὲ ἐπροτίμησεν ἐν τούτοις νὰ μείνῃ ἐπὶ τῆς «Προβηγκίας», ὅπου ἐδεξιώθη τοὺς πρέσβεις.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἄλλως τε ἐλάμβανε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ἐκ Παρισίων:

«Ἡ Κυβέρνησις διεξάγει συνεννοήσεις μετὰ τῶν Συμμάχων ἐν σχέσει μετὰ τὰς αἰτητάς ἐπανορθώσεως. Θὰ λάβετε, ἔκτος τοῦ τάγματος τοῦ Τιμηκᾶδ δύο ταξιαρχίας ἀποικιακοῦ στρατοῦ καὶ πυροβολικῶν, μέχρι τῆς 15(2) Δεκεμβρίου.

Μὴν εἰσχειρησθετε οἰανοηποτε στρατιωτικὴν ἢ ναυτικὴν ἐνέργειαν πρὶν ἢ ἡ Κυβέρνησις σᾶς σταίῃ ὁδηγία. Ὁ πρωθυπουργὸς θὰ διατάξῃ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Γάλλων ὑπῆκόων διὰ τὸν Πειραιᾶ, ὅπου θὰ εἶνε ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ στόλου. Ἡ ὑπηρεσία πληροφοριῶν πρέπει νὰ μείνῃ εἰς τὴν θέσιν τῆς. Κοινοποιήσατε τὸ τηλεγράφημα τούτου εἰς τὸν ναυτικὸν ἀκόλουθον (τὸν Ρουκφέιγ).

Ὅτι ὁ ναύαρχος ἠτοίμαζετο νὰ λάβῃ

Ὁ κ. Χαρ. Βοζίκης

ἀντίκλινα τὴν 2)15 Δεκεμβρίου «εδομένου, ὡς ἰσχυρίζετα, ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἔλεγεν ἀπροκάλυπτος ὅτι θ' ἀπεσύρετο μετὰ τὸν στρατὸν τοῦ ἔξω τῆς βολῆς τῶν τηλεβόλων τοῦ στόλου, ὅπως ἐτοιμάσῃ γραμμὴν ἀντιστάσεως εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας—πρὸς τὴν Θεσσαλίαν.»

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ ναύαρχος (20)4 Δεκεμβρίου) ἐλάμβανε τὴν ἀκόλουθον πληροφορίαν:

«Οἱ κυριώτεροι τῶν ἐν Ἀθήναις Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν συνεκαλοῦντο ὑπὸ τινος ἐκ τῶν στρατηγῶν των καὶ ἠρωτῶντο ἂν θὰ ὑπῆρχον εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν διετάσσοντο ὑπὸ τοῦ Βασιλέως νὰ κτυπήσουν τοὺς Συμμάχους. Μερικοὶ ἀπήντησαν εὐθὺς καταφατικῶς. Ἄλλοι εἶπαν ὅτι ἐπρεπε νὰ εἶνε βεβίωσι ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἦτο ὁ διατάσσων. Εἶνε ὁ Βασιλεὺς, ἀπήντησεν ὁ στρατηγός. Τότε καὶ οἱ διστάζοντες εἶπαν ὅτι θὰ ὑπῆρχον.»

Ὁ Φουρνὲ εἰδοποίησεν ἀμέσως τὸν ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν ναύαρχον Λακάς καὶ τὸν στρατηγὸν Σαρράγγ καὶ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις ἐμελετήθησαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἤρχισαν μάλιστα ν' ἀποβιβάζονται στρατεύματα εἰς Κερασίην...

Τὴν 21ην Νοεμβρίου ὁ ναύαρχος ἠπέλει τὸν Λάμπρον ὅτι θὰ κατέστρεφε τὸ παραλιακὸν τμήμα τοῦ ἄγοντος εἰς Κόρινθον σιδηροδρόμου ἂν δὲν ἔπαναν

αἱ μετακινήσεις στρατοῦ ἐκ Πελοποννήσου πρὸς τὰς Ἀθήνας.

Τὴν ἐπομένην ἡ «Προβηγκία» μεθωμίζετο ἐκ λόγων πολεμικῆς προνοίας (διὰ νὰ μὴν εἶνε ἐμφαλωμένη) εἰς Κερασίην. Ἀντὶ ταύτης κατέπλεεν εἰς Πειραιᾶ ὁ «Ζουριὲν ντελά Γραβιέρ»...

Ἐλαμβάνοντο ἐν τῷ μεταξὺ νέαι «ὁδηγία» ἐκ Παρισίων.

Α. Ράλλης

Ἡ στρατιωτικὴ διεύθυνσις τῶν ἐπιχειρήσεων θ' ἀντιτίθεται εἰς τὸν Σαρράγγ. Θ' ἀπρηγορεῖτο μεταφορὰ στρατευμάτων καὶ ὕλικού ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Εὐβοίας εἰς τὴν Ἀττικὴν. Θὰ λαμβάνετο φροντίς διὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν συμμάχων ὑπέρωκον ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐπαρχιῶν. Θὰ καταλαμβάνετο ἐκ συνεννοήσεως μὲ τὸν Σαρράγγ καὶ τὸν ναύαρχον Θουόρσιπν ὁ λιμὴν τοῦ Βόλου. Θ' ἀπέκλειεν ὁ ναύαρχος Γκωσὲ τὸν λιμένα τῶν Πατρῶν. Θὰ καταλαμβάνοντο τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα καὶ θὰ συγκεντροῦντο εἰς τὰς συμμαχικὰς βάσεις. Θ' ἀχρηστοποιεῖτο ὁ Ἑλληνικὸς στόλος κ.τ.λ.

Ταυτοχρόνως ὁ Σαρράγγ ἐλάμβανε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

«Ἡ (Γαλλικὴ) Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ σᾶς ἐμπιστευθῇ τὴν διεύθυνσιν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, αἵτινες ἐνδεχομένως θὰ ἐνηγοῦντο εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Ἀθηνῶν... Δύνασθε νὰ ἐκτελέσετε ἀπὸ τοῦδε πᾶσαν ἀναγκαίαν στρατιωτικὴν κίνησιν. Θὰ ὀρίσετε, μετὰ συνεννόησιν μὲ τὸν ναύαρχον Φουρνέ, τὴν ἀπόβασιν τῆς 16ης μεραρχίας ἀποικιακοῦ στρατοῦ κ.τ.λ.»

Ἄλλὰ δὲν παρήρχοντο πολλοὶ ὥροι καὶ ἐλάμβανε καὶ τηλεγράφημα τοῦ κ. Γκυγεμὲν ἐξ Ἀθηνῶν, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐπληροφοροεῖτο ὅτι τοιαυτὴ ἐκστρατεία δὲν εἶχεν ἐλπίδας ἐπιτυχίας—ὅτι τ' ἀποικιακὰ στρατεύματα θὰ ἐξορίσταντο εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς θὰ ἠπειλεῖ τὰ νῦτα τῶν συμμάχων συγκεντροῦν τὰ στρατεύματά του εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅτι οἱ συμμαχικαὶ ἔλεγχοι εἶχαν καταργηθῆ κ.τ.λ. «Ἡ ἀσφάλεια τῶν πρεσβειῶν καὶ τῶν παρουσιῶν θὰ ἦτο ἐπιθετικὴ ἀν ἐχθροπραξία ἐλάμβανε χώραν δίχως προηγουμένην διακοπὴν σχέσεων ἐπιτρέπουσαν ἐπίκλησιν διεθνῶν ἐθίμων διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν πρεσβειῶν καὶ τῶν ὁμοειθῶν των.»

Οὗτω τὸ Παρίσι διέτασσε τὸν Σαρράγγ νὰ δράσῃ καὶ αἱ Ἀθῆναι ν' ἀναβάλῃ τὴν δράσιν του.

Τὴν μεθεπομένην ὁ κ. Γκυγεμὲν ἐτηλεγράφη πρὸς τὸν Σαρράγγ:

«Ὁ ναύαρχος Νταρτίς ντὺ Φουρνέ ἀνέλαβεν ἀπέναντι τῶν συμμάχων πρεσβευτῶν τὴν ῥητὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ προβῇ εἰς ἐχθρικήν κατὰ τῆς Ἑλλάδος πράξιν δίχως τὴν συγκατάθεσιν των, δεδομένου ὅτι οἰαδήποτε πράξεις θὰ εἶχαν ἀνυπολόγιστους συνεπείας διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ὁμοειθῶν μας καὶ τῶν Βενιζελικῶν... Ἐπιστῶ προσωπικῶς τὴν ἀνύπνου προσηγὴν σας ἐπὶ τῶν ἀ-

νωτέρω, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ ἀπαντήσετε ἐπειγόντως.»

Ὁ δὲ πιρὸλόλος στρατηγὸς ἀπήντα:

«Δὲν παραγνωρίζω τοὺς λόγους οἵτινες ὑπηρετοῦσαν τὸ τηλεγράφημά σας, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ περίοδος τῶν παρεκτάσεων παρήλθε καὶ θ' ἀνανεώσω τὴν παράκλησίν μου εἰς τὸν ναύαρχον ὅπως καταστρέψῃ διαφόρους γεφυράς καὶ σταθμούς ἀσυρμάτου ἀνευ προκαταβολικῆς εἰδολοιῆσεως.»

Ἄλλὰ τὸ Λονδίνον εἶχεν ἀντιρροήσεις. Εἶχεν ἀντιρροήσεις ἡ Ρώμη, καὶ τὸ Παρίσι ὑπέκρινε — προσωρινῶς.

Ὅπωςδὴποτε τὴν 25 Νοεμβρίου (8 Δεκεμβρίου) οἱ Σύμμαχοι μέχρις ἐπιτεύξεως συμφωνίας περὶ ἄλλων «ἀντιποίνων» ἐκήρυττον τὸν ἀποκλεισμόν τῶν Ἑλληνικῶν ἀκτῶν. Ἴδου τὸ πρὸς τὸν Λάμπρον σχετικὸν ἔγγραφον τοῦ Φουρνέ:

«Ἡ Κυβέρνησις τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐν συμφωνίᾳ μετὰ τῶν συμμάχων της ὅπως κηρύξῃ τὸν ἀποκλεισμόν τῆς Ἑλλάδος, κοινοποιεῖ διὰ τῆς παρουσῆς τούτῳ ἔργου ὑμ' οὗς θέλει οὗτος ἐνεργεῖσθαι. Ὁ ἀποκλεισμός ἐκτείνεται εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἑλλάδος συμπεριλαμβανομένων τῶν νήσων τῆς Εὐβοίας, Λευκάδος καὶ Ζακύνθου ὡς καὶ εἰς τὰς νήσους τὰς ἐν τῷ παρόντι ἐξαρτωμένας ἢ κατεχομένας ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν. Τὰ πλοῖα τῶν τρίτων Δυνάμεων τὰ εὐρισκόμενα εἰς τοὺς ἀποκλεισμένους λιμένας δύνανται νὰ ἐξέλθουν ἐλευθερῶς μέχρι τῆς 8ης προεινῆς τῆς 10ης (ν. ἡ.) Δεκεμβρίου.»

Ἡ Κυβέρνησις ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς εἰς τὴν ἰταμὴν ταύτην δηλώσιν:

«Ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἀπὸ 24 τρέχοντος δηλώσεως τοῦ ναύαρχου Νταρτίς, γτὺ Φουρνέ, ἀρχηγοῦ τῶν Ἡ-

νωμένων Συμμαχικῶν Στόλων τῆς Μεσογείου, διὰ τῆς ὁποίας οὗτος κοινοποιεῖ ὅτι ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν Συμμάχων της κηρύσσει πραγματικὸν ἀποκλεισμόν τῶν Ἑλληνικῶν ἀκτῶν καὶ νήσων ἀπὸ τῆς 25 τρέχοντος.»

»Ἡ Ἑλλὰς διατελοῦσα εἰς εἰρηρικὰς σχέσεις μετὰ τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως καὶ οὐδέποτε παύσασα νὰ παρέχῃ φανερὰ δειγμάτων τῆς σταθερᾶς τῆς ἐπιθυμίας ὅπως διατηρήσῃ τοὺς μετ' αὐτῆς ἀμοιβαίους δεσμοὺς φιλίας καὶ ἐμπιστοσύνης, βλέπει μετ' ὀδυνῆσας ἐκπλήξεως αὐτὰς ταύτας τὰς Δυνάμεις μετερχομένας ἀπέναντι αὐτῆς μέτρον τόσον καταφανῶς ἀντιτιθέμενον εἰς τοὺς κανόνας τοῦ διεθνοῦς δικαίου καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς διεθνοῦς ἐλευθερίας καὶ δικαιοσύνης.

»Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις ἀναμένουσα τὰς ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας αἱ Σύμμαχοι Κυβερνήσεις θὰ εὐαρεστηθοῦν νὰ παράσχουν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ αἰτία τὰ ὁποία ἐπροκάλεσαν τὸν ἀποκλεισμόν τοῦτον, σπεύδει νὰ ἀπευθίνη τὰς ζωηροτέρας καὶ νομιμοτέρας διαμαρτυρίας της διὰ τὴν ἐφαρμογὴν μέτρον κατευθυνομένου κατὰ λαοῦ οὐδετέρου καὶ φίλου.»

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

Ἀδριον: Ἡ συνέχεια

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΚΡΙΣΙΝ,"

ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ

ΑΝΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ.—Η ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ.—Ο ΣΑΡΡΑΪΓ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΠΟΛΕΜΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.—Ο ΛΟΥΪΔ ΤΣΩΡΤΖ ΦΟΒΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΘΑ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΣΗ ΤΑΣ ΗΝΩΜΕΝΑΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ.—ΤΟ ΤΕΛΕΣΙΓΡΑΦΟΝ.—ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΕΜΜΑΤΟΣ. ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Δ. ΡΑΛΛΗ.—Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΜΠΕΤΑΙ

Αναδρομή. Ενδιαφέρουσα ίσως θά ητο διά τον αναγνώστην τής παρούσης αφηγήσεως ή εξιστόρησις των περιστατικών, τά όποια ήγαγον εις την διά του Μπασδαρί επίδοσιν τής διακοινώσεως περί επανορθώσεως, ικανοποιήσεων, αποφυλακίσεων καί...εγγυήσεων:

Μετά τά γεγονότα τής 18—19 Νοεμβρίου (π. ή.) ό κ. Βενιζέλος εξήτησε την επίσημον αναγνώρισιν τής Κυβερνήσεώς του. Η Γαλλία έπροθυμοποιήθη, άλλ' είχαν αντίρροήσεις ή Ιταλία καί ή Ρωσσία. Έξεροσθη ούτω μέση λύσις. Καί έστάλησαν αντιπρόσωποι τής Αγγλίας καί τής Γαλλίας —πράκτορες —οί Γκρομβίλ καί Δε Μπιγύ εις Θεσσαλονίκην.

Έν τώ μεταξύ έπιπτεν ή Αγγλική Κυβέρνησις τού Ασκουίθ. Την διεδέχετο Κυβέρνησις υπό τον Λούιδ Τζωρτζ, ό όποιος εις νέαν πρότασιν του Μπριάν περί αναγνώρισεως του κ. Βενιζέλου παρετήρησε ότι τοιαύτη ένεργεια των Συμμάχων θά έδρατεν εις κίνδυνον του Βενιζελικού εν Αθήναις. Η έκθρόνισις του βασιλέως μόνον διά τής βίας θά ήδύνατο να έπιτευχθί.

Απεφασίσθη όποσδήποτε ό αποκλεισμός...

Συνήλθεν ακολουθώς διάσκεψις εν Ρώμη.

Εις την διάσκεψιν τής Ρώμης, εις ήν ήτέβαλεν ήτοιμημα ό Λάμπρος, κλη-

θέντες μετέσχον ό στρατηγός Σαρραΐν, ό Δε Μπιγύ καί ό Έλλοτ.

Ίδου πώς αφηγείται μερικώς από τας εν τή Ιταλική πρωτευούσῃ διεξαχθείσας συζητήσεις ό στρατηγός Σαρραΐν:

«Συνεζητήθη εν άοχή τό ζήτημα τής Ελλάδος. Ο Μπριάν εξήτησε να δώσω πληροφορίας. Έκθέτω ψυχρώς την κατάσταση. Η Έλλάς δεν εκτελεί την έπεσχημένην σύμπυξιν των στρατευμάτων τής εις Πελοπόννησον. Αναφέρω αριθμούς κ.τ.λ. Από άλλης άπόψεως, διέ-

Σπ. Λάμπρος

να καθησυχάσω την Ιταλίαν, ήτις μισεί θαλασίμως τον Βενιζέλον κ.τ.λ. δηλώ ότι οίδεις Βενιζελικός πατεί την οίδετέραν ζώνην, ότι τή αίτησι μου ό Βενιζέλος απέσυρε τά στρατεύματά του από την Αικατερίνην καί την Κορυτσάν, ότι εκτε-

Ασκουίθ

λει πάν ό,τι του ζητώ... Έκ τής εκθέσεως την όποιαν κάμνω προκύπτει ότι ή Έλλάς θέλει να μάς έπιτεθί. Έκφράζει την γνώμην ότι δεν ποεί να την αφή-

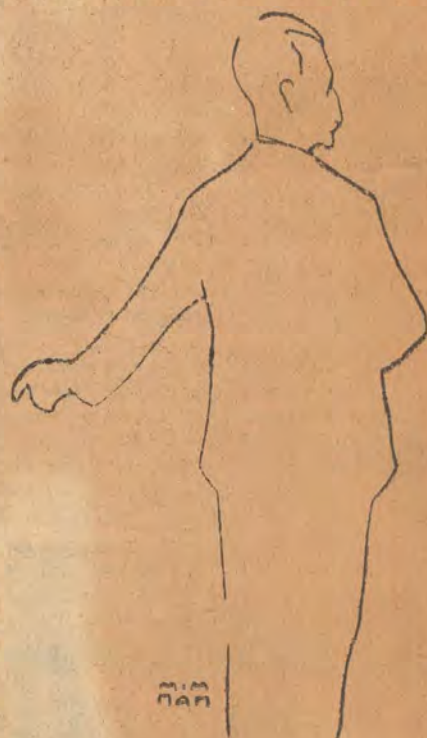
σωμεν να εκλέξη αυτή την ώραν.—ν' άναμείνη δηλαδή όπως εύρεθόμεν εν συρράξει εις τό Σερβικόν μέτωπον...

»Ο Αγγλος στρατιωτικός ακόλουθος (τής εν Αθήναις πρεσβείας) διαμφοσθητεί τους αριθμούς μου καί του άπαντώ...»

Κοντιολογής ό Σαρραΐν προέτανε την κατάκτησιν τής άπλου Ελλάδος...

«Η διάσκεψις, συνεχίζει ό Σαρραΐν, εξετάζει άλλο σημείον: Τό μέτωπον. Ο Λούιδ Τζωρτζ θέλει να διευδύνη την συζήτησιν, θέτει πλήθος ζητημάτων καί έπι μίαν ώραν άπαντώ εις σειράν έρωτησεών του. Κατά βάθος δια αυτά συσφίζονται εις τούτο: Προ τής διασκέ-

ψεως ό Καδόρνα καί ό Ρόμπερτσον είχαν ζητήσει την εκκένωσιν τής Σερβίας. Ο Λούιδ Τζωρτζ με άδει έπι έδαφους αποκλειστικού στρατιωτικού, πολλαπλασιάζον τας υποθέσεις διά να με κάμνη να πώ ότι προέπει να εκκενώσωμεν την Σερβίαν αν δεν λάβωμεν έπισχύσεις, έπισχύσεις ός είνε άδύνατον να λάβωμεν. Διά τό-

Δ. Γούναρης

γους αισθηματικούς, ός διά λόγους στρατιωτικούς δεν υποχωρώ καί επανέρο-

χομαί πάντοτε εις τὸ λάτ-μοτίβ: Οὐδεμία σύμπτυξις. Παρὰ τὴν σχεδὸν ἀσφαλῆ καταστροφὴν; μοῦ παρατηροῦν. Δὲν δά λάβῃ χώραν καταστροφῆ, ἀπαντῶ κ.τ.λ.»

Καὶ ἡ Διάσκεψις τερατίζεται ἀποφασίζουσα μόνον τὴν ἐπίδοσιν τοῦ κατωτέρω ἀναφερθησομένου τηλεγραφοῦ. Ἄξιωσιμώτατον ἐν τούτοις εἶνε καὶ αὐ-

Καντέρβα

τὸ τὸ σημεῖον τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Σαρράγγ:

«Ο Λούδ Τζώρτζ μοῦ εἶπε τελικῶς ὅτι κτιπώντες τὴν Ἑλλάδα θὰ ἀποδύσασιν τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας νὰ μὴ μᾶς δώσουν πλέον τίποτε καὶ ὁ πόλεμος θὰ ἐξάνητο...»

Ἐπὶ πρωτὴν τῆς 20/2 Ἰανουαρίου ἀ- νήρχοντο καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ ἀλληλοδια-

Σαρράγγ

δόχως εἰς τὰ Ἀνάκτορα οἱ Ζαίμης, Ράλλης, Γούναρης, Δραγοῦμης. Τὸ ἀπόγευμα ὁ βασιλεὺς ἐδέχετο τὸν Σκουλεῦδην, τὸν Καλογερόπουλον, τὸν Ν. Δημητρακόπουλον: Ὅπως ἐγὼ λόγους νὰ πιστεύω, ὁ Γούναρης ὑπέδειξε τὴν ἀπόρριψιν τῶν ὄσων τῆς τελευταίας διακοινώσεως. Ἐξ ἄλλου ὁ Ράλλης προσέβη εἰς δημοσίας δηλώσεις χαρακτηρίσας ὡς λυπηρὸν ὅτι ἀντὶ νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐντόνως ἡ Κυβέρ-

νησις διὰ τὰς ἀδικίας, ἀδαιρέτους καὶ τυραννικὰς κατὰ τῆς Ἑλλάδος πιέσεις τῶν Δυνάμεων τῆς Ἀντάντι, παρακαλεῖ καὶ ἱκετεῖται αὐτὰς νὰ μᾶς φρεισθοῦν. Ἐν τῷ μεταξῷ δὲ οἱ Σύμμαχοι ὑποστηρίζουν τοὺς ἐπαναστάτας εἰς τὴν κατὰληπν ἀποφασὴν νῆσον (Σ. Σ. Τῆς Ὑδρας, τοῦ Πόρου, τῶν Σπετσῶν).

Καὶ ἔλεγεν ἀκόμη ὁ Ράλλης: «Ἐνῷ δὲ τοῦτο βλέπει τελούμενον ἡ Κυβέρνησις, δὲν ἐντείνει τὴν διαμαρτυρίαν τῆς εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ἀλλ' ἐξ- ἀντλείται εἰς ἐκδηλώσεις ἀλοθιμάτων ἐλιχρινῶς φιλίας καὶ ἱκετεῖται τὴν ἄρσιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἀναμένουσα τὸν οἶκτον καὶ τὴν εὐμένειαν τῶν Δυνάμεων ἐκ τῶν ἱκεσιῶν τῆς. Ἐν τῷ μεταξῷ δὲ ὁ ἀποκλεισμός ἐπιτείνεται καὶ ἀποφασίς ὑπάρχει νὰ παραταθῇ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο χρόνον, ἵνα, κατὰ τὴν ἐκφρασιν ἑένου διπλωμάτου, ὅταν ἡ κοιλία τῶν Ἑλλήνων ἀρχίσῃ νὰ γουργουρίζῃ ἐκ τῆς κείνης, ὑποχωρήσωμεν εἰς ὅλας τὰς ἀξι- ὄσεις τῆς Ἀντάντι. Ὁ δὲ Ἀγγλικὸς τί- πος συμβουλεύει τὴν ἐπίτασιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἀποφαινέται ὅτι ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ἐπρεπεῖν ἦδη γὰ ἦτο ἐπὶ συμμαχικοῦ πλοίου! Ἄλλῃ ὄφειλε νὰ ἐλ-

Ὁ κ. Στ. Σκουλεῦδης

νε ἡ στάσις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως: Εἰς τὸ ἀναφῆν καρκίνωμα ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς Ἑλλάδος ἀντὶ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ μαχαίρι ἀρκούνμεθα εἰς τὸ κατὰπλάσμα, τὸ δὲ καρκίνωμα προχωρεῖ καὶ αἰσάνει. Ἐνῷ δὲ ἡ Κυβέρνησις ἀσχολεῖται μὲ τὰς διαπραγματεύσεις καὶ συνεννοήσεις πρὸς τὰς Δυνάμεις, αὐτὰ καθημερινῶς τὴν ἀροπλίζουν καὶ ἐπαδι- ὄντων νὰ καταστήσουν αὐτὴν ἀνίκανον πρὸς πῆσαν ἄμυναν, ἀπαρράλκτως δ- ῶπος δένουν μὲ τὸν σπάγγον τὸν ζωντανὸν ἀστακόν, διὰ νὰ τὸν βουτήξουν ἀ-

Δ. Ράλλης

φιλῶς καὶ ἀνανδύνως εἰς τὸ ζεστό ἰσό.» Καὶ ἡ παρομοίωσις ἦτο πράγματι ὑ- ριθής...

Τὴν 27ην συνεχροτεῖτο καὶ πάλιν Συμβούλιον τοῦ Στέμματος, τοῦ ὁποῖου εἰτεῖχον οἱ πρῶτοι πρωθυπουργοί, ὁ ἄμπρος, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου Σ. Τρατηγὸς καὶ ὁ Ζαλοκώστας. Τὰ πρα- κτικά τοῦ Συμβουλίου ἐκράτει ὁ τμημα- τάρχης τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Σιτσι- ἰάνος. Τὸ Συμβούλιον διήρκει ἐπὶ τέσ- ἄρας ὥρας καὶ ἡσχολεῖτο μὲ νέον Ἀν- αγκτικὸν τηλεσίγραφο, ἀπαντῶν εἰς ὁ ὑπόμνημα τῆς Ἑλλάδος τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς Ρώμης—ἐν αὐ- τῆς ὑπόμνημα, ὅπως τὸ χαρακτηρίζουν ἡ ἱστορικοί.

Ἰδοὺ τὸ κείμενον τοῦ τηλεσιγράφου, ἀποδεδειγμένον διὰ τοῦ κόμητος Μποσδάρι:

«Εἰς ἀπάντησιν εἰς τὸ ὑπόμνημα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τῆς 24 Δεκεμ- βρίου (6 Ἰανουαρίου) 1917 οἱ πρεσβευ- τὰι τῆς Γαλλίας, Ἰταλίας, Ρωσσίας καὶ ὁ ἐπιτετοραμμένος τῆς Μεγάλης Βρεττα- νίας (ὁ Ἐλλιοτ ἀπουσίαζεν εἰς Ρώμην) ἔχουν τὴν τιμὴν, ἐγγολῆ τῶν ἐαυτῶν Κυ- βερνήσεων, νὰ φέρωσιν εἰς γῶσιν τῆς Β. Κυβερνήσεως τὰ ἐπόμενα:

«Ἐπιθυμοῦντες μὲν ν' ἀποφύγωσι πᾶ- σαν παρεξήγησιν διὰ τῆς παροχῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ρητῶν διαβεβαιώσεων διὰ τὴν οὐδετερότητα αὐτῆς, τὴν ἐσωτερι- κὴν αὐτῆς πολιτικὴν καὶ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἀλλ' ἔχοντες ἀπόφασιν νὰ θέσωσι τέρμα εἰς τὴν παρούσαν ἀμ- φιβολίαν κατάστασιν διὰ τῆς ἐξασφαλί- σεως τοῦ στρατοῦ τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ πάσης ἀνησυχίας διὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀσφά- λειαν, τοῦτ' ὅπερ εἶνε ὁ αἰμεσος καὶ οὐ- σιῶδης ἀντικειμενικὸς αὐτῶν σκοπός, οἱ Σύμμαχοι ποιοῦνται τὰς ἐξῆς δηλώσεις:

«Διὰ τοὺς Συμμάχους εἶνε ἐν τῇ πα- ρούσῃ καταστάσει ἐπιβλητικὴ ἀνάγκη νὰ

Ἐξασφάλισαι τὸν στρατὸν τῆς Ἀγατο-
λῆς ἀπὸ πάσης ἐνδεχομένης ἀπειλῆς τῶν
πλευρῶν αὐτοῦ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδά-
φους. Ὑπὸ τὴν ἐποχὴν ταύτην οὐδεμίαν
δύνανται νὰ ἔχωσιν ἔξασφάλισιν ἢ εἰάν
ἴπαν τὸ ἕλικόν καὶ τὰ Ἑλληνικά στρα-
τεύματα τὰ ὑπὸ τῶν διακοινώσεων τῆς
14ης καὶ 31ης προβλεπόμενα μεταφερο-
θῶσιν εἰς Πελοπόννησον ἐντὸς ταχυτά-
της προθεσμίας καὶ ἀνευ τῆς ἐλαχίστης
ἀμφιβολίας. Πρὸς ἔξασφάλισιν τῆς
πραγματικῆς καὶ ταχείας ἐκτέλεσεως εἴ-
νε ἀπαραίτητον ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἔχῃσι
πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐλέγχου ἀνευ τοῦ ἐ-
λαχίστου προσκόμματος κατὰ τε τὴν ἀ-
ναχώρησιν καὶ τὴν ἀφίξιν τῶν μετα-
σταθμειούντων τμημάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ
ὅπως συμμετέχωσι τούτων αὐτοὶ οὗτοι
διὰ τῶν κατὰ θάλασσαν μέσων αὐτῶν,
ἵνα ἐντὸς προθεσμίας 15 ἡμερῶν τὰ
πάντα ἐκτελεσθοῦν ἐν πάσῃ νομιμότητι
καὶ ἀνευ ἀμφισβητήσεων. Ἐάν ἐντὸς
προθεσμίας 48 ὥρων μετὰ τὴν ἐπίδοσιν
τῆς παρούσης διακοινώσεως δὲν ἀναλη-
φθῆ ὠρισμένη καὶ κατηγορηματικὴ ὑπο-
χρέωσις ὡς πρὸς ταῦτα, ὡς καὶ διὰ τὴν
ἀποδοχὴν τῶν ἐν τῇ διακοινώσει τῆς 31
Δεκεμβρίου περιεχομένων αἰτημάτων ἢ
εἰάν μετὰ τὴν ἐνδεχομένην ἀποδοχὴν πα-
ρευβληθῆ οἰονδήποτε ἐκούσιον πρόσκομι-
μα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρέωσεως
ταύτης ἐντὸς τῆς τασσομένης προθεσμί-
ας τῶν 15 ἡμερῶν, αἱ Σύμμαχοι Δυνά-
μεις θὰ ἀναλάβουν πᾶσαν ἐλευθερίαν ἵνα
ἔξασφαλίσουν διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν μέ-
σων κατὰ τε ξηρῶν καὶ κατὰ θάλασσαν
τὴν ἀσφάλειαν τοῦ στρατοῦ αὐτῶν.

»Ἀφ' ἑτέρου αἱ Σύμμαχοι Δυνάμεις
παρέχουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν διαβε-

βαιωσιν περὶ τῆς ἑαυτῶν ὑλήσεως κα-
σεβασθῶν καθ' ὁλοκληρίαν τὰς ἀποφά-
σεις αὐτῆς ὅπως μείνῃ ὀριστικῶς ἐκτὸς
τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. Ἀναλαμβάνου-
ν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ ἐπιτρέψουν
ὅπως οἱ ὀπαδοὶ τῆς Προσωρινῆς Κυβερ-
νήσεως ἐπωφεληθῶν ἢ κατὰ θάλασσαν
τῆς εἰς Πελοπόννησον ἀποχωρήσεως
τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, ἵνα κα-
ταλάβουν οἰονδήποτε τμήμα τοῦ Ἑλληνι-
κοῦ ἐδάφους στερουμένου οὕτω παντὸς
μέσου ἀντιστάσεως. Αἱ Σύμμαχοι Δυνά-
μεις ἀναλαμβάνουν ἐπίσης τὴν ὑποχρέ-
ωσιν νὰ μὴ ἐπιτρέψουν τὴν ἐγκατάστα-
σιν ἀρχῶν τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσε-
ως εἰς οὐδὲν ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν κατοχὴν
τῆς Β. Κυβερνήσεως εὐρισκομένων νῦν
ἰδαφῶν, ὅπερ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εὐρε-
θῶν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καταλάβουν
αὐτὰ προσωρινῶς διὰ λόγους στρατιω-
τικῆς φύσεως.

»Τέλος αἱ Σύμμαχοι Δυνάμεις θὰ ἦ-
σαν ἔτοιμοι νὰ πύξουν τὸν ἀποκλεισμὸν
διατηροῦσαι ἐν τούτοις ποσοτικὴν ἀνα-
λογίαν τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν, εὐθὺς
ὡς οἱ εἰδικοί αὐτῶν ἀντιπρόσωποι κρί-
νωσιν ὅτι ἡ μεταφορὰ τῶν στρατευμά-
των καὶ τοῦ ἕλικου ἐπραγματοποιήθη ἐν
μέρει μετὰ ἱκανοποιητικῶν ἐγγυήσεων
περὶ τῆς πλήρους ἐκτέλεσεως.

Γκυγεμέν, Μποσδάρι, Δεμίδωφ, Ἐρσιν»

Τὴν ἑσπέραν τῆς 28 (π. ἡ.) ὁ κ. Ι.
Καρατζᾶς, ἰδιαιτερός τοῦ ὑπουργοῦ τῶν
Ἐξωτερικῶν, παρέδιδεν εἰς τὸν κόμητα
Μποσδάρι 4 ἀντίγραφα ταύτοσήμου ἀ-
παντήσεως εἰς τὸ τηλεσίγραφο. Ἡ Ἰ-
λᾶς εἶχεν ὑποκύψει ὀριστικῶς.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ κείμενον τῆς ἀπαντή-
σεως.

201

Πρωτ'α 14 Μαρτίου 1928

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΚΡΙΣΙΝ.,

ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΖΟΝΝΑΡ—ΖΑΪΜΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΤΕΛΕΣΙΓΡΑΦΟΥ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΝ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.—ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ.—ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΥ.—Ο ΖΑΪΜΗΣ ΠΑΡΑ ΤΩ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ.—ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΚΗΝ ΠΡΕΣΒΕΙΑΝ.—Ο ΜΠΟΣΔΑΡΙ ΗΛΠΙΖΕΝ ΟΤΙ Θ' ΑΝΤΙΣΤΑΘΩΜΕΝ.—ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΕΜΜΑΤΟΣ.—Ο ΔΑΒΙΔ ΠΑΡΑ ΤΩ ΖΑΪΜΗ.—Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΘΥΣΙΑΖΕΙ ΕΑΥΤΟΝ.—Ο ΖΟΝΝΑΡ ΔΕΝ ΘΕΛΕΙ ΟΥΤΕ ΤΟΝ ΔΙΑΔΟΧΟΝ.

Ἀνελθὼν ἐκ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας περὶ τὴν ἐνδεκάτην (τῆς 29 Μαρτίου) κατηρτίθη εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὅπου ἀνεκοινοῦσεν εἰς τὸν Βασιλέα τὰ τῆς συνομιλίας του μετὸν Ζοννάρι καὶ τὸν τελεσίγραφον. Ἀπεφασίσθη νὰ συγκληθῇ συμβούλιον τοῦ Στεμματος.

Κατελθὼν μετὰ τοῦ κ. Στροῦτῆ ἐκ τῶν Ἀνακτόρων τοῦ Κωνσταντινίου ὁ προθυπογράφος μετέβη εἰς τὴν Ἰταλικὴν πρεσβείαν. «Ἦτο γλαυρὸς σὰν λευκώματος, γράφει ὁ Μπוסδάρι, καὶ ἐφαίνετο συντετριμμένος ἀπὸ τὸ πλῆγμα. Ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης μίαν νόταν τοῦ Ζοννάρι, διὰ τῆς ὁποίας ὁ τελευταῖος, ἐν ὀνόματι τῶν Προστατίων Δυνάμεων, ἐζήτησε τὴν ἀμέσων παραίτησιν τοῦ Κωνσταντινίου. Ὁ Βασιλεὺς θὰ ὑπεδέξινε τὸν μέλλοντα νὰ τὸν διαδεχθῇ. Ἡ ἀπάντησις ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐπαύριον. Συνοδεύετο καὶ ἀπὸ ἓνα «μεμοριάνδιον», εἰς τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ὅτι ὁ Διαδόχος δὲν παρεῖχε τ' ἀναγκαῖα ἐγγύηνα καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑποδειχθῇ ὡς ἡγεμὸν ἄλλο μέλος τῆς Β. Οἰκογενείας. Ὁ Κωνσταντῖνος θὰ ἐλάμβανεν ἐπιχορήγησιν πεντακοσίων χιλιάδων

φράγκων. Ὁ Ὑπάτος Ἀρμοστής δὲν θὰ ἠνείχετο παρακάτω, τὰς ὁποίας θὰ κατέστειλε βιαίως.

»Δὲν εὗρηκα τί νὰ πῶ εἰς τὸν Ζαΐμη, ἀλλ' ὁ μολογῶ ὅτι εἶχα καὶ ποιοιαν ἐνδόμυχον ἐλπίδα ὅτι οἱ Ἕλληνες θ' ἀντίστανον.» Πῶς δὲμος ν' ἀνισταθοῦν;

Ἀκολούθως ὁ κ. Ζαΐμης μετέβη εἰς τὴν Ἀγγλικὴν καὶ τὰς ἄλλας πρεσβείας.

Ἐν τῷ μεταξὺ ποῖν ἦδη ὁ κ. Ζαΐμης ἐπανεβῆ ἐκ Πειραιῶς εἰς ἐπιτοκοφορηθεὶς εἰς παράρτημα τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινώθηεν τοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου:

«Κατ' ἀνακοίνωσιν τῆς Κυβερνήσεως, πᾶσαι αἱ διαδόσεις περὶ γενομένης ἤδη πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀνακοινώσεως βαρέων ἀτημάτων τῶν Δυνάμεων, εἶνε ἀνακοιβεῖς.

»Οὐδὲ διεγνώσεν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐκ τῆς χθεσινῆς ὁμιλίας του μετὸν Ἀντιπρόσωπον τῶν Τριῶν Δυνάμεων κ. Ζοννάρι κινδύνους διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Χώρας, τὴν Δυναστείαν ἢ τὸ Πολίτευμα.

»Τούναντιον ὁ κ. Ζοννάρι ἐξέφρασε τὴν θέλησιν τῶν Δυνάμεων ὅπως ἡ Ἑλλάς εἶνε μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ καὶ ἀπολύτως ἀνεξάρτητος.

»Ἐπομένως ὁ Λαὸς δύναται καὶ ὀφείλει νὰ παραμείνῃ ἀτάραχος, πεποιθὼς εἰς τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ βέβαιος ὅτι διὰ τῆς ἡσυχίας του θέλει συντελέσει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου αὐτῶν.»

Περὶ τὴν μεσημβρίαν συνήρχοντο εἰς τὰ Ἀνάκτορα οἱ πῶς προθυπογράφοι Σκουλούδης, Γούναρης, Λαγοῦνης, Ράλλης, Λάμπρος, Καλογερόπουλος, Δημητρακόπουλος. Εἰς τὸ συμβούλιον ἐκλήθησαν ὁ διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν Καρατζᾶς καὶ ὁ Ἐπιτελάρχης Ξενοφῶν Στρατηγός.

Διαρκούντος ἔτι τοῦ Συμβουλίου τοῦ Στεμματος, τὸ Γαλλικὸν Πρακτορεῖον Ραδιῶν διένευε τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινώθην:

«Κατὰ πληροφορίας παρεχομένης ἐκ τῆς μάλλον ὑψηλῆς πηγῆς, νομίζομεν ὅτι δυνάμεθα νὰ δηλώσωμεν ὅτι ἐάν ἡ πα-

Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος

ροῦσα κοίσις ἦν διέορχεται ἡ Ἑλλάς λιθῇ εἰρηνικῶς, αἱ Προστάτιδες Δυνάμεις θὰ φροντίσωσιν διὰ τὴν διατροφήν τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ.

»Θὰ ἄρουν τὸν ἀποκλεισμόν.

»Θὰ διαφυλάξουν τὴν ἐλευθερίαν καὶ περιουσίαν ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἀνευ διακρίσεως.

»Θὰ ἀντιταχθοῦν εἰς πᾶσαν ἐνάσκησιν ἀντιποίνων.

»Θὰ μεριμνήσωσιν περὶ τῶν ὄσων γενικῆς ἀμνηστίας.

»Αἱ Δυνάμεις δὲν προτίθενται νὰ ἐξαγάγουν τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς οὐδετερότητος.

»Αἱ Δυνάμεις δὲν ἔχουν σκοπὸν παρὰ νὰ ἐργασθοῦν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος.

»Δὲν θέλουν εἰσὶν τὸ καλὸν τῆς Χώ-

Κόστας Μπוסδάρι

σώτης Εθαγγέλης Ζάππας και ο συγγραφέας Α. Βελφός του Κωνσταντίνου. εφελδοξήσαν να ενθρονίσουν τα άρχατα Όλυμπα.

Ο κήπος δέν ήταν τότε τόσο ευρύς ούτε τόσο όμορφοι, όσο τον επόμενος και τον εκκαλώπιζε κατόπιν η φιλοκαλία του Στεφ. Δραγούμη, ούσα η πλατεία τόσο ελαστική, όσο την επομένη βίωσαν τα σαράντα χρόνια του μαρτυρικού αληθινού βίου της, κατά τα όποια, εκτός μερικτών εκτάκτων ερρασιμίων ψιμυθιώσεων, που έκαστη άφρινεν αναξάλεπτα ίχνη και χαλάσματα, άμφιβάλλω άν είσε ποτέ μίαν ανθρώπινη επισκευήν. Ούτε εδεδηλοϋτο τότε το άπκαόμιλλον σύνολον από την άκαλαίθητον και άμαρτωλής προσλευσίως παγώσαν, που άσχημίζε την άνατολικήν πλευράν. Μυροστολόιστοι στύλοι ύψωναν παντού και συνεκράτουσαν καθ' όλην της πλατείας την έκτασιν μυριάδας κυανολεύκων σημείων και λαδάρων, των όποιων οι κυματισμοί, νομίζεις, έλεγαν τό καλώς ήρισες εις μυριάδας θεατών, όχι μόνον έγχωρίων, αλλά και από όλα τα σημετά του Έλληνομοϋ συγκεντρωθέντων εις την περιπόθητον τότε πρωτεύουσάν και μέσα εις το άπειράριθμον έκείνο πλήθος, τό όποιον έστίαζεν ο χαλκός ούρανός και τό έθνηκα χρώματά, που προσείλκυε την προσοχήν κείν, που δέν θα τό ίδω ποτέ πλέον, ούτε οι νεώτεροι θα τό ίδω ποτέ. Αί παπυροϋντες τής φρεσίων, που κείσε ένν έσκέπαζε μάτια θαυρομένα από τας άνεκλαλήτους συγκινήσεις άλυτρώτων, ελθόντων να λάθουν τό άγιον φως της έλευθέρας πατρίδος.

Μετά τριεμιάδη πλοϋν, έν μέσω του άνθρώπινου έκείνου ήκεανός, κατώρθωσα χάρις εις τό φουγάρον του ύψηλού μου καπέλλου, τό όποιον έρχοσίμευς και ως τεκμηρίον έπισήμου προσκεκλημένου, να προσορμισθώ εις τό προστόλιον.

Έκεί δίωός σίφρος άστυφυλάκιων δέν εξετίμησε θεόντως τό ως άνω σημά μου, διότι άνέμεναν πολλά τό αθά. Έβησα κατά θείαν έμπνευσιν να φωνάζω : «Είμαι ο θεουθενής της «Εθνομάρτυς!» ο να με άνοιχθή ή εισοδος από κάποιον άφελή κλητήρα, νομίσαντα έκ του έπιτηθεμένου στόίφου μου, ότι είμαι τουλάχιστον ο θεουθενής του Κράτους κατά μίαν εδδομάδα. Μερικοί παριστάμενοι συνάδελφοι ζηλεύσαντες την επιτυχίαν μου και ύψουδτες και αλτσει τά εισιτήριά των, έφώναζαν τότε : «Είμαι ο θεουθενής του Χρόνου!» «Είμαι ο θεουθενής του Αίώνος!» Αλλά δέν ήδραν χάριν αυτοί, τισως διότι εξεπροσώπων πολυ μεγάλα χρονικά δικαιήματα...

MM

Όλίγα βήματα επροχώρησα μόνον και έστάθην κατάπληκτος πρό συγκινητικωτάτης σκηνης. Δεξιά πρό του κυκλικού προστόου ένως πολυός γάρου έκρατοϋσε με σεβασμόν και κατεψίλει με δάκρυα εις τά μάτια άργυράν άρχαίμορον και κλπην. Ήτο ο Κωνσταντίνος Ζάππας και ή κάλλιη περιείχεν αληθώς ίσρον λείψανον. Αφού την ησπάσθη και πάλιν την καταθεσον έντός κρύπτης, άνοιγμένης επί του τοίχου, άέσως δέ εκκαλύφθη ή κούπη διά μίαν πλακόδ έπό καστανόχρου μάρμαρον με χρυσοϋς ήλους και με την έπιγραφήν :

ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ Η ΚΕΦΑΛΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΗ ΖΑΠΠΑ

του άεμνήστου και μεγαλόφρονος αδελφού του. Προηγουμένως είχε τελεσθή ο άγιασμός και ήγάσθη ραντισθεία ή Ιερά θήκη έν μέσω βασιλεύτης και γενικής συγκινήσεως.

MM

Προχωρήσας προς την μεγάλην κυκλικήν αίθουσαν, εϋρέθην πρό μαγευτικού θαύματος. Άντι στέγη ένν τεράστιον κυανόλευκον άλεξήλιον. Κατωτέρω τα ύπό Καραυζίδων διαχωρίζομενα θεωρεία του μεγάλου κυκλοτεροϋς εϋώστου άπτελέου ένν άτελείωτον στέφανον από γυναικεία πτεροφόρα και άνθοφόρα και πέλλα, κάτω από τό όποια πολλοί κεφαλαί κρυφών και θεοποιών ωμοιάζων άληθώς με άνηθ πραγματικά. Ήπληρχαν έννοαίται και τσουκνίδες...

Δεξιά και άριστερά λάδαρα και θυροί σημαιοστολόιστοι επί των μυροκοσμήτων στύλων με χρυσοϋς έπιγραφάς «Ζάππας», «Δ' Όλυμπιάς», και κάτω ή πλατεία διακόσμησης επίσης με σπάνια φυτά, και πλημμυρισμένη από τον έπίσημον κόσμον. Άντικρυ ο βασιλικός θρόνος και εις τό αντίθετον μέρος έννας άλλος θρόνος, ο του άγνωσθέντος Κωνσταντίνου Ζάππα. Ο βασιλεύς Γεώργιος έν τψ μέσω της οικουγενείας του και των διαφόρων ξένων παγκήτων και δουκων ήκτινοδόλοι από χαράν' αλλά και του Ζάππα ή συγκινήσεις ήτο καταφανεστάτη, ιδίως όταν καθ ύπόθεσιν του Δραγούμη επροχώρησε, σχεδόν κλονιζόμενος, διά να καταλάβη και αυτός τον θρόνον του τής έθνικής γενναιοφροσύνης».

MM

Ήτο εις έντασιν τότε ή παρασημομανία, λόγω της βροχής, ή όποια επ' ευκαιρία του Ήου βιλαιου έπρεσαν άφθονος επί κομμοδοχίας δικαίων και άδίκων. Κατά τό πρό της ενάρξεως των λόγων διάστημα τά βλέμματα εστρέφοντο έξεταστικά προς τά έξ υπερηφανείας όγκοϋμενα στήθη των άρτυφανών ήπυτών, άντηλλάσσοντο δέ δηλητηριώδη βέλη βλεμμάτων και φαρμακωότερα σχόλια. Αλλά ή Αθήναί μου, αι εδρσκουσαι πάντοτε κείν Ισοπεδώνον και γελοιοποιούν... Πλείστοι έφερον με χάριν πολλήν εις την θέσιν του παρασήμου ένν μεταλλιον με κυανόλευκον έπίσης κορδέλλαν, διανεμηθέν εις την εισοδον και διαφημιζον με την έπιγραφήν του τό πιλοτωλείον Καταίμαλην.

MM

Ο Πρόεδρος των Όλυμπίων Στέφανος Δραγούμης, ώρότατος άκούη από σοβαράν άσθένειαν έκ της όποιας μόλις είχεν άνταρρώσει, εξεφώνησε όχι κανένα συνήθη πανηγυρικόν λόγον, αλλά ένν ποιητικώτατον διων προς την άναστάν και προσδεύσαν Έλλάδα, χαράσσαν συνάμα και την φέρουσαν προς την πραγματώσιν των εθνικών ιδεωδών λεωφόρον της επγασίας.

Ο Βασιλεύς Γεώργιος άντιφωνεί ευχαριστών έξ όνόματος του Έθνους, όλους όσοι συντελούν εις τά έργα έκ των όποιων εξαρτάται ή ισχύς και τό μεγαλείον της πατρίδος, πρό πάντων δέ τούδ μεγαθύμου Ζάππα που έδωσαν τά μάλλον αξιομιμήτα των παραδειγμάτων.

Και τέλος αναβαίνει εις τό βήμα, διά πρώτην βεβαίως φοράν εις την ζωήν του, ο πολυός άγωνοθέτης, ο άφήςος τό έν Βρεζονίφ έρημητήριόν του και ελθών να παραδώση αυτοπροσώπως εις την πατρίδα τό τίμιον δώρον του.

Η συγκίνησής του δέν είνε εύκολον να περιγραφή, ήτο δίωός τόση, ώστε την ησθάνθημεν και την ουμεριούθημεν όλοι ως Ιδικήν μας. Έτρεμαν όλίγον, και σχεδόν ετρέμαζαν και ή μετς. Έδάκρυσε και εδάκρυζαμεν. Καθόσον ένθυμοϋμαι ήλλόγει την ήμέραν αυτήν, κατά την όποιαν είδσε πραγματοποιούμενον τον εύλαβή πόθον του άγαπημένου αδελφού του Ευαγγέλη και τον ιδιόν του πόθον.

Η φωνή του ήτο γλυκαία, ήρομος. Ένομιζαμε, ότι δέν έμετροφρόνει άπλωρ, άλλ' έντρέπατο διά την ύψηλήν θέσιν που εύρίσκετο· ότι ακούομεν όχι ένν μέγαν εθνικόν εδργέτην, αλλά φίλον παλαιόν που είχαμεν χρόνια να ίδωμεν.

MM

Και έπειτα προπορευόμενος του Βασιλέως ήρχισε ή έπίσκεψις της εκθέσεως της Δ' Όλυμπιάδος.

ΙΩΑΝ. Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΑΠΟ ΟΣΑ ΕΝΘΥΜΟΥΜΑΙ

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΖΑΠΠΕΙΟΥ

Η Γαλλική έκθεσις, που άρχίζει μεθαύριον εις τό Ζάππειον, που επαναφέρει εις την μνήμην μερικώς εικόνας, τας όποιας οι μόν νεώτεροι δέν είδαν οι δέ παλαιοί θα έληλυθόνησαν ίσως. Τα εγκαινία του μεγάρου, που όπω, τά στο. χρωμένα παλάτια των θούλων δέν κατώρθωσε ποτε να εύρη τον αληθή προορισμόν του.

Οι περισσότεροι θα τό γνωρίζουν μόνον ως στρατώνικα, ή αποθήκην πολεμικών ειδών, ως πρόχειρον άλλ' άτελείωτον εγκυτάστασιν προσφυγων. Και μερικοί θα συνδέουν προς αυτό κείποιαν τρυφεράν άνάμνησιν :

Στό Ζάππειο οδ πρωτόειδα. .

Και δίωός είχε και τό Ζάππειον μίαν ήμέραν αληθινής δοξης, που σαράντα έτών, κατά τό φθινόπωρον του 1888. Συνετέλεσε πολυ ή σύμπτωσης της είκοσιπενταετηρείδος του βασιλέως Γεωργίου, ή όποια και έθωσαν εξαίρετην λάμψιν εις την επί τουτψ μάλιστα τελεσθείσαν έκθεσιν της Δ' Όλυμπιάδος. Είχαμεν και έπισήμους ήένους έκ των όποιων ένθυμοϋμαι μόνον τον παρ' όλιγον βασιλέα μας Άλφρεδον, ή: δοϋκα του Έδιμβούργου, ήγουμενον ήγχοϋδ' Αγγλικού στόλου και τον στρατηγόν Νερμαν - πιθανώτατα απόγονον του Μαυροϋ και πρώτον από των Μηδικών πολέμων, άντιπρόσωπον του βασιλέως των Περσών, μετα αιώνας είκοσι και τέσσαρα! Σημειώτεον ότι δέν ήλθε να ζητήση γην και ύδαρ, διότι θα έγνωρίζε βέβαια και αυτός ότι δέν είχεν αναλάβει άκούη να μας έφοδάση με τό είδος αυτο ή Ούλεν. Άν εζήτει «άτζέμ παλάφι» θα εδρισκε βέβαια, διότι τό είδος τουτο είνε το μόνον ίχνοϋ, που φανερώνει κάποιαν Περσικήν επίδρασιν.

MM

Αλλά ως ελθωμεν εις τά εγκαινία του Ζαππειου, του λευκού παλατιου εις τό όποιον ειναι παλαιός στρατιώτης του Καραϊσκάκη, ο Ηπαι

19 Μαε 1928

ΤΟΚΟΜΕΡΙΔΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΙΣ ΧΡΥΣΟΝ

Φέρεται εις γνώσιν των όμολογιούχων των κάτωθι Έθνικών δανείων, ότι ή έξια των τοκομεριδίων αυτών, λήξεως 1ης 'Απριλίου 1928, καθωρίσθη ως άκολουθώς:

α) Έθνικου Δανείου Φρ. 125.000.000 (1889) 4 ο)ο (Παγίου). Τοκομερίδιον υπ' αριθ. 78 πρὸς Φράγκα 8.

β) Έθνικου Δανείου Φρ. 9.739.000 (1893) 5 ο)ο (Κεφαλαιώσεως). Τοκομερίδιον υπ' αριθ. 118 πρὸς Φράγκα 8.

γ) Έθνικου Δανείου Φρ. 170.000.000 (1898) 2 1)2 ο)ο (Ήγγυημένου). Τοκομερίδιον λήξεως 1ης 'Απριλίου 1928 πρὸς Φράγκα 31. 25.

Τὸ εκ Φρ. 8 καθωρίσθην παρὰ τῆς Διεθνοῦς Οικονομικῆς Επιτροπῆς ἀντίτιμον των ἄνω τοκομεριδίων των Έθνικῶν Δανείων 1889 καὶ 1893 συμπεριλαμβανει καὶ τὴν διανομὴν ποσοῦ εκ πλεονασμάτων χρήσεως 1927 μὴ θεωρουμένου ἐπιδίκου παρὰ τῆς Έλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ ὑφισταμένη διαφορὰ μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Διεθνοῦς Οικονομικῆς Επιτροπῆς ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διανομῆς των ἐτησίων πλεονασμάτων δὲν ἐπελύθη ἔτι. Μετὰ τὴν διευθέτησιν τῆς θέλει προστεθῆ̄ εις τὸ πρῶτον λῆγον τοκομεριδιον ἡ τυχὸν ὑπάρξουσα συμπληρωματικὴ βελτίωσις.

Ἡ πληρωμὴ των ἄνω τοκομεριδίων εἰς συνάλλαγμα ἐπὶ Λονδίνου (τῆς Λίρας 'Αγγλίας ὑπολογιζομένης πρὸς 25 Φράγκα) ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1ης 'Απριλίου 1928.

Ἀπὸ τῆς αὐτῆς χρονολογίας παύει ἡ ἐξόφλησις των τοκομεριδίων των αὐτῶν δανείων, λήξεως 1ης 'Απριλίου 1928 παραγραφομένων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Μαρτίου 1928
(Ἐκ τοῦ Γραφείου)

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

Δραχ. 106.830.089.50

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Πειραιεῖ, Ἀργεῖ, Πύργῳ, Πάτραις, Κερκίρα, Κεφαλληνία, Ναυπλίου, Αἴγιῳ, Καλάμαις, Σύμφ, Χίῳ, Ἡρακλείῳ, Βόλῳ, Θεσσαλονίκῃ, Λαρίσσει, Τρικκάλοις, Μυτιλήνῃ, Χανίοις, Ζακύνθῳ, Πλωμαρίῳ, Τριπόλει, Ρεθύμνῃ, Καρδίττῃ καὶ Καβάλλῃ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως των ὁδῶν Πατησίων καὶ Θήρας, παρὰ τὴν πλατείαν Ἀγάμων.

Συμμέτοχος τῆς

ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῶ COMMERCIAL BANK OF THE NEAR EAST LTD

4 London Wall Buildings ec 2

μεθ' ὅπτων ἐν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ & ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἐξωτερικοῦ.

ΕΚΤΕΛΕΙ ΠΑΣΑΝ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ

Καταθέσεις ἐν δρω καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ ἀποδοτέαι εἰς ὃ νόμισμα ἐγένοντο ὑπὸ δρους συμφέροντας.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

Μέχρι Δραχμῶν 75.000 πρὸς 5 ο)ο ἀπηλλαγμένον φόρου

ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪ'Α ΚΕΔΙΒΙΕ

Τὸ ἀτμόπλοιον

«R O D A»

ἀποπλεύσει εκ Πειραιῶς τὴν Δευτέραν 1 Μαρτίου 6 μ.μ., διὰ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Κωνσταντιζαν.

Τὸ ἀτμόπλοιον

«R A S H I D»

ἀποπλεύσει εκ Πειραιῶς τὴν Τρίτην 2 Μαρτίου ὥραν 3 μ.μ., κατ' εὐθεΐαν δι' Ἀλεξάνδρειαν

Πρακτορεῖον Ἀθηνῶν: Ἀδελφοὶ Μαρτίνου ὁδὸς Κοραῆ ἀριθ. 1. Ἀριθ. τηλεφώνου 2—56 Νέων.

Πρακτορεῖον Πειραιῶς: Ἀδελφοὶ Μαρτίνου, Λεωφόρος Μιαούλη 28 ἀριθ. τηλ. 84.

A LOUER à Psychico jolie Villa très confortable ou appartement de lux complètement meublé. L' adresser Villa Hadjiandréou Psychico. 558

ANGLAIS de Londres récemment arrivée en Athènes donner leçons et conversation. Ecrire I. V. Hestia. 775

οδοσ Πειραιῶς, ὥρα 11—12 π.μ. καὶ 4—6 μ.μ. καθ' ἐκάστην.

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων
Σ. Παύσις

ΚΩΚ

Σοβαρὰ παρακαταθήκη Κώκ τῆς Ἑταιρίας Φωταερίου

ΤΙΜΗ ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Ἄμεσος παράδοσις κατ' οἶκον

I. ΚΑΡΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΑΤΑΒΡΙΑΝΘΟΥ 31 (Ὁμόνοια)

Τηλ Νέων 13—96

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΟΙΚΟΔΟΜΟΥΝΤΑΣ

Κατόπιεν τῆς ἐνανόδου τοῦ υἱοῦ μου, διπλωματοῦχου μηχανικοῦ τοῦ Πολυτεχνείου τοῦ Λονδίνου, εἰς προσφέρομεν δωρεαν σχέδια κεντρικῶν θερμάνσεων. Πανεπιστημίου Σ. Χ. Κουράκου, τηλέφ. 824. Οἶκος ἰδρυθεὶς 1897

ΗΝΩΝ

ΕΙΑ

M. 112.000.000

δια εἰς τὰς καλλιτέρας τιμάς.
εὐνοϊκωτέρους δρους.
ἐτησίως καὶ ἄνω

Βασιλεὺς Γεωργίος Ι.

τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου παραβιάσαντος προφανῶς ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας τὸ Σύνταγμα, τοῦ ὁποίου ἡ Γαλλία, ἡ Μεγάλη Βρετανία καὶ ἡ Ρωσσία εἶνε ἐγγυήτρια, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω εἰς τὴν ἑπισημὴν Ἐξοχότητα ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἀπέπεσε τὴν ἐπισημὴν τῶν Προστατῶν Δυνάμεων καὶ ὅτι αὐταὶ θεωροῦν ἐαυτὰς ὡς ἐλευθερὰς ἀπέναντι αὐτοῦ τῶν ὑποχρεώσεων αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουσι ἀπὸ τὰ ἐαυτῶν δικαιώματα προστασίας.

Ἐγὼ ἐπομένως ὡς ἀποστολήν, πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς συνταγματικῆς ἀληθείας, ν' ἀπατήσω τὴν παραίτησιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, ὅστις θὰ ὑποδείξῃ ὁ ἴδιος, ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν Προστατῶν Δυνάμεων τὸν μεταξὺ τῶν κληρονόμων διάδοχόν του.

Ἐδίδωμαι ὑποχρεωμένος νὰ ζητήσω παρ' ὑμῶν ἀπάντησιν ἐντὸς προθεσμίας 24 ὡρῶν.

Ἐπαροστηθῆτε νὰ δεχθῆτε, κύριε Πρόεδρε τὰς διαβεβαιώσεις τῆς ὑψηλῆς ὑπολήψεώς μου.

Ζο ν ν ἄ ρ . . »

Ἴδου καὶ τὸ συνημμένον εἰς τὸ τηλεσίγγραφον «ἐπὶσημῶς» :

«Ὁ Ὑπατος Ἀρμοστής τῶν Προστατῶν Δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος ἔχει τὴν τιμὴν νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὴν Α. Ε. τὸν κύριον Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὅτι, τοῦ Διαδόχου μὴ παρουσάζοντος τὰς ἐγγυήσεις ἅς ἡ Γαλλία, ἡ Μεγάλη Βρετανία καὶ ἡ Ρωσσία εὐρίσκονται ἤδη ὑποχρεωμένοι ν' ἀπατήσουν ἐκ μέρους τοῦ Συνταγματικοῦ ἡγεμόνος τῶν Ἑλλήνων, θὰ ἠδύνατο νὰ δώσουν τὴν συγκατάθεσιν τῶν μόνων εἰς τὴν ὑπόδειξιν ἐτέρου ἐκ τῶν κληρονόμων του.

»Ὁ Ὑπατος Ἀρμοστής εἶνε εἰς ἐπιμέτρον ἐντεταλμένος νὰ δηλώσῃ ἐν ὀνόματι τῶν Προστατῶν Δυνάμεων, ὅτι ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντίνος, μετὰ τὴν παραίτησίν του καὶ ὅταν θὰ ἔχῃ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἑλλάδα, θὰ λάβῃ κατοχὴν προσωπικὴν ἰσοβίου εἰσοδήματος ἁ-

Ὁ Ζεννάρ

ξίας ἰσῆς πρὸς ἡμῶν ἑκατομμύριον φράγκα.

»Ὁ Ὑπατος Ἀρμοστής προσθέτει, ὅτι οὐδεμία ἀντεγκλίσις θὰ ἀσκηθῇ καὶ ὅτι ἡ προκήρυξις γενικῆς ἀμνηστίας θὰ μελετηθῇ ἀμέσως, ἀλλὰ εἶνε ἠναγκασμένος νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὴν ἀπόφασιν τῶν Προστατῶν Δυνάμεων ὅπως μὴ ἀνεγθῶν οὔτε ἐν Ἀθήναις, οὔτε εἰς οὐδεμίαν πόλιν τοῦ Βασιλείου ἀναξίας δυναμίας νὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν

καὶ τὰ στενῶς συνδεδεμένα συμφέροντα τῶν ἐπιγόνων αὐτῶν καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνησμου.

»Ἐάν ἡ ἐλπίς ὅτι ἡ τάξις θὰ διατηρηθῇ αὐστηρῶς χάρις εἰς τὴν φρόνησιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ἑλλήνων ὀντων τῶν κοιμῶτων ἀπεδεικνύετο ματαία, ὁ Ὑπατος Ἀρμοστής εἶνε ἐντεταλμένος νὰ ἐπέμβῃ δραστηρίως διὰ τῶν Δυνάμεων τὰς ὁποίας διαθέτουσι αἱ Προστατίδες Δυνάμεις πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιτύχουν ἀμέσως τὴν ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως.»

Ἡ προθεσμία τοῦ τηλεσίγγραφου ἦτο εἰκοσιτετραώροσ. Ἐξέπνεε τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐπομένης τῆς ἐπιδόσεως.

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὸ Συμβούλιον τοῦ

Ὁ κ. Στρεϊτ

Στέμματος προσωρινῶς καὶ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὸν Ζεννάρ.

Ὁ Ὑπατος Ἀρμοστής ἀφίει τὸ «Μηρούξ», ὅπου συνητήθη μετὰ τὸν κ. Ζαΐμην, καὶ ἐπανέρχεται τὴν 11ην τῆς 29ης Μαΐου (π. ἡ.) εἰς Κερασίον. Κατόπιν συζητήσεων μετὰ τὸν Ρενιῶ καὶ τὸν ναύαρχον, ἀποφασίζεται ὅπως ἡ ἀπόβασις ἀνασταθῇ μέχρι οὗ ἡ Κυβέρνησις ἀπαντήσῃ εἰς τὸ τηλεσίγγραφον. Οὕτω ἀδεύονται ὑποδείξεις ἐκ Παρισίων γινόμενα τῇ παρασημειῶσιν τῶν ἐν Λονδίῳ περὶ ἀποβάσεως εἰς Ἐλευσίνα. Τὴν Ἐλευσίνα ἀπόβασιν ὁ Ρενιῶ παρέστησεν ὡς ἐκινδύνον, δεδομένου ὅτι ἂν τὰ στρατεύματα ἠθέλων νὰ ὀδεύσουν πρὸς τὰς Ἀθήνας θὰ διήρχοντο διὰ τῆς Ἰεργῆς Ὀδοῦ ἣτις δύναται νὰ ἀποκλεισθῇ πρὸς τὸ Δαφνὶ μετὰ ὀλίγα μιλιαλλιοβόλα...

Ὁ Ρομπέρτ Λαβιδ λαμβάνει ἐν τῷ μεταξὺν διαταγὴν τοῦ Ζεννάρ ν' ἀνέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας ὅπως βεβαιώσῃ τὸν κ. Ζαΐμην, σύμφωνα πρὸς τὴν γενομένην ὑπόσχεσιν, ὅτι τὰ στρατεύματα δὲν θὰ ἠρχίζαν ἀποβιβαζόμενα πρὶν ἐκπνεύσῃ τὸ τηλεσίγγραφον. Ἀλλὰ τὸ Συμβούλιον τοῦ Στέμματος παρετίνατο ἀκόμη. Παρατάθη μέχρι τῆς 2ας μεταμεσημβρινῆς. Καὶ ὁ Λαβιδ ἐδέησε νὰ περιμένῃ τὸν κ. Ζαΐμην εἰς τὸ πρωθυπουργικὸν γραφεῖον μέχρι ἐκείνης τῆς ὥρας.

Ἐπὶ τέλους ὁ κ. Ζαΐμης ἔφθανε κατὰ ποτὲ καὶ, γράφει ὁ Λαβιδ: «Il m' em-

brassait et me disait simplement très ému: Sa majesté acceptée. "Ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ἦσαν ὑπὲρ τῆς ἀντιστάσεως, μόνον ὁ κ. Ζαΐμης συνηγόρησεν ὑπὲρ τῆς λογικῆς λύσεως καὶ ἔλαβε τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου.»

Καὶ οὕτω μὲν διηγεῖται συνοπτικῶς τὰ πράγματα ὁ κ. Λαβιδ. Ἴδωμεν τώρα τί κατ' ἀκριβείαν διηγήθη εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Στέμματος καὶ πῶς ἐδέχθη ν' ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἑλλάδος ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντίνος.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Τὰ πρακτικὰ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Στέμματος.—Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ τηλεσίγγραφον.—Ὁ Βασιλεὺς ἀναχωρεῖ.

ΠΟΙΑΝ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΝ ΕΜΠΝΕΕΙ Η ΠΑΛΙΝΟΡΘΩΣΙΣ ΤΟΥ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Δεν είχομεν κημίαν διάθεσιν ν'άσχοληθώμεν με τὸν πρὸ ἐβδομιάδος ἐπνευθόντα ἀρχηγὸν τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Τούναντίον καὶ θὰ ἐσεδόμεθα τὴν διὰ χιλιεστὴν φορὰν ἐπικνηφθεῖσαν δῆλωσιν του «περὶ ἀμετκλήτου ἀποφάσεως αὐτοῦ, νὰ μὴ ἐπινέλλῃ εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνήν» — ἀδιάφορον, ὅτι εὐδαμῶς πιστευόμεν εἰς τὴν εἰλικρινείαν τῆς. Ἀλλά, δυστυχῶς, δὲν ὑπάρχει μόνον ὁ κ. Βενιζέλος. Ἡ καί, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει, δὲν φέρει αὐτὸς τὴν εὐθύνην, ὅτι εἶναι ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων. Φέρει μόνον τὴν εὐθύνην τῶν πολιτικῶν του πράξεων. Ἐὰν ὁ κ. Βενιζέλος ὑπῆρξεν, ἢ προκλείφεται διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἐκ νέου δρῶν ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, ὑπεύθυνοι διὰ τοῦτο εἶναι οἱ ὀπαδοὶ του. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἀκόμη ἄσπυνοδοὶ ὀπαδοὶ τῆς ιδέας, ὅτι ἐπιθάλλεται ὡς ἀναγκαστὴ ἢ ὠφέλιμος ἢ πικινόρθωσις τοῦ κ. Βενιζέλου, ἢ περὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ σημειουμένη κίνησις δὲν εἴμπορεῖ νὰ μᾶς ἀφήσῃ ἀπαιθεῖς θεατῆς.

Μᾶς συγκινεῖ βαθύτατα ἢ κητάστικος τῆς πατρίδος μας, κυβερνωμένης ἀπὸ τὰ πολιτικὰ νευρόσπαστα τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων τῆς τραπεζιτικῆς κεφαλαιοκρατίας. Οὐδεμίαν, οὐδὲ τὴν παρκαμικρὰν συμπάθειαν αἰσθανόμεθα πρὸς τοὺς χλωμοὺς Τσαρρίσκους τῶν ὑπουργικῶν χερτοφυλλκίων, οἱ ὅποιοι εἶνε σφραγισμένοι ἀπὸ τὴν Μοῦρταν νὰ πληρώσουν, ἐκτὸς τῶν ἰδικῶν των, καὶ τῶν οἰκονομικῶν κυριάρχων των τὰς ἀμαρτίας. Ἐξηγουμέν κηλῶς τὴν λαϊκὴν ἀπήχησιν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκει ἢ σφοδρὰ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως πολεμικῆ τῆς ἄρτι ἐπνευδοθείσης πρῶτῆς συναδέλφου.

Ἀλλά δὲν μᾶς ἐνθουσιάζει παντάπασιν ἢ ὑπ' αὐτῆς προτεινομένη λύσις διὰ τῆς παλινορθώσεως τοῦ κ. Βενιζέλου.

Νὰ πῆσῃ ἢ Κυβέρνησις. Ἄγιος λόγος! Νὰ πῆσῃ, διὰ νὰ ἐλαφρωθοῦν τὰ στήθη

τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὸν δραχμῶν τῶν παρκαμικισμῶν τοῦ νεφριτικοῦ οἰκονομολόγου τῶν κηφνεϊκῶν πατρικῶν, τοῦ κητκνηλωθέντος εἰς τὴν σπουδὴν τῆς πρέφης καὶ τοῦ σκημπελισμοῦ. Νὰ πῆσῃ, διὰ νὰ λυτρωθῇ ἢ Ἑλλάς ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῶν ἐξωτερικῶν θρισάμθων τοῦ νέου Μεττερνέχου, ὁ ὁποῖος πκνηυχίως ἐμελέτα τὴν διπλωματικὴν εἰς τοὺς μῶλους τῶν Πητρῶν.

Νὰ πῆσῃ ἀκόμη, διὰ νὰ ἐξυγινηθῇ ἢ πολιτικὴ ἀτμόσφαιρα ἀπὸ τὴν ἀσπυνοικν τοῦ θρωμερωτέρου κηνθάρου, τὸν ὁποῖον ἐξῆμεσεν ἢ γῆ καὶ ὁ ὁποῖος ἤδη ρυπκίνει τὸν ὑπουργικὸν θῶκον τῆς Συγκοινωνίας.

Καλά, νὰ πῆσῃ. Ἀλλὰ διὰ νὰ τὴν δεκδεχθῇ ποῖος; Ὁ κ. Βενιζέλος; Εἶναι ὁ κ. Βενιζέλος ἀνεύθυνος διὰ τὴν ἐλεεινότητα τῆς σημερινῆς κητκστάσεως; Ἄλλος τις, λοιπὸν, καὶ ὄχι ὁ κ. Βενιζέλος ἔχρισεν ὡς δικδύχους του καὶ ἐπευλόγησε τοὺς ἡμειπράφρονες πτωχλαζόνες τῆς αὐτοτελοῦς Τρίτης Ἑλλάδος; Μῆπως συνειργάσθη ποτὲ με ἄλλους ὁ κ. Βενιζέλος, ἀφ' ἧς ἀνεκῆρυξε καὶ αὐτὸς τὴν αὐτοθελειάν του ἀπὸ τὰς ἀνορθωτικὰς ιδέας τοῦ Γουδὲ καὶ ἀπὸ τῶς μακκαρίτικας Δημητρηκόπουλον καὶ Δραγοῦμην καὶ Στράτον καὶ Κορομηλάν, παρὰ με τοὺς αἰωνίους κ.κ. Μεχλακίόπουλον καὶ Καφκντήρην καὶ τὸν κἄθε σκώληκην καὶ Μετκῆᾶν; Καὶ ποῖος ἐγκητέστησεν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ὡς ἀνθρώπους του καὶ ὡς ἐνεργούμενά του τοὺς κ. κ. Διομήδην καὶ Τσουδερόν; Ὁχι ὁ κ. Βενιζέλος; Καὶ ποῖος πρῶτος ἔσπευσε νὰ συγχαρῆ τηλεγραφικῶς τὸν κ. Βηλαλᾶν διὰ τὴν Οὐλέν καὶ τὴν Φκουντέσιον; Δὲν ἦτο ὁ κ. Βενιζέλος, ὁ πρὸς μείζονα ἐξῆρσιν τοῦ ἐθνωφελοῦς γεγονότος ἐγκητκστήσας ὡς Διευθυντὴν τῆς Οὐλέν τὸν ἰδικίτερόν του Γραμμητέα;

Ποῖαν, λοιπὸν, ἐμπιστοσύνην ἢμπορεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς ἀνθρώπους ἔχοντας ὑγιᾶ τὸν νοῦν, ὄξει-

αν τὴν ὄρασιν, ἀκημίαν τὴν μνήμη, ἢ ζητουμένη πκκινόρθωσις τοῦ κ. Βενιζέλου; Ποῖα λογικὴ ὑπκγορεῖ νὰ ἐμπιστευθῇ κηνεῖς εἰς τὸν ἴδιον προξενητὴν τὴν ἀνεύρεσιν νέας νύμφης, μετὰ τὴν πιστοποιήσιν, ὅτι τὴν πρῶτην, τὴν ὁποῖαν ὁ ἴδιος προξενητῆς ἐπρομῆθευσεν, εἶχεν οὗτος ἀναζητήσῃ, οὐχὶ εἰς παρθενωγωγεῖον, ἀλλ' εἰς οἶκον ἐλευθέριον; Καὶ ὁμως ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ αἰσιόδοχοι καὶ οἱ ρωμαντικοί, οἱ ἀναμένοντες νέαν πολιτικὴν ἐξάνθησιν τοῦ κ. Βενιζέλου, ἐν ᾧ ἢ μέθοδος τῆς μετκμησχεύσεως ἀπένων κημπατκῆ μόνον τὰς σωματικὰς δυνάμεις λέγεται, ὅτι ἀνανεῶνας! Δὲν μᾶς ἐλαύνει πῆθος κηνὲν κατὰ τοῦ κ. Βενιζέλου, τοῦ φιλοδοξῆσαντος εἰς τὰ ἔσχητα τοῦ βίου του νὰ ἐκτελέσῃ κηθήκοντα θεσμοφύλλκος τοῦ Ἰτζεδίν καὶ ἤδη ἐποφθκλμηῶντος νὰ κηρπωθῇ πρὸς ἴδιον πολιτικὸν ὄφελος τὸ μακρτόριον τοῦ ἀνευ δικῆς πρὸ διετίας ἐγκηθεῖρκτου κ. Πηγκᾶλου καὶ τῶν ἐν ἀπελάσει φίλων αὐτοῦ ἀξιωματικῶν καὶ ἰδιωτῶν. Ἐὰν πιστοποιουμέν τὴν ἀδιάσπιστον ἀλήθειαν, ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος φέρει τὴν πρωτκρηκκὴν εὐθύνην τοῦ κυβερνητικοῦ κητκνητήματος, εἰς ἄλλης ὁρμώμεθα ἀφετηρικός. Χάρισμα εἰλικρινῶς, χάριν τῶν αἰσιόδοχῶν καὶ τῶν ρωμαντικῶν, χάρισμα, διότι ἢ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως πολεμικῆ τῆς ἄρτι ἐπνευδοθείσης πρῶτῆς συναδέλφου, πκρέσχεν εὐκηκρίαν εἰς τὸν κ. Βενιζέλον ν' ἀποκκλύψῃ, δι' ἄλλην μῆκν φορὰν, τὴν ἐπιληπτικὴν ἀτυναρτησίαν, ἢ ὁποῖα κητκτρώχει τὴν ψυκῆν καὶ τὴν διανοικν του. Ἀκόμη εὐχόμεθα καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ ἐπκκολουθῆσουν καὶ ἄλλοι τοιαῦτα ἀποκκλύψεις τοῦ ἀτκῆικοῦ γέροντος. Διότι, μόνον οὕτω ὑπάρχει ἐλπὶς ν' ἀκνηψουν οἱ ἄσπυνοδοὶ ὀπαδοὶ του καὶ νὰ πκῶσσουν παρκαμβᾶλλοντες ἐμπόδικα εἰς τὴν μόνην ρικκικὴν θεραπείαν τῆς ἐλληρικῆς κηκσεως — εἰς τὸ ἀρρωμκ τοῦ κοινωδολευτισμοῦ τῶν φθῶλων δημηγωγῶν.

9261 ενδιδω Α. 1 "Σημειώσεις" Π. Φ. Α. / Μπαλάνης

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΟΥ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1897—ὅποταν ἐτελέσθη τὸ πρῶτον ἐτήσιον μνημόσυνον τοῦ Τρικούπη—δὲν ἐπέρασε χρόνος χωρὶς νὰ γίνῃ ἡ σεμνὴ αὐτὴ τελετὴ εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς πρωτευούσης. Προχθὲς πάλιν ἐγίνε τὸ μνημόσυνον τοῦ, καὶ ὅπως πάντοτε, δὲν παρήλθεν ἀπαρτήρητον. Ὑπάρχουν ἄλλως τε ἀνθρώποι αἰσθανόμενοι ὑποχρέωσιν ἱερὰν νὰ προσέρχωνται εἰς τὸν τάφον τοῦ Χαριλάου Τρικούπη ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς τελέσεως τοῦ μνημοσίου. Καὶ μάλιστα πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀνέκων εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν νεωτέρων θαυμαστῶν ποῦ ὡς παράδοσιν μόνον ἐγνώρισαν τὸν μακαρίτην Τρικούπη.

Ἀναμφισβητήτως ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια ἐπιβάλλουν ὅπως οὐδενὸς Ἑλλήνος Κυβερνήτου παραμελήται ἡ μνήμη, δεδομένου μάλιστα ὅτι ἀρ' ἤς ἡ νεώτερα Ἑλλάς ἐνεφανίσθη ὡς κράτος—δηλαδή ἀπὸ τοῦ 1822—ἀνεδείχθησαν πολλοὶ πολιτικοὶ ἄνδρες τιμησάντες καὶ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ τὰ ἀξιώματα τὰ ὅποια δι' εὐγενῶν ἀνῶνων κατέκτησαν. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰπώμεν ὅτι οἱ μεταγενέστεροι τοὺς ἐνθυμιῶνται ὅλους ὅπως θὰ ἔπρεπε, ἢ ὅτι τὸ κράτος, ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, συντελεῖ εἰς τὸ νὰ γνωρίζουν οἱ νεώτεροι τὸν Μαυροκορδάτον καὶ τὸν Κωλέτην, τὸν Κοιμινδούρον καὶ τὸν Δεληγεώργην.

Τὸ νεώτερον Ἑλληνικὸν Κράτος ἔχει λησμονήσει πρὸ πολλοῦ ἄλλους ἐκείνους οὕτως τὸ ἀπέστησαν καὶ τὸ ἐκνεβήσαν. Ἐνε δὲ ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐν ἡ περιπτώσει εἰρήσετο κράτος νὰ ὑποβληθῇ ἀποτόμως εἰς τοὺς ἡδὴ τελειοφοίτους ὄλων τῶν Ἑλληνικῶν γυμνασίων τὸ ἐγγράφον ἐρώτημα: «ποῖος ἦτο ὁ Γεώργιος Θεοτόκης;» ἢ ἔρρινα θὰ ἀπέδιδε συμπεράσματα πολὺ θλιβερά.

Καὶ ἀναφέρομεν τὸν Θεοτόκην ὅστις μόλις πρὸ δωδεκαετίας ἀπέβιασε, καὶ φοβούμεθα ὅτι δὲν ἔχομεν ἄδικον ἐπιμένοντες ἐπὶ τοῦ ὅτι ἐλησμονήθη καὶ αὐτός.

Τί ἔκαμε ἄλλως τε τὸ Κράτος διὰ νὰ πληροφροῦνται τὰ νεώτερα τέκνα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὅτι ὑπῆρξε κάποια δύναμις ὁ Θεοτόκης; Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ἐξακολουθεῖ νὰ ἀρνῆται καὶ τὸ βάπτισμα μᾶς ἔστω καὶ ἀποκέντρον ὁδοῦ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ δογανώσαντος στρατιωτικῶς τὴν Ἑλλάδα.

Ὡς πρὸς τὸν Τρικούπη, ἡ διατήρησις τῆς μνήμης του ὀφείλεται ἀπολύτως εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν. Τοιαύτης πρωτοβουλίας ἔργον εἶνε καὶ ὁ ἀνδριὰς τῆς ὁδοῦ Σταδίου καὶ τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τοῦ μεγάλου ἀνδρός.

Τὸ «Ἀνάλεκτα» δὲν τὰ ἀναφέρομεν. Καὶ αὐτὰ ὅπως τε ἀπὸ εὐγενῆ ἰδιώτην ἔχουσιν ἐκδοθῆ, ἀλλ' ἢ ἐν λόγῳ σειρά τῶν δημοδ-

στατων τόμων, οἱ ὅποιοι περιλαμβάνουν πάντα τὰ περὶ Τρικούπη γραφέντα, εἶνε συλλεκτικὸν ἔργον προορισμὸν ἔχον νὰ ἐξυπηρετῇ μόνον τοὺς διανοοιμένους.

Ἐκ τῶν «Ἀναλεκτων» δ' Ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ νεολαία δὲν ἔχουν τίποτε νὰ κερδίσουν ἀπ' εὐθείας.

Μὲ τόμους δὲν μιλᾷ κανεὶς εἰς τὴν διανοιαν καὶ τὴν καρδίαν ἐνὸς λαοῦ.

Ἀσπικρίτως διδακτικώτερον τὸ ἄγαλμα τῆς ὁδοῦ Σταδίου, καὶ τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τὸ τόσον ἐπιβλητικὸν καὶ σεμνόν.

Ἐὰν δὲ τὸ Κράτος ἤθελε νὰ μνηθῆ καὶ νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, θὰ ἠδύνατο λόγου χάριν νὰ διατάξῃ ὅπως κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου ἀνδρός τελοῦνται μνημόσυνα εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς χώρας.

Τοιοτοτρόπως ἡ τιμὴ παραδόσις καλύτερα θὰ καλλιεργεῖτο. Καὶ εἰς τὰ ἀπόκεντρα χωρία τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ὁ τύπος—ὁ ἀξίπαινος σεβόμενος πάντοτε τοῦ Τρικούπη τὴν μνήμην—δὲν ἔχει ὅσιν εἰς τὰ κέντρα ἐπιφροσῆν, τὸ μνημόσυνον θὰ ἐγίνετο ἀφορισμὸς εἰς τὸ νὰ πῆ καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐκ τῆς τελετῆς, κανεὶς νεωτέρους πρὸς μερικὸν νεωτέρους.

Καὶ ἐὰν τὸ χωριὸν εἶνε μακεδονικὸ ἢ προσφυγικὸ θὰ λέγῃ ὁ πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα:

—Ὅλοι ἡμεῖς ἐκεῖνα τὰ χρόνια, χωρὶς νὰ τὸν ἔχομε δὴ ποτέ, περιμέναμε πὼς αὐτὸς μὰ μέρα θὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ, ὅσο μαθαίναμε πὼς ἔφτανε στρατό, καὶ ἔφερε καρδιά γιὰ τὸ στόλο.

Ἐν πάλι τὸ χωριὸν εἶνε παλαιοελλαδικόν, θὰ ἔχῃ ὁ πρεσβύτερος νὰ πῆ πολὺ περισσότερα στοὺς νέους, καὶ ἴσως τοὺς ἀναφέρει σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι ὁ Τρικούπης δὲν ἐπέτρεψε νὰ ἐξευτελισθοῦν ποτὲ τὰ δημόσια ἀξιώματα ἐνόσω αὐτὸς ἐκβέβη, καὶ ὅτι ἦσαν πρόσωπα κοινωνικῶς σεβαστὰ οἱ ἀποτελέσαντες ἐκείστοτε τὸ πολιτικὸν καὶ τὸ ἱταλληλικὸν τοῦ ἐπιτελείου. Ἰσως προσθήσῃ δὲ ὡς παραδειγμα, ὅτι δικηγόρος ἐκ τῶν πρώτων τῶν Ἀθηνῶν—ὁ μακαρίτης Ζέρμας—παρεκλήθη ἀπὸ τὸν Τρικούπη νὰ κλείσῃ τὸ χρυσοφόρον γραφεῖόν του διὰ νὰ μεταβῇ ὡς νομάρχης εἰς τὴν Λαμίαν. Καὶ ὁ ἐπαφανὴς ἐπιστήμων ὑπέκουσε πρῶτον διότι εἰς τὸν Τρικούπη δύσκολα παρήκουε κανεὶς, καὶ δεύτερον διότι αἱ ἀνώτεραί θέσεις ἴσταντο ἱερὰ ὡς ἴσταντο ἐπὶ τῆς Ἀρχῆς ὁ Τρικούπης.

Κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1875 ἀνοδὸν τοῦ Τρικούπη εἰς τὴν Ἐξουσίαν, ἡ Γενικὴ Γραμματεία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἐδόθη εἰς τὸν Στέφανον Δραγοῦμην. Ἀρκοῖν αὐτὰ τὰ δύο παραδείγματα διὰ νὰ ἀντιληφθῆ τις πόσον ἀπαραίτητον εἶνε εἰς τὸ νὰ συντελοῦν καὶ τὸ Κράτος καὶ οἱ ἰδιῶται εἰς τὴν ζωρὰν διατήρησιν τῆς ἀναμνήσεως τῶν παλαιῶν κυβερνητῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐνε ἀνάγκη νὰ ἀναφέρωμεν ὀνομασί τὸ κέρδος τὸ ὅποιον πρόκειται νὰ προκύβῃ ἐκ τῆς μνείας τοιοῦτων παραδειγμάτων:

Τὸ κέρδος τοῦτο ὀνομάζεται μὲ λίγας λέξεις: ἐδιάθεσις πρὸς γενικὸν ἔσθλασμον.

ΑΛΛΗΛΟΣΠΑΡΑΓΜΟΣ

Είς τὸν τόπον μας, κατὰ τὰ τελευταία ἔτη τῆς πολεμικῆς ἀναστατώσεως, ἔχει ὀργιάσει τὸ σκάνδαλον, ἔχει περισσεύσει τὸ ἐγκλημα, ἔχει μεταβληθῆ εἰς δημόσιον περίπτου θεσμὸν ἢ πάσης φύσεως ἀτιμία. Εἶδομεν ἓνα ὀλόκληρον πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος νὰ διαπεραιοῦται ἐπὶ ξένων πολεμικῶν, διὰ νὰ διαπραγματευθῆ τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος του καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἔδαφών της. Εἶδαμεν τὸν ἴδιον αὐτὸν κόσμον νὰ διοργανώη πλαστὰς ἀποπειράς κατὰ τῶν ξένων προσβειῶν, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν ξενικὴν κατοχὴν ἐπὶ τῆς πατρίδος γῆς. Τὸν εἶδομεν ὑπαγορεύοντα τελεσίγραφα ἐναντίον τῆς πατρίδος του καὶ ἐπιτυχάνοντα τὸν ἀποκλεισμόν της. Τὸν εἶδομεν, κατόπισιν, θλιβερὸν πορθητὴν τῶν βωμῶν καὶ τῶν ἐστιῶν του, εἰσελαύνοντα εἰς τὰς Ἀθήνας ὀπισθεν τοῦ πυκνοῦ δάσους τῶν λογγῶν τῶν Σενεγαλέζων. Τὸν εἶδομεν, ἐν συνεχείᾳ, δώκοντα, φυλακίζοντα, τουφεκίζοντα, ἀνασκολλοπίζοντα, καίοντα καὶ διὰ παντὸς μέσου ἐξοντώνοντα τοὺς ἀδελφούς του. Τὸν εἶδομεν νὰ μὴ σταματᾷ ἐνώπιον τοῦ γήρατος καὶ τῆς ἀσπίλου ἀρετῆς ἐνὸς Στεφάνου Δραγοῦμη, ἐνὸς Δημητρίου Γάλλη καὶ νὰ ἀποστέλλῃ εἰς τὸν θάνατον ἓνα πάλλευκον Ἕλληνα, τὸν Κωνσταντῖνον Ἐσλιν, τὸν ὁποῖον διέσωσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ δημίου ἢ μοιραία στηθάγχη του. Τὸν εἶδομεν ἀγρίως δολοφονοῦντα ἓνα ἔθνικὸν ἥρωα — τὸν Ἰωάννην Δραγοῦμη. Τὸν εἶδομεν, ἔπειτα, σύμμαχον τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος εἰς τὸ μέτωπον, ὅπου ἡ πατρίς διεξήγαγε τὸν ἔσχατον ἀγῶνα της, λιποτάκτην καὶ προπαγανδιστὴν τῆς ἤττης εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, διαβολὴν καὶ

συκοφαντὴν τῆς χώρας του καὶ ἐμπρηστὴν τῶν συμφερόντων της εἰς τὴν Εὐρώπην, κήρυκα τοῦ ἐθνικοῦ μίσους καὶ τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Τὸν εἶδομεν δίδοντα τὸ σύνθημα τῆς ἀνιστορήτου μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Τὸν εἶδομεν ξερορίζωνοντα προαιωνίους ἐθνικὰς ἐστίας καὶ χρησιμοποιοῦντα αὐτὰς ὡς ἀθλιὸν ἐκλογικὸν ὕλικόν. Τὸν εἶδομεν ἐκρίζοντα τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος καὶ καταπατοῦντα τὸ πολίτευμά της. Τὸν εἶδομεν ὀργανοῦντα ψυχράιμως τὸ ἀνήκουστον ἐγκλημα τῆς ὀμαδικῆς δολοφονίας τῶν κορυφαίων πολιτικῶν του ἀντιπάλων. Τὸν εἶδομεν θύοντα καὶ ἀπολύοντα — ἀρπάζοντα, κλέπτοντα, θηροῦντα, καταστρέφοντα — συνεργάτην τῶν ἐπικεκηρυγμένων ληστῶν καὶ τῶν πάσης φύσεως κικούρων. Ἀπέβλεπον ἀπὸ τὴν ἀνεξιλέωτον τοῦ ὕλικου καὶ τοῦ ἠθικοῦ βίου τῆς χώρας ταύτης. Καὶ δὲν τὸν εἶδομεν, μόνον, τὸν βενιζελικὸν κόσμον θουτηγμένον μέχρι τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς του εἰς τὸν ἀπίστευτον θόρυβον ὅλων αὐτῶν τῶν ἀτιμιῶν καὶ ὅλων τούτων τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ καὶ τὸν ἠκούσαμεν, εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως, διαλαλοῦντα τὰ αἴσχη του καὶ τὰς ἀτιμίας του. ἠκούσαμεν τὸν κ. Καφαντάρην διεκτραγωδοῦντα τὰ αἴσχη τῆς προτελευταίας καὶ τῆς τελευταίας δικτατορίας καὶ στηλιτεύοντα τὰς ἐπαισχύντους παπαναστασιακὰς μεθόδους. ἠκούσαμεν τὸν κ. Παναγιωτακοῦ ἀπαριθμοῦντα τὰ ἀνοσιουργήματα τοῦ κ. Καφαντάρη, τοῦ κ. Μεγαλοπούλου καὶ τοῦ κ. Σοφοῦλη. ἠκούσαμεν τὸν κ. Κωνσταντῆν προκηρύσσοντα καὶ ποινὴν τοῦ θανάτου κατὰ τῶν ὀλετήρων τῆς χώρας καὶ

φραντάρη, Μεγαλοπούλου καὶ Παναγιωτακοῦ. ἠκούσαμεν τὸν κ. Παγκαλὸν διαλαλοῦντα τὴν «ἀναμφισβήτητον ἀρετὴν» τῶν «Ἐξ καὶ τὴν ἀπέραντον ἀτιμίαν» ὅλων συλλήβδην τῶν χθεσινῶν συνεργατῶν του, τοὺς ὅμοιους τῶν ὁμοίων βρῦναι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν του, ἢ εὐθύνῃ τοῦ ἀνιστορήτου ἐγκλήματος. Καὶ ὅταν ὅλα ταῦτα εἶδομεν καὶ ὅλα ταῦτα ἠκούσαμεν, ὅταν

ἔχομεν ζῶντα καὶ κραυγάζοντα ἐνώπιόν μας ἐγκλήματα, τῶν ὁποῶν τὸ αἶσχος θὰ χρειασθοῦν οἱ ὠκεανοὶ τῶν ἑλληνικῶν αἰώνων διὰ νὰ ἐξηλεῦσιν, τολμοῦν νὰ ἐμφανισθοῦν ἐνώπιόν μας — ἐνώπιον τῆς ἑλληνικῆς κοινῆς γνώμης — οἰκτροὶ κομωδοὶ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς καὶ τῶν δημοσίων συμφερόντων τοῦ τόπου — ὀρισμένοι ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ στυγροῦ τούτου παρελθόντος, οἱ ὁποῖοι καλοῦν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν νὰ συγκινηθῆ καὶ νὰ ἐξυψωθῆ καὶ νὰ διαροήξῃ τὰ ἴμάτια αὐτοῦ, διότι συνέβη νὰ ὑπογραφή μὲν ἐπὶ πλέον σύμβασιν — ἢ σύμβασιν τῆς ὀδοποιΐας. Καὶ ὀμιλοῦν περὶ ἀποδύσεως εὐθυνῶν καὶ περὶ εἰδικῶν δικαστηρίων, οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι βασιτάξουν ἐπὶ τῶν ὤμων των τόσας καὶ ταῖς αὐτὰς εὐθύναις, ὥστε θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἐκταντάδας κεφαλῶν ἕκαστος διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ τὰς ἀποδώσουν. Δὲν πρόκειται νὰ συνηγορήσωμεν ὑπὲρ οὐδενός. Ἢ δὲ ὑπόθεσις τῆς ὀδοποιΐας δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει περισσύτερον ἀπὸ ὅσον ἐνδιαφέρει τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἐν τῷ συνόλω του, διατυποῦντα τὴν πλέον ἢ εὐλογον ἀξίωσιν νὰ ἀποκτήσῃ δρόμους. Ἀλλὰ τὸ οἰκτρὸν θέμα τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ περὶ τὰ λάφυρα τῆς ἐξουσίας, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει δι' ἄλλην ἴαν φορὴν ὁ βενιζελικὸς κόσμος, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μᾶς ἀξίωσιν ἀδιαφόρους.

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1911 Αριθ.

Ο

ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ
Γ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ **Θ. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ**

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΑΚΗΣ Μ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

7, ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ, ΣΤΟΑ ΠΑΠΠΟΥ

Απόσπασμα "ΠΡΩΤΑΖ"

Χρονολογία **21 ΑΠΡ. 1928**

ΕΝΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΎΠΝΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΑΤΟΝ ΧΡΟΝΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.—ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ.—Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΓΟΥΔΗ ΚΑΙ Η ΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ.—ΟΙ ΔΥΟ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ κ. ΟΥ'ΙΛΙΑΜ ΜΙΛΛΕΡ

Παραχωρήσαντος διά την δημοσίευσιν την άδειαν εις την «Πρωταν»

6ον

Αι Δυνάμεις βραδέως, άλλ' ασφαλώς επενέβησαν, ο Σουλτάνος ούδενά είχε λόγον να επιδιώξη περισσοτέρας νίκας, ανακωχή ύπεγράφη και ή Κρήτη εξεκενώθη. Πλήν ελαφράς στρατηγικής τροποποιήσεως των Θεσσαλικών συνόρων, τής προσωρινής κατοχής τής επαρχίας ταύτης μέχρι του 1898 και τής καταβολής πολεμικής αποζημιώσεως, ή Τουρκία δέν έκέρδιε τίποτε από τον «τριαικομήτερον πόλεμον», ενφ ή Κρήτη τώ 1898 (άφ' ου προηγουμένως Βρεττανός ναύαρχος είχε βομβαρδίσει τήν 'Ηράκλειον, προς τιμωρίαν διά τόν φόνον του Βρεττανού ύποπροξένου και διά την προδοτικήν επίθεσιν κατά βρετανικού στρατού) εύργχχανεν αυτόνομίαν υπό τόν πρίγκηπα Γεώργιον τής 'Ελλάδος, ως 'Υπατον Αρμοστήν των Δυνάμεων. Ο 'Αβδούλ Χαμίτ θά ήδύνατο κάλλιστα να διερωτηθή αν ήθελε τον κόπον να κατέλθη εις πόλεμον διά να έγκραθιδύση τον 'Ελληνα τούτον Πρίγκηπα εις την Κρήτην. 'Αλλά τό άπίθανον συμβαίνει συνήθως εις την 'Εγγύς 'Ανατολήν. Ο τουρκικός στρατός έγκατέλειπε την Κρήτην και τό μόνον λείπαντο τής τουρκικής δεσποτίας, ήτις ύφίστατο συνεχώς έφ' άλλς τής νήσου, πλην τριών σημείων αυτής, από του 1689 (έξαιρέσει του βραχέος διαστήματος τής Αιγυπτιακής κατοχής), ήτο μία τουρκική σημαία επί τής νησίδος του όρμου τής Σούδας.

Ο διεθνής έλεγχος.—'Η ορξίς πρίγκηπος Γεωργίου και Βενιζέλου

'Η 'Ελλάς έδέχθη την Διεθνή 'Επιτροπήν του 'Ελέγχου επί των δημοσίων οικονομικών τής, εις ήν εκάστη των έξ Δυνάμεων έδικαιοούτο να αντιπροσωπεύεται. Ο θεσμός ούτος ύφίσταται εϊσέτι, αλλά ή Οικουμενική Κυβέρνησις τώ 1927 απέκρουσε κατηγορηματικώς την επέκτασιν τής δικαιοδοσίας του.

Τό Κρητικόν ζήτημα, όμως, δέν ειχεν ακόμη ρυθμισθή: ή αυτόνομία ήτο διά τους διπλωμάτας «θεία λέξις» και ήτο 'Ελληνική, άλλ' απέτελε έταθμόν μόνον επί τής άγοράς προς την άρσιν. Ο πρίγκηπ Γεώργιος ήτο επί τινα χρόνον δημοφιλής. Σύνταγμα έψηφίσθη, Κρητική αστυνομική δύναμις εξηραματίσθη επί Ιταλικού ύποδειγματος, οι τέσσαρες Δυνάμεις αίτινες ενδιεφέροντο εισέτι διά τήν Κρήτη (διότι και ή Αυστρία ειχεν άποχωρήσει τής Κρητικής συναλλαγής), απέσυραν τās άρχάς των εκ τής νήσου, και ή Μουσουλμανική μειονότης ήλατώθη ήτοι μάλλον διά τής μεταναστεύσεως τώ 'Ηράκλειον, χάρις εις τās άνασκαφάς τώ σέρ 'Αρθουρ 'Εβανς εν Κνωσσώ, κατέστη κέντρον περιηγητών. 'Αλλά ο Πρίγκηπς έγινε απολυταρχικός απέλεμπε ενά των πέντε «Συμβούλων» του, τον κ. Βενιζέλου, και τοιουτοτρόπως έθεσε τά θεμέλια τής έρδος εκείνης με την Βασιλικήν Οικονομίαν, ή οποία τόσον βαθύν ήσκησεν αντίτακτον επί τής ελληνικής πολιτικής. Ο κ. Βενιζέλος, όστις ειχεν ήδη χρηματίσει επαναστάτης, άπεσύρθη

εις τό όχυρόν του Θερίσου, όπου μία προσωρινή 'Εθνοσυνέλευσις συνεκλήθη τώ 1905 και έψηφισεν ύπερ τής ενώσεως.

Τό επόμενον έτος, βαρυνθείς την Κρητικήν πολιτικήν, ο Πρίγκηπς παρητήθη· αι τέσσαρες Δυνάμεις επέτρεψαν εις τον Βασιλέα να εκλέξη τον νέον Αρμοστήν, ή εκλογή του έλαχεν επί του συντετακτέρου εκ των 'Ελλήνων πολιτικών, του κ. Ζαΐμη, όστις ειχεν ήδη χρηματίσει δις πρωθυπουργός. Τό γεγονός τούτο και ή ανάθεσις εις 'Ελληνας πρώην αξιωματικούς τής οργανώσεως τής Κρητικής 'Εθνοφυλακής ήσαν νέα βήματα προς την Βρεσταν. Και δέν έβραδύνεν επί πολύ.

Τά Ευαγγελιακά και τό Μακεδονικόν

'Εν τώ μεταξύ όμως ή 'Ελλάς ειχεν απορροφηθή υπό του Μακεδονικού ζητήματος, ή δε έσωτερική πολιτική τής ήτο έννας διαρκής ανταγωνισμός μεταξύ του Δηληγιάννη, όστις έδολοφονήθη δι' ιδιωτικούς λόγους τώ 1905, και του Θεοτόκη, εκ των κορυφαίων άλλοτε όπαδών του Τρικούπη. «Βυζαντινά» ζητήματα ως ή μετάφρασις των Εύαγγελίων εις τήν δημοτικήν και παρομοία διασκευή τής «Θεοσείας» του Αλσχύλου ήγαγον εις ταραχάς και πολιτικές κρίσεις εις εποχήν καθ' ήν όλα τά κόμματα ώφέλειον να συνασπισθούν προς άναδιοργάνωσιν των πόρων τής χώρας μετά τον καταστροφικόν πόλεμον του 1897. 'Αλλά ένεινον τώ καιρόν «τό γλωσσικόν ζήτημα» ενδιέφερε μεγάλως τους αντίπαλους όπαδούς τής «καθαρευούσης» και τής «δημοτικής», πολιτικά δ' ελατήρια απέδιδοντο εις τους συνηγούς· μιās «ανάθεωρημένης εκδόσεως», ύπαρχουμένης (ως έλέγγοτο) υπό Ρώσωνν πραικτόρων, άλλης έπεσήτουν να εξαλειφούν την ολιτονομίαν αδτήν τής 'Ελληνικής 'Εκκλησίας, την 'Ελληνικήν τής Καινής Διαθήκης, εκ τής κοινής τής σεως.

'Η Μακεδονική δυσχέρεια ήτο πλέον επιπεύου χαρακτήρος. 'Η άτυχής εκείνη επάρχια, την οποίαν ή συνθήκη του Βερολίνου ειχεν άφήσει υπό την Τουρκικήν ήγεμονίαν, ήτο τό γόνιμον κυνηγετικόν πεδίο πολλών ανταγωνιζόμενων προπαγανδών, τής 'Ελληνικής, τής Βουλγαρικής, τής Σερβικής και τής Κουρσοβλαχικής (τής τελευταίας ταύτης ύποστηριζομένης υπό τής Ρουμανίας), εκάστη των οποίων ήτο πεπεισμένη περι των ιστορικών δικαιών της και ήτο έτοιμή να παρουσάση «επισήμους στατιστικάς» εις τον άνυπόπτον ταξιδιώτην τον αναζητούντα την αλήθειαν.

'Αλλά τόσον ή θρησκεία, όσον και ή άρρυθμιτική, έχρησιμοποιείτο προς εξυπηρέσιν των συμφερότων τής φυλετικής προπαγάνδας. 'Η ύδρουσις τής Βουλγαρικού 'Εξαρχάτου ειχε σφοδρόν τον άγώνα, όστις ήτο πεισματωδέστατος μεταξύ των 'Ελλήνων και των Βουλγάρων. Αντίπαλοι σύμμορια διεξήγον κληρονομόλεως εις τους των άλλων χωρικών, 'Εξαρχικοί δέ και Πατριαρχικοί έλληλοσεφάζοντο προς μεγί-

θετήθη πλάι εις την αίδοσαν τής κολοσσικής Μελομένης διά να γεννη την αντίθεσιν, όπως ο Ζεύς την έδωσε σύζυγον εις τον πειό κακοφταγμένο των θεών, τον χολόν 'Ηφαιστον, διά να ζηλεύουν οι ώφραίοι.

Η έπιγραφή άναγγέλλει:

«Ο κ. ντε Μάρκελλος την άγόρασε διά λογαριασμόν του προσβεβούτ τής Γαλλίας εν 'Αθήναις, μαρτυρών ντε Ριβιέρ, όστις την προσέφερεν εις τον Βασιλέα Λουδοβίκον 18ον τώ 1821. 'Ο κ. Α. Μπρέστ, πρόξενος τής Γαλλίας εις την Μήλον, συνετέλεσε πολύ διά την έπίτευξιν τής άγοράς.»

Τέσσαρες αϊώνες π. Χ. ή 'Αφροδίτη ήταν εις τό βάρθον τής λατρείας τής. Είκοσιτρείς αϊώνες άργότερα, άνεδύθη και πάλιν από τους άφρούς, εις τό Κάστρον τής Μήλου και βιαστικός ο κ. Μπρέστ, πρόξενος τής Γαλλίας έσπευσε να την άγοράσει. 'Ολοι Ξεούρον την ιστορίαν αυτής τής άγοράς. 'Ηταν φεύ ή εποχή που οι πρόγονοί μας έτοιμάζονταν να άποτινάξουν τον ζυγόν του Τούρκου. Ποιάς είτο το νοϋ τον στην 'Αφροδίτη, ή όποία ήμπορούσε να ήταν σήμερα και στα χέρια του Τούρκου.

Στή μέση τής μικρής τής αίδοσης, ή 'Αφροδίτη τής Μήλου προβάλλει την χλωμήν λευκότητά της επάνω στα βαθυπόφωρα βελούδα των παραπετασμάτων. Είνε ένα δράμα θεϊόν. 'Οσοι ώρες και άν καθίστε μπροστά της, δέν μορφετε να ίκανοποιήσετε την όρασίν σας. Κυττάτε μόνον προσεκτικά τό βλέμμα της και την καλοσύνη τής μορφής και παραβάλλετε την με την κεφαλήν του έφθου που άπεσπάρθη από την μετώπην του Παρθενώνος. Τά δύο βλέμματα, προκαλούν ψυχικήν σύγχισιν. 'Αλλά τί παραξύνει οι άνθροποι των μουσείων. 'Εποποθέτησαν αντικρυ στο βλέμμα τής 'Αφροδίτης μίαν αντίζηλον. Μίαν άλλην 'Αφροδίτην, νόθον αυτήν, την 'Αφροδίτην του Φαλαρόνε, έχουσαν την ίδια στάσι, τό ίδιο περίπου βλέμμα, αλλά τυλιγμένη στον χιτόνα έως τον λαμόν. Πώς μπορεί μία 'Αφροδίτη να είναι τόσον τυλιγμένη; 'Ετσι έδωσαν οι αρχαιολόγοι μίαν εξήγησιν στην άνεξιχνίασιν έκφρασις τής θεάς τής Μήλου.

Οι Ρωμαίοι ειχαν την αδυναμίαν τής άντιγραφής. Μία Ρωμαία πατριζία έχει γίνει μέ μήνωρος, στη στάσι τής 'Αφροδίτης, ντυμένη όμως και πλομένη, μ' ένα μήλο στο χέρι και ένα 'Ερωτα πλάι της. 'Από κάτω εις τό βάθρον κάποιος άγύστης έχάρραξε δύο ελληνικάς λέξεις: «Πραξιτέλης έποίησεν». Δέν γινέται όμως σήμερα τόσον εύκολα ή επιστήμη. Καί ή έπιγραφή του Μουσείου είδοποιεί τους επισκέπτας να περιορίσουν τον θαυμασμόν των.

Είς την γαλερίαν του Πανός, κατάκειται ο 'Ερωαφροδίτης. Μία σειρά άγνωστων ποιητών και φιλοσόφων ακολουθεί. Πένθμιες φσιονομίες, λυπημένες, πολύ λίγο έμπνευσμένες από την ύστεροφημίαν. Να ο Δημοσθένης. Τί τραγική παρατήρησις. 'Ενα σώμα καθιστόνον άνδρός, κοροχούτος τον τυλιγμένο πάπυρον κατά τό σύμβολον τής διαφώσεως, έχαρακτηρίσθη ως άνικρον εις τον άφθαστον ορείον. Και διά να μη παραμείνη εις την χορείαν των άνοιώνων, του εκόλλησαν ένα άλλο άδέσποτο κεφάλι κάποιου φιλοσόφου, ο όποιος έχασε τό σώμα του. 'Ετσι με ένα γεροντικό, άδυσιασμένο κεφάλι φιλοσόφου και με ένα κορμόν σκεπασμένο με πολύπτυχον μανδύαν, άνταξή εις τό Λούβρον ο Δημοσθένης.

Είς μίαν γωνίαν, παραπεταμένος, ξεχασιμένος, χωρίς επεξηγήσεις, χωρίς τίτλους, ο Δημήτριος ο Πολιορκητής. Μόνον τό κεφάλι τον έσώθη από την τριζυμίαν των άνοιώνων, και εις τά άδρα χαρακτηριστικά του φαίνονται ακόμη τά ίχνη του χραματισμού, ο όποιος έστόλιζε την γενναίαν έκφρασιν του. Θα έξίστε καλύτερη θεσί διά τον Πολιορκητή, υπό την παραπεταμένην γωνίαν, εις την οποίαν τον έχουν στρωμάξει. 'Εκει κοντά εις τό μνημόνιον τής Σαμοθράκης, θα ήμπορούσε να σταθή εύφρόσωπα.

Τό Μνημείον τής Σαμοθράκης, με την πέτρινην πύρρον του πλοίου και την πτερωτήν και άέφαλον Νίκην καταλαμβάνει τό κέντρον τής μεγάλης σάλας που όδηγει εις τά δύο πατώματα. 'Ολον τό μνημείον είναι από άνοιώνων Πάρου. Τό άνήγηρος ο Δημήτριος ο Πολιορκητής τώ 305 π. Χ. εις εύγνωμοσύνην ναυτικής νίκης. 'Ο Πρόξενος τής Γαλλίας, έντιμώτατος κ. Κάρολος Σαμουασά, τό άνεκαίψθη τώ 1863 και μετά τό πλοια.

Με τον Μεσαίωνα και την Αναγέννησιν οι θεοί άλλάζουν. 'Ο Χριστιανισμός παίρνει και

δίνει. 'Αγιοι, Χριστοί, Παναγίες, 'Αγγελοι εις όλου; τους γλυπτικούς ρυθμούς. Βασίλεις, πρίγκηποις και άλλου κάπου Νησιδες και 'Αστέμειδες, 'Ερμής, 'Ορφέυς. 'Ο άτελειστοί τάφοι του Πάπα 'Ιουλίου 2ου, διά τον όποιον τόσας ταπεινώσεις ύπέστη ο Μιχαήλ 'Αγγελος, είναι σχεδόν έδω. Είναι τούλάχιστον οι Σιλάβοι.

'Η Αίγυπτος έδωσε άπειρα κειμήλια. Μάλλον θα έπρεπε να ειπη κανείς τά έχασε. 'Ο Μαριέτ έφερε ό,τι μπορούσε από τό Σεράπιο. Βασίλεις, θεοί, σαρκοφάγοι, ταριχευμένοι νεκροί, ο 'Αμμων κρατών εις τά γόνατά του διά να τον προστατεύση τον νεαρόν Τουτανκαμόν. 'Ολοι οι θεοί έχουν μητή στηνς βιτοίνες. 'Επάνω σε μεγάλο τούβλο είναι χαραγμένη ή άφήγησις τής εκστρατείας του βασιλέως τής 'Ασυρίας (714 π. Χ.). Σε μικρά πλίνα τετράγωνα είναι χαραγμένα τά συμβόλαια των Βαβυλωνίων. 'Ο Ραμοής κοντά εις ένα μονόλιθον από ορόδρον γρανίτην. Μία Σφίγξ κολοσσία. Φοινικιακά κοσμήματα, χρυσάφι άφθονο, 'Ιουδαϊκά στήλαι, Κυπριακά βάσι, Κορινθιακά μπρούτζινα καθρέφτες. Σιγά-σιγά προχωρούν οι αϊώνες. 17ος, 18ος αϊών με τον Χουντόν, τον Ρούντ, τον Κερσό.

Είς τό πρώτο πάτωμα του Λούβρου εκτίθεται ή ζωγραφική. Σε όλες τής σάλες, έμπρός στα πειό φημισμένα ταμπλό, θα ίδητε έγκατεστημένο ένα αντίγραφο, με τά καβαλέτα του, την μπλοζά του, τά βερνίκια του. Και πόσο Κινέζοι, 'Ιαπωνέζοι και 'Αναμίτες! 'Οταν δέν είναι ελεύθερος ο Ραφαήλος, αντιγράφουν την «'Εμπνευσι» του Φραγκόνο και αντί για 'Εμπνευσι βλέπετε την έκφρασιν του ποιητού ώσαν να είναι άήσυχη διότι κάποιος χυπίσε στην πόρτα. 'Ο Ροδιν πεινς είναι έδω και με τής τίγρης και τής άρκόδου του και με όλον τό έργον του. 'Ο Ραφαήλος πλάι στον Λεονάρδον ντά Βίντσι. Τώρα τους αντιγράφουν και τους δύο. 'Αλλοτε ένας ώφραίος έφηθος άντέγραψε τον Λεονάρδον και αυτός έπλησίασε διά να τον έρωτήση εάν του άρέσει τό έργο.

'Ο κακομοίρης ο νέος τά ειχε χάσει.—Δάσκαλε, είτε με δείλα στο Λεονάρδο. Με ρωτάτε για τέτοιο πράγμα; Δέν βλέπετε στα μάτια μου τον άπειρο θαυμασμό μου και την τυφή ύποταγη στη μαεστρία σας;

'Ο Λεονάρδος συνεκινήθη, τον χυπίσε στον ώμο και τον ρώτησε πως τον λένε και από που είναι:

—Γεννήθηκα στο Ούρβινο. 'Ο πατέρας μου εις ο ζωγράφος Σάντσιο και με λένε Ραφαήλο.

Τώρα ο μαθητής είναι πλάι-πλάι με τον δάσκαλο του. Τί συνωτισμός όμως στη μεγάλη γαλερίαν όπου ύπασχουν οι πίνακες φημισμένων. 'Η Τζοκόντα. 'Ενα μικρό πορτραίτο, κρημασμένο σε ξεχωριστό παραπέτασμα και προστατευόμενο με τράμα, αντίθετα από κάθε άλλον πίνακα. 'Ενας Κινέζος τό αντιγράφει.—Θέε μου—και ανατριχιάζει κανείς που τον βλέπει τά παλαιά τά χρώματα. Αυτό τό πορτραίτο που ο Λεονάρδος έλεγε στον βασίλέα Φραγκίσκον τον 1ον πως δέν έτελειωσε μετά πέντε χρόνων πόζει και έργασία, αυτό τό άριστοέτοιγμα θέλει να αντιγράψει σε μία βδομάδα ο Κινέζος καλλιτέχνης.

'Η Τζοκόντα, ή κόρη του πλουσιωτάτου πατριώτη Αντόνιο Τζεραλτίνι, τον όποιον κατέστρεψαν οι Γάλλοι στα 1495, ζεινε στην ιστορία χάρις στο πορτραίτο του Λεονάρδου και κάποιον οι Γάλλοι πήραν την εικόνα της. 'Ο κακομοίρης ο Φλωρεντινός Φραντζέσκο ντελ Τζοκόντο, που την πήρε πριόνι γυναίκά του, που να τώξινε πως θα πριονύσει μαζί της στην αινιότητα.

'Η θηλυρότητα του Λεονάρδου ύπασχει σ' όλα του τά έργα. 'Ο 'Αγιος 'Ιωάννης ο Βαπτιστής είναι ο ίδιος με τον Βάκχον του και οι δύο μοιάζουν με τό μειδιάμα, τό μυστηριώδες μειδιάμα τής Τζοκόνας.

'Ο Φραγκίσκος 1ος που έπίεσε τον Λεονάρδον να του πολλήση την Τζοκόντα και κατέδελθη να του την αφήσει, στο έργο αυτό του μέχρι του θανάτου, κτερούσε κάποτε τον ώμο του γέρω ντά Βίντσι και του έμψύριζε στο αυτί:

—'Ε, γέρω! Τώρα καταλαβαίνω γιατί δέν τελείωσε αυτό τό έργο. 'Αν έδωσε ή γυναίκα του Τζοκόντο, θα την ζωγράφιζες άκόμη.

ΜΙΚΡΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΙ

- Αἱ ἐνέργειαι τῆς Αὐλῆς κατὰ τῶν κομμάτων.
- Αἱ προσπάθειαι τοῦ Δηλιγιάννη.
- Τὰ ἐκ τοῦ πολέμου διδάγματα.

Ὡς ἐλύθη τὸ Κρητικὸν ζήτημα, ὁ βασιλεὺς Γεώργιος προέβη εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ἑλληνικῆς Βουλῆς τοῦ 1895, ἐνεργεῖν δὲ τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως Ζαΐμη μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἠθελεν ἐξουδετερώσει τὸ δηλιγιαννικὸν κόμμα. Τὸ τρικουρικὸν κόμμα, τὸ ἰσχυρότερον μετὰ τὸ δηλιγιαννικόν, ἀποκλείσας τὸν Στέφανον Δραγοῦμην, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς διάδοχος τοῦ Χαλκιδίου Τρικούπη, συνέληθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ βουλευτοῦ Ἠλία Ζέγγελη, ἐξέλεξε τὸν Γεώργιον Θεοτόκην ὡς διευθυντὴν αὐτοῦ. Τὸ βαλκανικὸν κόμμα ἀπετελεῖτο ἐξ ἐναριθμίων ὁπαδῶν καὶ ὁ κ. Ζαΐμης προσελάθει νὰ πῆξῃ ἰδιον κόμμα ἐκ τῶν φίλων τοῦ Δηλιγιάννη. Πάντα τὰ κόμματα ταῦτα συνεμάχοντο πρὸς ἀλλήλα ὅπου ἠδύνατο, ὅπως ἀποκλείσασιν τοὺς δηλιγιαννικοὺς ὑπαγηγμένους, πρᾶγμα ὅπερ εὐηρέσκει τὸν βασιλέα Γεώργιον, ὅστις δὲν ἠνείχετο τὴν ἐπιβολὴν τῶν μεγάλων πολιτικῶν κομμάτων καὶ ἐπέδιωσε τὴν καταταμίωσιν τῆς Βουλῆς εἰς μικρομορφίας.

Παρ' ὅλας τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσέφερεν ὁ Δηλιγιάννης πρὸς τὸν βασιλέα εἰς κρίσιμωτάτας περιστάσεις, οὗτος ἀντεπάθει αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀντιβασιλείου Ἰωάννου Γλύξμπουργκ, ὅστις ἐξήτησε τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἐθνικῶν δανείων τοῦ 1824 καὶ 1825 καὶ τὴν ὅλιαν ἀπέκρουσεν ὁ Δηλιγιάννης μετὰ σφοδρότητος. Ἐπειτα οὗτος ἀπέκρουσεν ἐπίσης πᾶσας τὰς αἰτήσεις τοῦ Γεωργίου Α' πρὸς ἀνομοιῆν ἐτησίας ἐπιχορηγήσεως ἐξ 100.000 δραχμῶν πρὸς ἕκαστον ἄρρενα βασιλόπαιδα, οὔτε δὲ τὰ δωρηθέντα εἰς αὐτὸν ἀσφυαῖα δοχεῖα, οὔτε ὁ ἀπονεμηθεὶς Μεγαλόσταυρος τοῦ μετέλλαξαν τὴν γνώμην. Ἡ κατάρτησις τῆς Βουλῆς εἰς πολλὰ κομματῖδια ἐθεωρήθη πρόσφορος. Εἶχεν ἐκλείψει ἀπὸ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ἡ μεγάλη φυσιογνωμία τοῦ Τρικούπη, ὁ δὲ Δηλιγιάννης εὐρίσκετο ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἀτυχίας τοῦ πολέμου καὶ ἡ καταπολέμησις αὐτοῦ ἐκρίνετο εὐχερῆς. Ἐξ ἄλλου εἶχε φθάσει ἤδη οὗτος εἰς γῆρας καὶ τὰ φυσικὰ ὅρια τοῦ βίου του περιορίζοντο. Οὕτως ἐκρηγύθη κατ' αὐτοῦ πόλεμος παρὰ τῆς αὐλῆς καὶ τῶν κομμάτων, ἀπεδίετο δὲ εἰς αὐτὸν ὅτι, ἐνῶ θὰ ἠδύνατο νὰ λύσῃ κατὰ παρόμοιον τρόπον, ὡς ἐλύθη, τὸ Κρητικὸν ζήτημα ἄνευ πολέμου, αὐτὸς, παρασυρθεὶς, ἀφῆκε νὰ συρῆ ἡ Ἑλλάς εἰς αὐτὸν, καθ' ὃν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης συγκρούσεως ὁ στρατὸς τῆς Θεσσαλίας ὑπεχώρησεν, ἀφῆσας εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ τὴν Λάρισα καὶ μετ' αὐτὴν ὁλόκληρον τὴν Θεσσαλίαν.

Τοῦτο ὑπῆρξε παραποίησης τῆς ἱστορίας, πλαστογραφία τῶν γεγονότων καὶ οἰκτρά ἀσυνειδησία τῶν παραχαρακτῶν τῆς ἱστορίας. Ὁ πόλεμος τοῦ 1897 ὑπῆρξε τὸ μεγαλύτερον ἱστορικὸν γεγονός ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ ἐβδομηκοντα καὶ πλέον ἐτῶν ἡ Ἑλλάς δὲν εἶχε ἀντιμετωπίσει τοὺς κινδύνους πολέμου. Διεξέφυγε τοίτους καὶ κατὰ τὸν Κομματικὸν πόλεμον καὶ κατὰ τὸν Ρωσοτουρκικόν, ὅτε ἐπολέμησαν ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς Βαλκανικῆς, πλην αὐτῆς, καὶ κατὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἀνα-

τολικῆς Ρωμυλίας. Ὁ ἀπέφυγε δὲ αὐτὸν τοῦ 1897 καὶ θὰ ἔλυτο αἰσίως τὸ Κρητικὸν ζήτημα, ἐὰν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς, ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῆς μέχρι τοῦ τελευταίου πολιτοῦ, δὲν ἐφαίνετο ὑπὸ φιλοπολέμου ζήσσεως, ἡ δὲ λύσις διὰ τῆς ἡγεμονίας τῆς Κρήτης ὑπὸ τὸν πρίγκηπα Γεώργιον δὲν κατηγγέλλετο ἀναφανδὸν ὡς ἀπαισιωτάτη καὶ ἀνθεθνική, ὀφειδῆποτε προερχομένη. Εἰς τὰς βούας ταύτας τοῦ πλήθους καὶ τὰς ἀδικόπους κρίσεις τῶν Ταλλεϋράνδων τῶν καφενεῶν, δὲν ἐφαίνετο διατεθειμένος νὰ ὑποκύβῃ ὁ Θεόδωρος Δηλιγιάννης. Ἐν μέσῳ τοῦ τουρκικοῦ φιλοπολέμου κλύδωνος, οὗτος, ἀρηφαῶν τὴν ὁμῆν τοῦ δημοσίου φρονήματος, ἐμερόμην ὅπως ἀσφαλίσῃ εἰς τὴν Κρήτην αὐτοτελῆ ὑπαρξίν, αἰῶνα τὸν ζωοποιὸν ζυγὸν τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας. Προέβη εἰς εὐτολμον βήμα, ὅπως

ἀσφαλίσει τὴν δυσμένειαν τῶν Δυνάμεων, ἀνακαλῶν τὸν ἐν Κρήτῃ στρατὸν τοῦ Βάσσου, ἐπὶ τῷ ὄρει τῆς ταυτοχρόνου ἀνακλήσεως τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ.

Ἡ προσπάθεια ὑπὸ τοῦ Δηλιγιάννη λύσις ἐγένετο δεκτὴ εὐμενῶς ὑπὸ τῶν πλείστον Δυνάμεων καὶ ἐφαίνετο ἀποσποδύμενος ὁ πόλεμος, ἄνευ τῶν ἀντιπράξεων τῆς Γερμανίας. Ἦδη ὁ Σουλτάνος Ἀβδούλ Χαμίτ εἶχεν ἀποδεχθῆ τὴν λύσιν ταύτην τῆ μεσολαβήσεϊ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας κ. Καμπῶν, καὶ εἶχον προταθῆ τὰ ὀνόματα τριῶν Ἑλλήνων πολιτικῶν ὡς διοικητῶν, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἐξέλεγεν ἓνα ὁ Σουλτάνος. Οἱ προταθέντες ὑπὸ τοῦ Δηλιγιάννη ἦσαν οἱ Γεώργιος Θεοτόκης, Νικόλαος Μανροκορδάτος καὶ Ἀλέξανδρος Ζαΐμης. Οἱ φιλοπόλεμοι, πληροφρονηθέντες ὅτι τοιαύτη τίς ἐπέδιώκετο λύσις, εἶχον ἐκμανῆ καὶ ἠπειλοῦν ἐπανάστασιν. Ὅλα ταῦτα ὅμως δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μετατρέψωσι τὰς ἀποφάσεις τοῦ Δηλιγιάννη, ἂν ἄλλη ἰσχυρὰ ἐπέμβασις δὲν ἀνέτρεπε τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει διαπραγματεύσεις. Ἡ ἐπέμβασις αὕτη ἦτο ἡ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου, ὅστις τηλεγραφοῦν πρὸς τὸν Σουλτάνον Χαμίτ τοῦ ἔλεγε νὰ προσελάσῃ ὁ στρατὸς του κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ εἶνε βέβαιος περὶ τῆς μελλούσης νὰ τηρηθῆ οὐδετερότητος τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Οὕτως ἡ Γερμανία κατέστησεν ἀναπότρεπτον τὸν πόλεμον, ἀλλὰ, παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυοῦσαν ἀτυχίαν τῶν ἑλληνικῶν ὄπλων, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποκλείσῃ καὶ τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος, οὐδὲ νὰ ὑπαγάγῃ τὴν νῆσον καὶ πάλιν ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν. Ἡ ἀφορμὴ τῆς στάσεως ταύτης τῆς Γερμανίας ἦσαν αἱ ἀξιόσεις τῶν κατεχόντων ἑλληνικὰ χωράκια Γερμανῶν ὑπκόων. Ὡς ἐλύθη τοῦτο διὰ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ Διεθνoῦς Ἐλέγχου, ἡ Γερμανία ἀπεσῶρθη μετὰ τῆς συμμάχου τῆς Αὐστρίας τοῦ συνδέσμου τῶν προστατιδῶν Δυνάμεων καὶ τῆς Ἰταλίας καὶ ἀφῆκε νὰ ἐνεργήσων αὐτὰ κατὰ βούλησιν, ὅπως μὴ προκαλέσῃ εὐρωπαϊκὴν ρῆξιν. Ἐτοί τὸ Κρητικὸν ζήτημα ἐλύθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχεδίων τοῦ Δηλιγιάννη καὶ ἡ Κρήτη ἀνέκτησε μετὰ τόσους αἰῶνας τὴν αὐτονομίαν τῆς, παρὰ τὸν ἀτυχεῖ πόλεμον τοῦ 1897.

Ὁ πόλεμος ἐκεῖνος ἔσχε καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ ἀποτελέσματα, σχετικῶς μὲ τὴν μέλλουσαν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἦττα ἤγαγε καὶ τοὺς πολιτευομένους καὶ τὸν λαὸν εἰς σοβαρὰς σκέψεις. Ὁ ρομαντισμὸς, ὅστις ἐπέδρα ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, ἐξέλιπε καὶ μετ' αὐτοῦ αἱ ἀσυναίσθητοι πολεμικὰ ὄρμαϊ τοῦ λαοῦ, κατέρρευσεν δὲ καὶ ἡ πεποίθησις ὅτι ἠδύνατο οἱ Ἕλληνες νὰ πάρουν μετ' αὐτὴν τὴν γλῶσσαν τῶν τουρκικῶν

στρατῶν. Ἐπεκράτησεν ἡ σόφρων πολιτικὴ τῆς προπαρασκευῆς τοῦ ἔθνους. Ἡ πολιτικὴ τῆς συμπράξεως μετὰ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν τοῦ Τρικούπη ἐφαίνετο ἡ πλέον ἐνδεδειγμένη, τὴν ὁποῖαν ὄφειλε νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Ἑλλάς.

Καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς αὐλῆς πρὸς κατάρτησιν τῶν δυνάμεων τῆς Βουλῆς ἀπέτυχον. Τὸ τρικουρικὸν κόμμα διετήρει ἀκμαίως τὰς δυνάμεις αὐτοῦ καὶ συνεκentrώθη περὶ τὸν Γεώργιον Θεοτόκην. Τὸ δηλιγιαννικὸν κόμμα, τὸ ὅποιον κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1895 εἶχε συγκεντρῶσει ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐκλογέων 759.167 ψήφους, ἀπέναντι 275.768, ἄς ἔλαβον τὰ ἀντίθετα κόμματα, καίτοι ἠττηθῆν εἰς τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1899, συνεκράτει τὰς μεγάλας αὐτοῦ δυνάμεις, κατὰ τὰς ἐπομενάς δὲ ἐκλογὰς ἐπανήλθεν ἰσχυρὸν καὶ πάλιν καὶ διὰ τῶν σαιδῶν ἐπέβαλε τὴν Κυβέρνησιν τῆς λαϊκῆς θελήσεως εἰς τὸν ἡγεμόνα. Ὁ Γεώργιος Α' ἀπὸ τοῦ πολέμου εἶχεν ἀπολέσει πᾶσαν δημοτικότητα, ἰδίως εἰς τὸν στρατὸν, ἡ δὲ ἐπανάστασις τοῦ 1909 εἰς τὸ Γουδί κατέρριψε καὶ τὰ ἐλάχιστα ἴχνη τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. Ἐκτοτε τὰ πρόγματα μετεβλήθησαν καὶ ἡ εἰσοδος εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου ὄθησε τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὴν πολιτικὴν τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν Τούρκων ἐξ Εὐρώπης διὰ τῆς κοινοπραξίας τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν. Ὁκτώ 15 ἔτη μετὰ τὴν ἦτταν τοῦ 1897 ἡ ἑλληνικὴ σημαία περιήγαγε νικηφόρος εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἡπειρὸν, τὰς νῆσους καὶ ἐδημιουργεῖτο ἡ Μεγάλῃ Ἑλλάς, πραγματοποιομένου τοῦ προαιωνίου ὄνειρου τοῦ ἑλληνικοῦ Γένους.

ΘΕΟΔ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ

Ἡ ἀνοχή ἢ ἐπιδεικνυ-
μένη ὑπὸ τῶν πολιτικῶν ἀν-
δρῶν ἐναντι τοῦ δημοσίου
ἐλέγχου ἀποτελεῖ τὸ ἀσφα-
λέστερον κριτήριον αὐτῶν.
Διότι ὁ δημοσίως ἐλέγχος,
καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι ἄδι-
κος ἢ ὑπερβολικὸς, ἔχει ἐν
ταῦτοις πάντοτε δύναμιν ἀ-
ποκαλυπτικὴν. Ἀποκαλύ-
πτει τὰς ἐνδομύχους ψυχι-
κὰς τῶν ἰδιοτήτας καὶ τὴν
πνευματικὴν τῶν ἰσορροπι-
αν, ἀκόμη δὲ καὶ τὴν βαθύ-
την τῆς νοημοσύνης τῶν.
Ἐν τούτῳ δὲ ὁ δημοσιογρα-
φικὸς ἐλέγχος εἶναι ὑπέρ-
τερος καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ
κοινοβουλευτικοῦ, ὁ ὁποῖος
μὲ μίαν ὑπερτέραν ρητορι-
κὴν ἱκανότητα καὶ μὲ μίαν
ἀπλὴν δικαιοδικὴν δεινότη-
τα δύναται εὐχερῶς νὰ κα-
ταλήξῃ εἰς τὴν δημιουργίαν
ἐντυπώσεων ἐντελῶς ἀντι-
θέτων ἀπὸ τὴν πραγματικό-
τητα.

Εἰς τὸν τελευταίως ἀσκη-
θέντα δημοσιογραφικὸν ἐ-
λέγχον ἐναντίον τῆς Κυβερ-
νήσεως διὰ τὴν ὀλιγωρίαν
καὶ τὴν ἀνεπάρκειαν, τὴν ὁ-
ποίαν ἀβίτη ἐπέδειξεν ἐν τῷ
ἔργῳ τῆς περιθάλψεως τῶν
σεισμοπαθῶν τῆς Κερκίρου,
ἠφείλομεν μίαν πολὺτιμον
ἀποκάλυψιν. Τὴν ἀποκάλυ-
ψιν τοῦ κ. Καραντάρη, τῶν
πραγματικῶν του ψυχικῶν
ἰδιοτήτων, τοῦ ἦθους του,
τῆς διανοητικῆς του διαυ-
γείας.

Ὁ Εὐρυτάν πολιτικὸς ὁ-
φείλει πολλὰς χάριτας εἰς
τὸν ἀντιπολιτευτικὸν ἰδίῳ τύ-
πον. Τὴν ἀνοχήν του τὴν
τυχεῖν ἀδικαιολόγητον.
Τὴν λήθην ὀρισμένων πρά-
ξεων τοῦ παρελθόντος, ἀλη-
θῶς ἐκλογιστέων, καὶ αἰ ὁ-
ποῖαι ποτὲ δὲν ἔπρεπε νὰ
λησμονηθοῦν. Ἀκόμη δὲ
κατ'ἀπροκάλυπτου, ἐπαίνους
διὰ τὴν προσωπικὴν του δια-
χειριστικὴν χρηστικότητα, ἢ
ὅποια ἐν ταῦτοις οὐδέποτε
ὀμολογήθη ἐπίσης ἀπροκα-
λύπτως ἀπὸ τοῦς ἠμόφρο-

νων τοῦ κ. Καραντάρη.
Ἄλλ' ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν
Προοδευτικῶν Φιλελευθέ-

ρων δὲν αρκείται οὔτε εἰς ἐξουσίαν ὀφείλουσι νὰ πα-
τὴν ἀνοχήν, οὔτε εἰς τὴν λή-
ρῳσιν τὸ παράδειγμα τῆς
θην οὔτε καὶ εἰς τοὺς ἐπαί-
ῳφηλῶφρονος καὶ ἀνεξικα-
νοους. Ἄφ' ἧς ἐπίστευσεν
κου καὶ εὐπροσῶς διεξα-
ῳτι εἶναι μέγας ἀνὴρ, ἀξιοῖ
γωγῆ τῶν πολιτικῶν ἀγῳ-
καθημερινῶς νὰ εὐφραίνε-
νων. Ἄλλ' ὁ κ. Καραντά-
ται μὲ τὸν λιθαιωτῶν τῶν
θης εἶναι πάντοτε... ὁ κ.
ἀναιδῶν κολάκων, εἰς τοὺς
Καραντάρη. Ὁ ἀνθρώπος
ῳποῖους τὸν ἐσυνήθισεν ὀρι-
τῳ τοῦ Ἐξιδικοῦ Δικαστηρίου,
σμῆν ὕμης, οὐχὶ πολιτικῆ,
ῳτῆς ὁποῖας, καθ' ἃ πολλὰ
χῳθεν βεβαιούται, εἶναι τὸ
ἀνύποπτον πολιτικὸν ὄργα-
νον ὁ κ. Καραντάρη. Ἐκαὶ
ἀξιοῖ ἀπὸ τοῦς Ἑλληνας
δημοσιογράφους νὰ μὴν ἔ-
χουν γλώσσαν παρὰ μόνον
διὰ μὴ ὕμνου τὰ κατορθῳ-
ματὰ του καὶ ὅχι μόνον τὰ
ἰδικά του, ἀλλὰ καὶ τὰ κα-
τορθῳματα τοῦ κ. Κάρικου.
Ἐκαὶ ὅταν ἢ ἀξιώσεις του αὐ-
τη δὲν ἐκπληροῦται, ὅταν
τοῦτέστιν ὁ τύπος ἐκπληροῖ
τὸ καθῳκόν του ἐκαίῳ ἐν πά-
ση περιπτώσει τὸ ὅποδον θε-
ωρεῖ ὡς καθῳκόν του, ὁ κ.
Καραντάρη λησμονεῖ καὶ
ἑαυτὸν καὶ τὰς ὑποχρεώσεις
τῆς χριστιανικῆς ἐγκατε-
ρήσεως καὶ ἀφιλοκερδείας
καὶ τὸ ἀξίωμα, τὸ ὅποδον,
ἔστω καὶ κατὰ τύχην, φέ-
ρει, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν κοινωνι-
κὴν εὐπρέπειαν, διὰ νὰ
κατέλθῃ εἰς τὴν πᾶλιν μὲ
τοῦς ἀφροῦς τῆς λύσεως καὶ
τῶν ἀναξίῳν ὕδρων εἰς τὸ
στόμα, μὲ τὴν χολῆν τοῦ μέ-
σου εἰς τὴν ψυχὴν καὶ μὲ
ἐκδηλον τὴν πνευματικὴν
σύγχυσιν καὶ τὴν πλήρη ἀνε-
κωνότητα διὰ τὴν διεξαγω-
γὴν μιᾶς δημοσίας συζητή-
σεως.

Ἡ βελήσαμεν νὰ ἐλπίσω-
μεν καὶ μαζὺ μὲ ἡμᾶς καὶ
μεγάλῃ μερὶς τῆς κοινῆς
γνώμης, ὅτι ὁ κ. Καραντά-
ρης, ἐξορισθεὶς καὶ ὑποβλη-
θεὶς εἰς δεινὸς ἐξευτελι-
σμὸς ὑπὸ τῆς δικτατορίας
Παγκάλλου, εἶχεν ἀπαρηθῆ
ἰθηπαλαίων ἀνθρώπων ὅτι εἶ-
ρεν ἐγνωθεῖς τέλῃς πόσον
βαλῳτιμον ἀγαθὸν εἶναι ἢ ἐ-
λευθερία καὶ ἰδίῳ ἢ ἐλευθε-
ρία τοῦ τύπου καὶ πόσον βα-
ρὺ ἀδίκημα εἶναι ἢ καταπό-
νησις αὐτῆς. Ἐκαὶ ὅτι εἶχεν
ἐντιληφθῆ ἀκόμη ὅτι αἰ ὁ-
πρωσῳθήποτε ἀσχοῦντες τὴν

ὀφείλουσι νὰ πα-
τὴν ἀνοχήν, οὔτε εἰς τὴν λή-
ρῳσιν τὸ παράδειγμα τῆς
θην οὔτε καὶ εἰς τοὺς ἐπαί-
ῳφηλῶφρονος καὶ ἀνεξικα-
νοους. Ἄφ' ἧς ἐπίστευσεν
κου καὶ εὐπροσῶς διεξα-
ῳτι εἶναι μέγας ἀνὴρ, ἀξιοῖ
γωγῆ τῶν πολιτικῶν ἀγῳ-
καθημερινῶς νὰ εὐφραίνε-
νων. Ἄλλ' ὁ κ. Καραντά-
ται μὲ τὸν λιθαιωτῶν τῶν
θης εἶναι πάντοτε... ὁ κ.
ἀναιδῶν κολάκων, εἰς τοὺς
Καραντάρη. Ὁ ἀνθρώπος
ῳποῖους τὸν ἐσυνήθισεν ὀρι-
τῳ τοῦ Ἐξιδικοῦ Δικαστηρίου,
σμῆν ὕμης, οὐχὶ πολιτικῆ,
ῳτῆς ὁποῖας, καθ' ἃ πολλὰ
χῳθεν βεβαιούται, εἶναι τὸ
ἀνύποπτον πολιτικὸν ὄργα-
νον ὁ κ. Καραντάρη. Ἐκαὶ
ἀξιοῖ ἀπὸ τοῦς Ἑλληνας
δημοσιογράφους νὰ μὴν ἔ-
χουν γλώσσαν παρὰ μόνον
διὰ μὴ ὕμνου τὰ κατορθῳ-
ματὰ του καὶ ὅχι μόνον τὰ
ἰδικά του, ἀλλὰ καὶ τὰ κα-
τορθῳματα τοῦ κ. Κάρικου.
Ἐκαὶ ὅταν ἢ ἀξιώσεις του αὐ-
τη δὲν ἐκπληροῦται, ὅταν
τοῦτέστιν ὁ τύπος ἐκπληροῖ
τὸ καθῳκόν του ἐκαίῳ ἐν πά-
ση περιπτώσει τὸ ὅποδον θε-
ωρεῖ ὡς καθῳκόν του, ὁ κ.
Καραντάρη λησμονεῖ καὶ
ἑαυτὸν καὶ τὰς ὑποχρεώσεις
τῆς χριστιανικῆς ἐγκατε-
ρήσεως καὶ ἀφιλοκερδείας
καὶ τὸ ἀξίωμα, τὸ ὅποδον,
ἔστω καὶ κατὰ τύχην, φέ-
ρει, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν κοινωνι-
κὴν εὐπρέπειαν, διὰ νὰ
κατέλθῃ εἰς τὴν πᾶλιν μὲ
τοῦς ἀφροῦς τῆς λύσεως καὶ
τῶν ἀναξίῳν ὕδρων εἰς τὸ
στόμα, μὲ τὴν χολῆν τοῦ μέ-
σου εἰς τὴν ψυχὴν καὶ μὲ
ἐκδηλον τὴν πνευματικὴν
σύγχυσιν καὶ τὴν πλήρη ἀνε-
κωνότητα διὰ τὴν διεξαγω-
γὴν μιᾶς δημοσίας συζητή-
σεως.

Ὁ ἴδιος αὐτὸς καὶ ἀπα-
ράλλακτος κ. Καραντάρης,
ὅπως τὸν ἐγνωρίσαμεν ἐντῳ
Ἐξιδικῳ Δικαστηρίῳ, ἐξε-
στράτευσε χθὲς καὶ προχθὲς
ἐναντίον τοῦ ἀντιπολιτευο-
μένου τύπου. Ἐκαὶ ἐξεστρά-
τευσε διὰ φράσεων, αἰ ὁ-
ποῖαι οὐδέποτε ἠκούσθησαν
ἀπὸ χεῖλη πολιτικοῦ ἀνδρὸς
καὶ αἰ ὅποῖαι μόνον εἰς τὰ
καπηλεῖα εἶναι συνῳθειες.

Ἄλλ' αἰ μὲν ἀνάξια ὕ-
θροις τοῦ κ. Καραντάρη μῳ-
νον αὐτὸν τὸν ἴδιον χαρα-
κτηρίζουν. Αἰ δὲ ἀπειλοῖ
του μόνον τὴν θυμηδίαν καὶ
τὸν οἰκτον θὰ προκαλέσουν
εἰς τοὺς ἐρημνεύοντας τὴν
δημοσίαν γνώμην καὶ μόνον
τὸν ἴδιον τὸν ἐκστομήσαντα
τὰς ἀνοήτους ἀπειλὰς θὰ
τρομάξουν — ὅταν ἐγνωθεῖται
οὔτος συνῳβη ἐκ τῆς ὕστα-
ρικῆς καταστάσεως ἢ ὅποι-
τῳ κατέχει.

ΤΟ ΛΑΪΤ-ΜΟΤΙΒ ΤΩΝ ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΩΝ

Ο κ. Βενιζέλος είπε πρὸ καιροῦ εἰς τὴν Λέσχη, ἐπα- νείθε δε κατὰ χρόνον ἐσχά- τως ὅτι, νικῶν εἰς τὰς ἐκλο- γὰς καὶ ἐξασφαλίζων διετὴ ἢ τριετὴ κυβερνητικὸν θίον, «θα κάμῃ τὴν Ἑλλάδα ἀγνώρι- στον». Ἐξηγῶν δὲ τὴν σκέψιν του, ἐπέσθεσεν ὅτι θὰ κατα- βάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅ- πως λύσῃ ὅλα τὰ ἐσωτερικὰ προβλήματα καὶ συγχρονίσῃ τὴν ἀσυχρόνιστον καὶ τῶσον ὀ- πσιθοδρομικὴν Ἑλλάδα.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ κ. Βενι- ζέλου, οἵτινες φαίνεται ὡς πρῶτον ἀποτέλεσμα ἔσχον τὴν γνωστὴν «λιποψυχίαν»—γράφε ἐπιτορξίαν—τοῦ κ. Κουντου- ριώτη, ἐξήρθησαν δεόντως ἀ- πὸ τὸς τέσσαρας (ἀριθ. 4) πτωχοπροδρόμους ἀρθρογρά- φους τοῦ κόμματος. Ἡ Ἑλ- λάς θὰ γίνῃ ἀγνώριστος ἐάν ὁ κ. Βενιζέλος, ἐπιτορχάνων πλειοψηφίαν, παραμείνῃ ἐκεῖ

ὅπου τὸν ἀνετίθεσε τὸ πραξί- κόπημα τοῦ κ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἴδου τὸ ἀρθρο- γραφικὸν μοτίβον μίξας ὅλο- κλήρου ἐβδομάδος.

Διὰ νὰ καταστῇ ὅμως ἀγνώ- ριστος ἡ Ἑλλάς, χρειάζονται πολλὰ πράγματα. Χρειάζε- ται πρὸ παντὸς νὰ ἔχῃ πρό- γραμμα τὸ κόμμα τὸ ὁποῖον θὰ νικήτῃ εἰς τὰς ἐκλογάς. Ἔ- χει τοιοῦτον πρόγραμμα ὁ κ. Βενιζέλος;

Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ κ. ἀρχη- γὸς τῶν Φιλελευθέρων, ἀπου- σιάζων ἐξ Ἑλλάδος ἐπὶ τέσ- σαρα περίπου ἔτη, εἶχεν ὅλον τὸν διαθέσιμον χρόνον ὅπως καταρτίσῃ ἓνα συγχρονισμένον πρόγραμμα. Οἰκονομικῶς ἀ- νεξάρτητος, ὅπως εἶναι, ἔχων ἄφθονα τὰ μέσα καὶ τὰς ἀνάσεις διὰ γονίμους μελέτας, ἠδύνα- το νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ καταλή- ξῃ εἰς συμπεράσματα ἐπὶ φλε- γόντων ζητημάτων, διοικητι-

κῶν, οἰκονομικῶν, δημοσιονο- μικῶν, στρατιωτικῶν, ναυτι- κῶν. ἠδύνατο ταυτοχρόνως νὰ παρακολουθῇ ἐξ ἀπόπτου τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ νὰ μὴ εἶναι «ἀμελέτητος» τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ εἶναι δε- όντως παρσκευασμένος διὰ νὰ ἔχῃ γνώμην. Ἐχρησιμοποίη- σεν ὅμως κατ' αὐτὸν τὸν τρό- πον τὸν χρόνον του ὁ κ. Βενι- ζέλος; Ἀγνοοῦμεν. Ἡ μὲν ἄ- λλον δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος ἐχρησιμοποίησε τὸν χρόνον του εἰς ὀρειθασίας, Ἀλπειθασίας, περιουσιαί- κας, κοσμικὰς ἐπιδείξεις καὶ... εἰς τὴν μὴπω περλωθείσαν μετώ- φρασιν τοῦ Θεοκυδίδου. Ἄρα ὁ κ. Βενιζέλος δὲν εὔρε τὸν καιρὸν νὰ συντάξῃ τὸ πρό- γραμμα τὸ ὁποῖον θὰ μετεμύρ- φωνε τὴν Ἑλλάδα. Ἄρα ὁ κ. Βενιζέλος κατέρχεται εἰς τὰς ἐκλογάς ἀπαράσκευος, ἀνευ ἰδεολογικῆς πανοπλίας. Ἐκτὸς

ἀν ἡ ἰδεολογικὴ πανοπλία του συνίσταται εἰς τὰς ἀντιρρήσεις του διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν «κλι- λυμμάτων» καὶ τῶν Ἑλληνο- γαλλικῶν ληψοδοσιῶν, καὶ ὁ- ποῖαι, ὡς ἦδη ἤρχισαν νὰ ὀ- μολογοῦν οἱ γνωρίζοντες τὰς σκέψεις του, ἔχουν ἀξίαν θεω- ρητικὴν. Ἀκαδημαϊκὴν. Καὶ πρακτικὴν ἀξίαν καμμίαν. Ἐκτὸς ἀν ἡ ἀξία των συνίστα- ται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἰνετρό- πη ἐπὶ τῇ θέσει των ὁ ἄτυχῆς ἐκεῖνος τέως ἀρχηγὸς καὶ ἡ- ὄη ἀποδιοπομπαῖος τράγος τοῦ ἀγνώμονος κόμματος τῶν Φι- λελευθέρων.

Ὅταν οὕτως ἔχουν τὰ πράγ- ματα,—ὅταν ὁ κ. Βενιζέλος κατέρχεται εἰς τὰς ἐκλογάς ἄ- νευ προγράμματος, ὅταν οὐ- δὲν γνωρίζουν περὶ οἰκονομι- κῶν, δημοσιονομικῶν, διοικη- τικῶν καὶ κοινωνικῶν νομοσχέ- δίων τοῦ κ. Βενιζέλου, πῶς στηριζόμενοι ὀμιλοῦν περὶ «ἀ-

νανευρογῆσεως τῆς Ἑλλά- δος» οἱ τέσσαρες (ἀρ. 4) ἀρ- θρογράφοι τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων; Πού; Εἰς τὴν σοφίαν τοῦ κ. Πετρίδου; Εἰς τὰ φῶτα τοῦ κ. Γόντικα, ὀ- πουρατοῦ τῆς Κυβερνήσεως Γονατᾶ; Εἰς τοὺς γεωγραφι- κούς νεωτερισμοὺς τοῦ τέως ἀντεισαγγελέως κ. Ζαβιτσιά- νου; Εἰς τὸν Κόλμπερ κ. Μα- ρρῆ; Εἰς τὸν Ταλλεῦράνδου κ. Καραπάνου; Τὸ Κυβερ- νητικὸν Ἐπιτελεῖον τοῦ κ. Βενιζέλου εἶναι πολὺ χειρό- τερον παντὸς προηγθέντος κυβερνητικοῦ του Ἐπιτελεῖ- ου, ἠφείλομεν δὲ νὰ διακηρύ- ξωμεν ὅτι καλοὶ ἢ κακοὶ οἱ κ.κ. Καφαντάρης, Μεγαλακόπου- λος καὶ Παπαναστασίου ἦσαν οἱ δεξιότεροι τῶν συνεργατῶν τοῦ κ. Βενιζέλου κατὰ τὸ πα- ρελθόν καὶ νὰ διακηρύξωμεν ἀκόμη ὅτι ἡ σημερινὴ κυβέρ- νησις τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Φιλε-

λευθέρων εἶναι κατὰ τὸ μέγι- στον μέρος κυβέρνησις μετρο- τήτων καὶ ἀσημοτήτων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπὸ τοῦ 1910 μέχρι τοῦ 1914 περίοδον, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ κ. Βενιζέλος καὶ διάφοροι πτωχοπροδρόμοι του ὀνομά- ζουν ἰδανικὴν περίοδον διανο- δερνήσεως, ἔχομεν νὰ παρα- τηρήσωμεν τρεῖς τινά. Πρῶτον ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος εἶχε συναρ- γάτην κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τὸν Νικόλαον Δημητρακόπουλον. Δεύτερον ὅτι δὲν εἶχε καμμί- αν ἀντίδρασιν οὔτε ἐκ τῶν κό- τω οὔτε ἐκ τῶν Ἄνω. Καὶ τρίτον ὅτι ὅλα τὰ σπουδαῖα ζη- τήματα εἶχον λυθῆ πρὸ αὐτοῦ. Ὁ Γ. Θεοτόκης εἶχε πληρώ- σει τὰς πολεμικὰς ἀποθήκας καὶ ἀνασυντάξῃ τὸν στρατὸν, ὁ Κυριακούλης Μαυρομυγά- λης ἀγοράσει τὸν «Ἀδέ-